

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Γενική Δ/ση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας
Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών

Έργο

Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, Σύνταξη Προεδρικών Διαταγμάτων Προστασίας και Σχεδίων Διαχείρισης για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000
(Έργο ΕΠΜ)

Μελέτη

Μελέτη 10: «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου»

Παραδοτέο

**Οριστικά Τεύχη ΕΠΜ 2^{ης} ομάδας περιοχών
Μέτρα Διαχείρισης για την
«Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής
Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
– ΠΠΒ08»**

Ομάδα περιοχών Natura Περιφερειακών Ενοτήτων Κορινθίας, Αργολίδας, Αρκαδίας και Λακωνίας (μέρους)

Ανάδοχος:

NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.

Έκδοση 2^η, 5/12/2025

Το παρόν εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Μελέτης 10 «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου», με Αναθέτουσα Αρχή το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΥΠΕΝ), και Διευθύνουσα Υπηρεσία το Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών της Διεύθυνσης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας

Το έργο είναι ενταγμένο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020 (ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ)” και συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΕΤΠΑ).

Η πλήρης αναφορά στο παρόν κείμενο είναι:

Σκώκου Ν., Χλύκας Ν., (Συντονιστές Έκδοσης), Παραδοτέο ΠΔ3 (Μετρόφυλλα). «Μέτρα Διαχείρισης για την «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα». Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ., Αθήνα, 207 σελ.

This document may be cited as follows:

Skokou N., Chlykas N., Deliverable PD3. «Management Measures for the « Biodiversity Protection Area of Vrontama area - Estuary and sea area of Evrota». Min. Of Environment and Energy, NERCO - N. CHLYKAS AND ASSOCIATES SA, Athens, 207 p.

Μελέτη 10: : «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου»

Οριστικά Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών

**Μέτρα Διαχείρισης για την «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά -
Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα – ΠΠΒ08»**

(παραδοτέο ΠΔ3 - Μετρόφυλλα)

Ανάδοχος:

NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.

Σύνταξη	Έλεγχος	Έγκριση
Ονόματα υπεύθυνων σύνταξης	Ονόματα υπεύθυνων ελέγχου	Ονόματα υπεύθυνων έγκρισης
Σκώκου Ν., Κρινά Ν.	Χλύκας Ν.	Μασίκα Κωνσταντίνα Αμαλία Ζαγκλιαβού Σταυρούλα, Χριστοπούλου Παναγιώτα
Κωδικός παραδοτέου	Παρατηρήσεις	Ημερομηνία:
ΠΔ3 (Μετρόφυλλα ΠΠΒ-08) Έκδοση 5 ^η		Δεκέμβριος 2025

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Όνομα	Ειδικότητα	Αντικείμενο
Χλύκας Νικόλαος	Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος	Συντονιστής Έργου
Σκώκου Θεοδώρα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ MSc Οικονομία Αειφόρος Ανάπτυξη Περιβάλλον και GIS Πανεπιστήμιο Μπάρι Ιταλίας	Βοηθός Συντονιστή
Σταματούκος Νικόλαος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Περιφερειακής Ανάπτυξης/ Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών Παντείου Πανεπιστημίου	Ειδικός Επιστήμονας Χλωρίδας/ Τύπων Οικοτόπων
Μπαρμπούτης Χρήστος	Πτυχίο Τμήματος Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στην Οικολογία Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης Διδάκτωρ Βιολογίας στην Οικολογία Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης	Ειδικός Επιστήμονας Ορνιθοπανίδας
Παραγκαμιάν Καλούστ	Πτυχιούχος Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης Πανεπιστημίου Κρήτης	Ειδικός Επιστήμονας Πανίδας
Ξυστράκης Φώτιος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών ΑΠΘ Διδακτορικό Δίπλωμα Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Albert-Ludwigs Universität	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε χερσαίους τύπους οικοτόπων – Ζωνοποίηση – Διαχειριστικές δράσεις
Γεωργίου Κυριάκος	Διδάκτωρ Βιολογίας – Φυσιολόγος Φυτών Διδακτορικό Δίπλωμα Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών Κλάδος Βιολογίας Πανεπιστήμιο Αθηνών Πτυχίο Φυσιογνωσίας και Γεωγραφίας Πανεπιστήμιο Αθηνών	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη χλωρίδας
Βαβύλης Δημήτριος	Πτυχίο Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΑΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ορνιθοπανίδας
Μπούνας Αναστάσιος	Πτυχίο Τμήματος Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών ΑΠΘ Διδάκτωρ Μοριακής Οικολογίας και Γενετικής της Διατήρησης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ορνιθοπανίδας
Καυκαλέτου- Ντιέζ Άρτεμις- Γεωργία- Γκιζέλα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας & Διαχείρισης Περιβάλλοντος & Φυσικών Πόρων ΔΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης «Περιβαλλοντική Βιολογία - Διαχείριση Χερσαίων και Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων»	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε θέματα χειροπτεροπανίδας - θηλαστικών
Αδαμοπούλου Χλόη- Άννα	Πτυχιούχος Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη πανίδας (αμφίβια – ερπετά)
Ελευθεράκος Κάρολος	Πτυχιούχος Βιολογίας και Υποψήφιος Διδάκτορας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη πανίδας (αμφίβια – ερπετά)
Αναστασίου Ιωάννης	Πτυχιούχος Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (έντομα)
Παρμακέλης Αριστείδης	Πτυχίο Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών Πανεπιστημίου Κρήτης Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στην Οικολογία Τμήμα Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης Διδάκτωρ Βιολογίας στη Διαχείριση Χερσαίων και Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (γαστερόποδα)

«Εκπόνηση ΕΠΜ και Σχεδίων Διαχείρισης για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000»
Μέτρα Διαχείρισης για την Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και
Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα

Όνομα	Ειδικότητα	Αντικείμενο
Ραδέα Κανέλλα	Πτυχιούχος Βιολογίας και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (υδρόβια γαστερόποδα)
Οικονόμου Ανθή	Πτυχίο Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών, ΑΠΘ Διδακτορικός τίτλος Τμήματος Βιολογικών Επιστημών και Τεχνολογιών, Σχολή Υγείας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε θέματα ιχθυοπανίδας
Κουτσούμπας Δρόσος	Πτυχίο Τμήματος Βιολογίας Διδάκτωρ Βιολογίας Σχολή Θετικών Επιστημών, Α.Π.Θ.	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Διαχείριση Θαλάσσιου Περιβάλλοντος
Μαρκαντωνάτου Βασιλική	Διδάκτωρ Έρευνας στην Θαλάσσια Βιολογία και Οικολογία του Πολυτεχνικού Πανεπιστημίου της Μάρκε, Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στα Θαλάσσια Οικοσυστήματα/ Βιολογικοί Πόροι Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, Πτυχιούχος Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας Πανεπιστημίου Αιγαίου.	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Διαχείριση Θαλάσσιου Περιβάλλοντος – Πιέσεις & Απειλές - Επιτρεπόμενες χρήσεις και Διαχειριστικές δράσεις
Σίνη Μαρία	Δρ. Θαλάσσιας Οικολογίας Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας Σχολής Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου «Οικολογία και ποικιλότητα κοραλλιογενών βιοκοινοτήτων στο Αιγαίο» (BSc) Marine Biology and Coastal Ecology Plymouth University Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Marine and Fisheries Science: for the sustainable management of living marine resources University of Aberdeen Scotland UK	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη θαλάσσιων θηλαστικών (Monachus monachus), θαλάσσιων ασπόνδυλων και θαλάσσιας χλωρίδας
Τενεκετζής Κωνσταντίνος	Πτυχιούχος Τμήματος Ιατρικών Εργαστηρίων Σχολής Επαγγελμάτων Υγείας & Πρόνοιας, ΤΕΙ Θεσσαλονίκης Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης (M.Sc.) «Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών» Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας Σχολής Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός στα είδη θαλάσσιων χελωνών (Caretta caretta, Chelonia mydas) – Διαχείριση παράκτιων οικοσυστημάτων
Τρυγόνης Βασίλειος	Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Ωκεανογραφίας και Θαλασσίων Βιοεπιστημών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου Δίπλωμα Μηχανολόγου Μηχανικού Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα «Υποβρύχια και Θαλάσσια Τεχνολογία» Cranfield University School of Industrial and Manufacturing Science United Kingdom	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη θαλάσσιων θηλαστικών (κητώδη)
Ζέρβας Νικόλαος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων – Τεχνικοί Έλεγχοι
Μπαλάφα Χριστίνα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Τμήματος Γεωγραφίας Χαροκοπείου Πανεπιστημίου «Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου» Κατεύθυνση: "Διαχείριση Φυσικών και Ανθρωπογενών Καταστροφών"	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Δασικοί τύποι οικοτόπων - Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων – Πιέσεις Απειλές – Διαχειριστικές Δράσεις
Παπανικολάου Γεώργιος	Πτυχίο Γεωπονικών Σπουδών Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών Διδάκτορας Τμήματος Γεωπονίας Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Γεωργική Παραγωγή – Έργα αγροτικής ανάπτυξης
Κρινά Αναστασία	Πτυχίο Δασοπονίας ΤΕΙ Καρπενήσιου Μεταπτυχιακό δίπλωμα Αειφορικής Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών του Πανεπιστημίου Πατρών	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Αβιοτικό και ανθρωπογενές περιβάλλον – Οικοσυστημικές υπηρεσίες – Σύνθεση και επιμέλεια κειμένων – Διαχειριστικές Δράσεις
Μαρσέλλος Θεόδωρος	Πτυχίο Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος Πολυτεχνικής Σχολής ΔΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Υδρολογία – Έργα Ανάπτυξης – Γενική περιγραφή – Στόχοι διαχείρισης
Πανταζόπουλος Γεώργιος	Πτυχίο Τμήματος Πολιτικών Δομικών Έργων ΤΕΙ Πειραιά	Μέλος Ομάδας Μελέτης / GIS – Βάσεις Δεδομένων – Παραγωγή παραδοτέων γεωγραφικών αρχείων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων	8
	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	8
	Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92Α0	12
	Έργα αποκατάστασης εκβολών Ευρώτα- παρόχθιας ζώνης	15
	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων...	18
	Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων»	21
	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia</i> (<i>Posidonion</i> <i>oceanicae</i>)»	24
	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον	27
	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο χερσαίο περιβάλλον	30
	Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα	33
	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia</i> (<i>Posidonion oceanicae</i>)»	36
	Παρακολούθηση τύπων οικοτόπων	39
	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	42
	Χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπου οικοτόπου 2190 (Μελέτη βάσης)	47
	«Dune shifting monitoring»- παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων	50
2	Μέτρα διατήρησης ειδών	53
	Εκτίμηση των επιπτώσεων πιέσεων που σχετίζονται με τη διάχυτη ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και αλλαγών στις υδρολογικές συνθήκες στη διατήρηση των ενδιαιτημάτων των νεροχελωνών (<i>Emys orbicularis</i> , <i>Mauremys rivulata</i>). Προτάσεις για την άρση των δυνητικών πιέσεων	53
	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωτοκίας της <i>C. caretta</i>	56
	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων	59
	Μείωση εστιών φωτός ορατών από την παράκτια ζώνη στην παραλία Ευρώτα	63
	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους <i>Trachemys scripta</i>	66
	Εκτίμηση και παρακολούθηση των ιχθυαποθεμάτων	69
	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της <i>Monachus monachus</i> στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους	72
	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών <i>Caretta caretta</i> και <i>Chelonia mydas</i> , των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης)	75
	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτερόν και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	78
	Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)	81
	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)	84
	Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της <i>Caretta caretta</i> στις παραλίες ωτοκίας στο Λακωνικό Κόλπο	87
	Παρακολούθηση ειδών πανίδας	91

Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους <i>Elaphe quatuorlineata</i>	94
Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των πληθυσμών των ειδών ιχθυοπανίδας	97
Παρακολούθηση και υλοποίηση δράσεων διατήρησης με στόχο την βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας <i>Squalius keadicus</i> (Κινδυνεύον) και <i>Pelagus laconicus</i> (Κρισίμως Κινδυνεύον) που διαβιούν στον ποταμό Ευρώτα.	100
3 Μέτρα διαχείρισης υδάτων.....	103
Δράσεις παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων	103
Δράσεις για την βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών τεχνικών.	106
Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης	109
Δημιουργία μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής	112
4 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων	115
Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών.....	115
5 Μέτρα ρύθμισης αλιείας	120
Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αποζημίωση ζημιών σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.	120
Έκδοση άδειας ερασιτεχνικής αλιείας, εγγραφή βιβλίου παρακολούθησης και καταγραφής ερασιτεχνικής δραστηριότητας και αλιεύματος (logbook), και σήμανση αλιεύματος ερασιτεχνικής αλιείας	124
Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής	128
6 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών	132
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον .	132
7 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης.....	138
Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα.....	138
Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων.....	141
Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	144
Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση.....	147
Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)	151
Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων ..	154
8 Άλλα μέτρα.....	157
Τοποθέτηση κάδων συλλογής απορριμμάτων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα.....	157
Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα	160
Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	163
Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	166

Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.....	170
Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρομών αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα.....	174
9 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα.....	177
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	177
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων.....	181
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής.....	186
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών.....	191
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	194
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	197
Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής	200
10 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης.....	203
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	203

1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CA0502
Ονομασία Μέτρου:
Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οργάνωση σχεδίου άσκησης της βόσκησης και άλλων κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1, B.10.1, B.10.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.10, A.1.11, A.3.9, A.3.11
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Μέτρια: Υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης και αυτό είναι κάτι που αναμένεται να προκηρυχθεί άμεσα (έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα:

1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποθεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων.

2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ. Είναι λοιπόν απαραίτητο, πριν τον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών οι παραπάνω πληροφορίες να είναι διαθέσιμες στους μελετητές

Στο πλαίσιο του καθορισμού των προδιαγραφών της άσκησης βόσκησης εντός των περιοχών του δικτύου NATURA2000 είναι απαραίτητη αρχικά η θεσμοθέτηση της ανάγκης θέσπισης ιδιαίτερων προδιαγραφών και έπειτα η συγκέντρωση δεδομένων που να επιτρέψει τον καθορισμό τους

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

2,5 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Φάση Α: 1,5 έτος

Φάση Β: 1 έτος

Χρονικό βάθος απόδοσης:

2

Συνέργεια με άλλα μέτρα:

MM25403CA0501

Προτεραιότητα μέτρου:

3

Φορέας υλοποίησης:

ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ

ΥΠΑΑΤ

Εκτιμώμενο Κόστος

Φάση Α: 80.000 €

Φάση Β: 50.000 €

Πηγή χρηματοδότησης

ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)

Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Συμπλήρωση / επικαιροποίηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ή θέσπιση ειδικότερων ρυθμίσεων στην προστατευόμενη περιοχή
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα δράση τόσο όσον αφορά τα επιστημονικά στοιχεία όσο και των κοινωνικών/οικονομικών μπορούν να αποτελέσουν πρόβλημα για την μελέτη. Για τον λόγο αυτό απαιτείται μια ομάδα έργου με διαφορετικές ειδικότητες ώστε να αντιμετωπίζει πολύπλευρα τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίες με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση της βόσκησης είναι ένα πάγιο πρόβλημα της υπαίθρου της χώρας που επηρεάζει τον πρωτογενή τομέα και πολλές φορές φέρνει σε αντιπαράθεση τους τοπικούς χρήστες γης ενώ μπορεί να υποβαθμίζει τον βióτοπο. Η πορεία προς μια αειφορική εκμετάλλευση των βοσκητικών επιφανειών είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου κτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της κτηνοτροφίας ειδικά της παραδοσιακής και εκτατικής. Η βοσκή είναι μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, αλλά η έλλειψη ρύθμισης μπορεί να επηρεάσει την βιοποικιλότητα τόσο με την υπερβόσκηση όσο και με την απουσία βόσκησης. Η υπερβόσκηση οδηγεί σε υποβάθμιση των οικοτόπων και ερημοποίηση ενώ η απουσία βόσκησης, οδηγεί στο «κλείσιμο» του βιοτόπου και την απώλεια βιοποικιλότητας. Αν δεν ασκείται ορθολογικά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων ή παράγοντα πίεσης για τους πληθυσμούς ειδών είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω της υποβάθμισης του ενδιαίτηματος. Η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο περιφερειών αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό βήμα για την ορθολογική άσκηση της βόσκησης και εντός του δικτύου NATURA2000, ακόμη και αν στα σχέδια βόσκησης δεν προβλέπεται ο καθορισμός προδιαγραφών σε επίπεδο τύπου οικοτόπου. Είναι γεγονός πως οι προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης είναι επαρκείς για την άσκηση ορθολογικής βόσκησης και τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών στους περισσότερους τύπους οικοτόπων στους οποίους καταγράφεται η βόσκηση ως σημαντική πίεση. Στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μια μελέτη, που θα λαμβάνει υπόψιν τις ανάγκες της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των ειδών και τύπων οικοτόπων που αποτελούν το προστατευτέο αντικείμενο. Οι ανάγκες του κάθε είδους είναι διαφορετικές και πολλές φορές αντιφατικές. Με αυτό το δεδομένο θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν οι εκάστοτε ανάγκες και να εντοπιστούν τα βέλτιστα σενάρια που να ευνοούν το σύνολο των ειδών. Εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, πρέπει να συσχετιστεί η επίδραση που έχει η βόσκηση στις εξειδικευμένες δομές και λειτουργίες των ειδών αλλά και στη σύνθεση των τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων που απαντούν σε κάθε περιοχή του δικτύου N2000. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν οι αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις απαιτήσεις για τη διατήρηση των διαφορετικών ειδών και των τύπων οικοτόπων και να εξεταστούν οι βέλτιστες λύσεις ρύθμισης της δραστηριότητας. Επιπλέον είναι απαραίτητο να καθοριστεί η σχέση μεταξύ της άσκησης της βόσκησης και της αφθονίας σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας σε κάθε ΕΖΔ. Ο καθορισμός αυτών των παραμέτρων και σχέσεων θα οδηγήσει στον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών για την άσκηση τη βόσκησης κατ' εξαίρεση των προβλεπόμενων στα σχέδια βόσκησης. Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές θα αφορούν το είδος και το πλήθος των ζώων καθώς και την εποχικότητα και τη διάρκεια της άσκησης της βόσκησης (ή αντίθετα την παύση της) ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι.

Βεβαίως πέρα από την βιοποικιλότητα θα ληφθούν υπόψιν η βοσκητική φέρουσα ικανότητα των περιοχών, ο υπάρχον αριθμός και είδη κτηνοτροφικών ζώων και η κατανομή τους στον χώρο. Κρίνεται σκόπιμο το μέτρο αυτό να υλοποιηθεί παράλληλα (ώστε να τροφοδοτηθεί) ή συμπληρωματικά των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Σε κάθε περίπτωση μετά την ολοκλήρωση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης και της παρούσας δράσης, θα δύναται να οριστικοποιηθούν στοχευμένες θεσμικές ρυθμίσεις για τη ρύθμιση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας.

Φάση Α': Συλλογή & επεξεργασία δεδομένων αναφορικά (α) με την εξάπλωση και την έκταση του ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας και πανίδας ενδιαφέροντος και (β) την επικαιροποίηση των στοιχείων των τύπων οικοτόπων (βελτιστοποίηση καταλόγου τυπικών ειδών, αναγνώριση παραλλαγών σε επίπεδο ΕΖΔ).

Φάση Β': Τροφοδότηση προτάσεων προδιαγραφών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης με στοιχεία ανά ΕΖΔ με εξειδίκευση ανά τύπο οικοτόπου και είδος ή με προτάσεις για επικαιροποίηση του σχεδίου διαχείρισης βόσκησης.

Καθορισμός θεσμικών ρυθμίσεων για την άσκηση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας στην περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των τύπων οικοτόπων και ειδών κάθε περιοχής και θα εξασφαλίζει τόσο την επιβίωση και την περεταίρω ανάπτυξη της κτηνοτροφίας όσο και της βιοποικιλότητας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέο μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CB0801
Ονομασία Μέτρου:
Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη και εφαρμογή αποκατάστασης εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB08
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Θέσεις του εύρους εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O 92A0
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3, A.4.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α', 2 έτη: Οργάνωση σχεδίου αποκατάστασης
Φάση Β', 5 έτη: Υλοποίηση δράσεων αποκατάστασης και έλεγχος επιτυχίας
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρειες/ Αποκεντρωμένη Διοίκηση / Δήμοι
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 30.000€: καθορισμός θέσεων προς αποκατάσταση, επιχειρησιακή μελέτη για την ανάπτυξη σχεδίου δράσης, συλλογή και δημιουργία φυτευτικού υλικού σε κάθε ΕΖΔ Φάση Β', 5 έτη: 400.000€: Φυτεύσεις, περιφράξεις, επαναδραστηριοποίηση παλαιός κοίτης και παρακολούθηση εξέλιξης έργου.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαλλοτρίωση γης εφόσον κριθεί απαραίτητο Αδειοδότηση υδραυλικών έργων Δραστηριοποίηση της παλαιάς κοίτης του π. Ευρώτα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Αποτυχία εξασφάλισης ικανών οικολογικών (υδραυλικών) συνθηκών για την αποκατάσταση των επιλεγμένων εκτάσεων. Αποτυχία δραστηριοποίησης της παλαιάς κοίτης του π. Ευρώτα
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένονται μέτριας έντασης αντιδράσεις
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στην ΕΖΔ GR2540003 ο Τ.Ο. 92Α0 αποτελεί το μοναδικό παρυδάτιο τύπο οικοτόπου με δενδρώδη δομή. Όμως παρουσιάζει ένα ξεκάθαρο υπολειμματικό χαρακτήρα και καταλαμβάνει έκταση σαφώς μικρότερη από την επιθυμητή τιμή αναφοράς, ενώ το πρότυπο εξάπλωσής του είναι

κατακερματισμένο. Συγκεκριμένα εμφανίζεται εκατέρωθεν της κοίτης στις εκβολές του π. Ευρώτα σε έκταση που ορίζεται από τα δύο αναχώματα εκατέρωθεν της κοίτης. Τα παραπάνω οδηγούν στην εκτίμηση κακού βαθμού διατήρησης καθώς ο τύπος οικοτόπου υπολείπεται της τυπικής δομής. Επίσης, συχνές αντιπλημμυρικές επεμβάσεις που συνοδεύονται από εκχερσώσεις περιορίζουν την φυσική επέκταση του τύπου οικοτόπου.

Επιτόπιες παρατηρήσεις κατά την υλοποίηση σχετικού έργου (βλέπε σχετική βιβλιογραφία) έδειξαν πως εντός του εύρους εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου είναι δυνατή και προτείνεται η αύξηση της έκτασης που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου ώστε να επιτευχθεί η ικανοποιητική τιμή αναφοράς εντός των ΕΖΔ και παράλληλα να επιτευχθεί και ο στόχος διατήρησης αναφορικά με την έκταση του τύπου οικοτόπου. Αυτή η αύξηση μπορεί να επιτευχθεί είτε εκατέρωθεν της διευθετημένης κοίτης του π. Ευρώτα, είτε με την επαναδραστηριοποίηση τη παλαιάς κοίτης του ποταμού.

Το έργο πρέπει να υλοποιηθεί σε δύο φάσεις:

Η Φάση Α' περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες μελέτες για την επιλογή των πλέον κατάλληλων θέσεων στις οποίες θα γίνει η αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου. Αυτές οι θέσεις πρέπει να εξασφαλίζουν τα απαιτούμενα οικολογικά χαρακτηριστικά, να επιτρέπουν την αύξηση, εκτός από την έκταση, και του βαθμού συνεκτικότητας του τύπου οικοτόπου. Επίσης σε αυτή τη δράση θα συλλεγεί και καλλιεργηθεί κατάλληλο φυτευτικό υλικό από τα διάφορα είδη του γένους *Salix* που απαντούν στην περιοχή κι θα χρησιμοποιηθούν στις δράσεις αποκατάστασης. Τέλος στη Β' φάση θα ελεγχθεί και η δυνατότητα επαναδραστηριοποίησης της παλαιάς κοίτης του π. Ευρώτα με στόχο την αποκατάσταση φυσικών τύπων οικοτόπων.

Η Φάση Β' περιλαμβάνει την υλοποίηση δράσεων που αφορούν στην αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου 92Α0 στις εκτάσεις που θα επιλεγούν στην Φάση Α', είτε με την περίφραση και την προστασία από εξωτερικές επεμβάσεις είτε μέσω της φύτευσης και σποράς ειδών *Salix* και *Populus*. Στη Β' Φάση του έργου επίσης θα υλοποιηθούν και τυχόν τεχνικά έργα μικρής κλίμακας (κανάλια, εκχερσώσεις) τα οποία θα κριθούν απαραίτητα για την εξασφάλιση των κατάλληλων οικολογικών συνθηκών για την επιτυχία της αποκατάστασης. Παράλληλα σε αυτή τη φάση θα υλοποιηθούν τυχόν έργα που θα υποδειχθούν στην παλαιά κοίτη του π. Ευρώτα.

Σχετική βιβλιογραφία:

Ξυστράκης Φ., Δουλγέρης Χ, Πλένιου Μ, Φωτάκης Δ, Καρμίρης Η., Ηλίας Α & Τσιουρλής Γ. 2021: Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη διαχειριστικών δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση για επεμβάσεις βελτίωσης της κατάστασης διατήρησης του Τύπου Οικοτόπου 92Α0 και της εξάπλωσης εμφάνισής του – Τελικό παραδοτέο. Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ, Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών, Θεσσαλονίκη, σελ. 99

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός δράσεων αποκατάστασης που εφαρμόστηκαν και τυπολογία
2. Έκταση περιοχής που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CE0101
Ονομασία Μέτρου:
Έργα αποκατάστασης εκβολών Ευρώτα- παρόχθιας ζώνης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #1 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά στον ακριβή προσδιορισμό και το σχεδιασμό των δράσεων για την τοπιολογική και υδρομορφολογική αποκατάσταση της παρόχθιας ζώνης και των εκβολών του Ευρώτα.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παρόχθια ζώνη και εκβολές του Ευρώτα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2190
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.2, A.4.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E01, E07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων

Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια προς Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος Φάση Γ - 2ο έτος Φάση Δ - 1ο έτος Φάση Ε - 3ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το έργο αφορά στον ακριβή προσδιορισμό και το σχεδιασμό των δράσεων για την τοπιολογική και υδρομορφολογική αποκατάσταση της παρόχθιας ζώνης και των εκβολών του Ευρώτα. Στόχος είναι η αποκατάσταση του υποστρώματος και η ανάσχεση της διάβρωσης του παραλιακού μετώπου για την προστασία και τη διατήρηση της δομής και των λειτουργιών των προστατευόμενων αμμοθινικών τύπων οικοτόπων. Το μέτρο έχει ήδη εφαρμοσθεί από την ΜΔΠΠ.

Φάση Α. Προκαταρκτική μελέτη εκτίμησης αναγκαιότητας υλοποίησης έργων ακτομηχανικής (π.χ. εγκάρσια έργα όπως βραχίονες, μόλοι ή γέφυρες ή παράλληλα έργα όπως οι κυματοθραύστες και τοίχοι προστασίας ακτών) για τον περιορισμό/ ανάσχεση των φαινομένων διάβρωσης της ακτής. Η μελέτη θα εξετάζει και την αναγκαιότητα υλοποίησης έργων διεύρυνσης της παρόχθιας ζώνης στις εκβολές όπου έχει επιχωματωθεί ή έχουν συσσωρευτεί φερτά υλικά. Φάση Β. Υλοποίηση ενδεδειγμένων έργων ακτομηχανικής και περιβαλλοντική αδειοδότηση αυτών. Φάση Γ. Έργα απομάκρυνσης κατασκευών, μπάζων και συσσωρευμένων φερτών υλικών από τις όχθες και το παραλιακό μέτωπο.

Φάση Δ. Φυτοτεχνική Μελέτη για την αποκατάσταση της παρόχθιας βλάστησης όπου υπάρχουν ασυνέχειες και σύνδεση της όχθης με τον πυθμένα, φυτεύσεις ιθαγενούς θαμνώδους και δενδρώδους βλάστησης σε επιλεγμένες θέσεις για τη βελτίωση της φυτικής κάλυψης – επιχωμάτωση.

Φάση Ε. Παρακολούθηση αποτελεσμάτων.

Το μέτρο αφορά τη δράση #1 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστου, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παρακολούθηση αποτελεσμάτων έργου και υποβολή σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0302
Ονομασία Μέτρου:
Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η αφαίρεση της κύριας πίεσης, που είναι ευρύτατα αναγνωρισμένο σε Μεσογειακό επίπεδο, από την συχνή ανεξέλεγκτη αγκυροβόληση σκαφών αναψυχής, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, θα μειώσει την υποβάθμιση που υφίστανται οι ευαίσθητοι τύποι οικοτόπων όπως τα λιβάδια ποσειδωνίας (1120*) σε τοπική κλίμακα.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03, CF02
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε όλες τις περιοχές που απαντάται ο τύπος οικοτόπου 1120*
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1120*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.1, B.7.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Πρόκειται για διαχειριστική πρακτική πολύ εξελιγμένη και ευρέως διαδεδομένη στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές (π.χ. Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία). Για την επιλογή του τύπου και υλικών του συστήματος αυτού σε κάθε τύπο οικοτόπου χρειάζεται ειδική μελέτη της επιλογής του τύπου

πλωτών ναυδετών, των προδιαγραφών και της χωροθέτησης ώστε να μην επιβαρύνεται ο οικότοπος.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (2ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1.5 έτος, Φάση Β: 3.5 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0208
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Λιμενικές Αρχές)
Εκτιμώμενο Κόστος
Α' Φάση: 10000€ Β' Φάση: Προμήθεια και τοποθέτηση αγκυροβολίων = 100.000€ Σχεδιασμός και λειτουργία εφαρμογής = 50.000€ Παρακολούθηση θέσεων ανά έτος = 10.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΠΕΠ άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση ιδιωτική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
ΥΑ για απαγόρευση απευθείας αγκυροβόλησης στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων και επιβολή πρόσδεσης στους ειδικούς ναυδέτες, ορισμός αρμόδιας υπηρεσίας, τρόπος λειτουργίας συστήματος
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Απαιτείται καταδυτικό συνεργείο τοποθέτησης και συντήρησης των πλωτών ναυδετών
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση έπεται από την δράση χαρτογράφησης των τύπων οικοτόπων

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η δράση χωρίζεται στις ακόλουθες Φάσεις:

Α' Φάση: Εντοπισμός δημοφιλών περιοχών που χρησιμοποιούνται για την αγκυροβόληση σκαφών. Μελέτη ταχείας εκτίμησης φέρουσας ικανότητας και χωροθέτηση ειδικών ναυδέντων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους όπως Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia (Posidonium oceanicae)*» (1 έτος)

Αρχικά θα αναγνωριστούν οι πιο δημοφιλείς περιοχές που χρησιμοποιούνται συχνότερα από τα σκάφη αναψυχής για αγκυροβόληση στην κάθε περιοχή μελέτης. Η αναγνώριση θα πραγματοποιηθεί από θέσεις που εντοπίζονται σημάδια από αγκυροβόλια σκαφών, αλλά και από συλλογή δεδομένων με ερωτηματολόγια στους ναυτιλλομένους και σχετικούς εμπλεκόμενους της περιοχής.

Θα πραγματοποιηθεί μελέτη χωροθέτησης και εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας της εκάστοτε περιοχής με ανάλυση δεδομένων AIS ή/και δορυφορικών δεδομένων που επιτρέπουν την καταμέτρηση σκαφών σε θαλάσσιο χώρο. Στην συνέχεια θα επιλεγούν οι θέσεις εγκατάστασης, ο τύπος και τα χαρακτηριστικά των ειδικών ναυδέντων που θα κριθούν απαραίτητα σε κάθε θέση ανάλογα με τον τύπο οικοτόπου, το υπόστρωμα του βυθού και την αναμενόμενη φέρουσα ικανότητα (αριθμός και μέγεθος σκαφών) για κάθε περιοχή. Η αρχή λειτουργίας των ειδικών ναυδέντων φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στηρίζεται σε ένα σταθερό σημείο που τοποθετείται στο υπόστρωμα και συνδέεται με έναν πλωτήρα που επιπλέει στην επιφάνεια και αποτελεί το σημείο πρόσδεσης των σκαφών, αντί για την απευθείας επαφή της άγκυρας με τον βυθό. Οι ειδικοί ναυδέτες φιλικόι προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων αποτελούν μόνιμη εγκατάσταση στον υποθαλάσσιο βυθό.

Β' Φάση: Εγκατάσταση και λειτουργία ειδικών αγκυροβολίων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους όπως Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia (Posidonium oceanicae)*» (3 έτη και εφάπαξ)

Μαζί με την εγκατάσταση των ειδικών αγκυροβολίων θα σχεδιασθεί ψηφιακό σύστημα κρατήσεων θέσης αγκυροβόλησης με ειδικό λογισμικό που θα έχει εφαρμογή και μέσω κινητού τηλεφώνου και tablet (mobile app).

Με ειδική νομοθετική διάταξη, θα ορίζεται και ο αρμόδιος φορέας που θα είναι υπεύθυνος για τη συντήρηση και αν κριθεί αναγκαίο, νέων τοποθετήσεων λόγω αύξησης αναγκών ή μείωσης για λόγους που μπορεί να σχετίζονται με αλλαγές στην χρήση ή αρνητικών επιπτώσεων από άλλες χρήσεις.

Επιπρόσθετα, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών, Άμυνας και Υδρογραφικής Υπηρεσίας και άλλων φορέων που θα αναγνωρισθούν, θα επικαιροποιηθούν οι ναυτικοί χάρτες για να συμπεριλάβουν τις θέσεις αυτές μαζί με τις υποχρεώσεις των χρηστών. Τόσο η εφαρμογή όσο και οι ναυτικοί χάρτες θα ενημερώνουν τους ναυτιλλομένους για τα όρια της ΠΠ, τη χαρτογράφηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων (π.χ. 1120*, 1170 με κοραλλιογενή), τους όρους κυκλοφορίας σκαφών στην ΠΠ (ταχύτητα, απαγορεύσεις κτλ.), σημεία mooring & ενημέρωση χωρητικότητάς τους, σημεία εξυπηρέτησης σκαφών στη χερσαία ζώνη (υποδομές για παροχή απαραίτητων υλικών όπως νερό πόσιμο και ρεύμα για φόρτιση αναγκαίων συσκευών) κτλ.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεχνική μελέτη
2. Αριθμός ειδικών ναυδέντων που τοποθετούνται
3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0307
Ονομασία Μέτρου:
Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων»
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #6 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά στην αποκατάσταση της δομής και των οικοσυστημικών λειτουργιών των αμμοθινικών Τ.Ο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκβολές και παράκτια ζώνη Ευρώτα, παραλίες Βαλτάκι, Σελινίτσα, Μαυροβούνι, Βαθύ (κατά τόπους) που βρίσκονται στο χερσαίο τμήμα του GR2540003
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2190
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στην αποκατάσταση της δομής και των οικοσυστημικών λειτουργιών των αμμοθινικών Τ.Ο. Ως εκ τούτου προτείνεται η υλοποίηση έργων ανύψωσης και σταθεροποίησης των αμμοθινών (π.χ. Κατασκευή «παγίδων» για τη συγκράτηση της άμμου και την διευκόλυνση

της εγκατάστασης των ιθαγενών φυτών, τα οποία σταθεροποιούν την περιοχή με το ριζικό τους σύστημα).

Φάσεις υλοποίησης: Φάση Α: υλοποίηση έργων ανύψωσης και σταθεροποίησης των αμμοθινών, Φάση Β: Παρακολούθηση.

Το μέτρο αφορά τη δράση #6 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020. Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός «παγίδων» που τοποθετούνται ανά παραλία
2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CG0102
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia (Posidonium oceanicae)</i>»
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του τ.ο. 1120* και παρακολούθηση
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ζώνη με βάθος έως 40 μέτρα, στις θέσεις που εντοπισθούν καταστραμμένα τμήματα του οικοτόπου, όπως θα υποδείξουν τα αποτελέσματα από την δράση "Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης των Λιβαδιών Ποσειδωνίας"
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 1120*, <i>Caretta caretta</i> , <i>Chelonia mydas</i> , <i>Monachus monachus</i> , <i>Pinna nobilis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.1, A.3.2, A.3.3, A.3.4, A.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01, G11 J02, I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει περιορισμένη εμπειρία σε δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* που διενεργούνται πιλοτικά σε τοπικό επίπεδο με μεταφυτεύσεις από υγιείς πληθυσμούς του είδους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (3ο έως 6ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - πιλοτική εφαρμογή αποκατάστασης - 3ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος 4. Παρακολούθηση - 3ο έως 6ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0208, MM25403CW0203
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Δράση αποκατάστασης (σύνολο): 120.000€ 2. Παρακολούθηση: 10.000€/έτος (3 χρόνια και εφάπαξ)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Λόγω της έλλειψης εμπειρίας και τεχνικών αποκατάστασης, υπάρχει μέτριος βαθμός αποτυχίας στην υλοποίηση της δράσης. Παρόλα αυτά η εφαρμογή της θα εμπλουτίσει σε μεγάλο βαθμό τη γνώση και την εμπειρία που απαιτείται για τη διαχείριση του τ.ο. ενώ υπάρχει μερική εμπειρία εφαρμογής τέτοιων δράσεων σε πιλοτικό επίπεδο (π.χ. νησιωτικό σύμπλεγμα των Λειψών)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στις θέσεις που εντοπισθούν καταστραμμένα τμήματα του οικοτόπου, έπειτα από την Μελέτη Βάσης κατά την οποία θα χαρτογραφηθεί και θα εκτιμηθεί η κατάσταση διατήρησης των

Λιβαδιών Ποσειδωνίας, θα γίνουν πιλοτικές δράσεις αποκατάστασης με σκοπό την ανάσχεση της διάβρωσης του υποστρώματος (matte morte) που απελευθερώνει CO₂ στην ατμόσφαιρα. Θα αναπτυχθεί οδηγός αποκατάστασης που θα μπορεί να εφαρμοσθεί και σε άλλες περιοχές σε πιλοτικό επίπεδο λόγω της αργής ανάπτυξης του οικοτόπου. Σημαντικό και αναπόσπαστο τμήμα της δράσης αυτής είναι η πλήρης εξάλειψη και ανάσχεση των αιτιών που οδήγησαν στην απώλεια ενδιαιτημάτων. Θα αναπτυχθεί σχέδιο παρακολούθησης του τμήματος του οικοτόπου που αποκαταστάθηκε και θα γίνει περιβαλλοντική παρακολούθηση για τουλάχιστον 5 χρόνια σε ετήσια βάση.

Για την υλοποίηση τη δράσης απαιτούνται:

- Εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό από Φορείς του Δημοσίου η Ιδιωτικού τομέα με εμπειρία στην αποκατάσταση λιβαδιών ποσειδωνίας.
- Καταδυτικός εξοπλισμός, σκάφος για μετακινήσεις καθώς και αναλώσιμα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 6ο έτος
2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος
3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25403C10301
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει περιορισμό της εξάπλωσης των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών είτε με απευθείας ξερίζωμα τις θαλάσσιες χλωρίδας, είτε με δράσεις στοχευμένης θήρευσης της ιχθυοπανίδας. Οι δράσεις μπορούν να συνδυάζονται και με δράσεις επικοινωνίας.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
C103, C102
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Άλλα, Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια περιοχή με έμφαση στον Τ.Ο. 1120*
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για την παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, οι οποίες έχουν εφαρμοστεί σε Εθνικό και διεθνές επίπεδο. Σχετικά με τον περιορισμό, έχουν

εφαρμοστεί στοχευμένες δράσεις απομάκρυνσης εισβλητικών ειδών σε άλλες χώρες. Στη χώρα υπάρχει αρκετή εμπειρία και προγράμματα που έχουν ασχοληθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού και στοχευμένων χρηστών (π.χ. δύτες, ψαράδες) για το θέμα αυτό.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Παρακολούθηση: Συνεχής, Εξολόθρευση/ Περιορισμός: Συνεχής
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0210, MM25403CW0208, MM25403CW0209
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Γαλάζιο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Κάποια από τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη είναι δηλητηριώδη και χρήζουν συγκεκριμένων οδηγιών και εξοπλισμού (π.χ. ειδικά γάντια) για τη διαχείρισή τους
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η δράση χωρίζεται σε δύο Φάσεις:

Α Φάση - Παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών: Η δράση αυτή δύναται να καλυφθεί στο πλαίσιο της δράσης παρακολούθησης των Τ.Ο., όπως περιγράφεται στο αντίστοιχο κεφάλαιο, στο οποίο καταγράφεται η παρουσία τους και χαρτογραφείται η εξάπλωσή τους. Ειδικά για τα είδη ιχθυοπανίδας, η δράση δύναται να καλυφθεί στο πλαίσιο της δράσης παρακολούθησης της αλιείας, και στο πρόγραμμα παρακολούθησης της κατάστασης ιχθυοπανίδας με υποβρύχια καταγραφή των ειδών, όπως περιγράφονται στα αντίστοιχα κεφάλαια, στο οποίο καταγράφεται η παρουσία και η αφθονία τους. Τα αποτελέσματα της δράσης ενημερώνουν τη Β' Φάση για τον στοχευμένο περιορισμό/ εξολόθρευση σε συγκεκριμένες περιοχές, ενώ ενημερώνουν για την αποτελεσματικότητα της δράσης εξολόθρευσης στο μέλλον και τυχόν επανάληψή της.

Β Φάση - Περιορισμός/ Εξολόθρευση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών: Για τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας η δράση πραγματοποιείται είτε από κολυμβητές με μάσκες και πέλδρα στα ρηχά, ενώ για τα πιο βαθιά ύδατα με αυτόνομη κατάδυση. Η απομάκρυνση των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών χλωρίδας πραγματοποιείται με ξερίζωμα των ειδών με όσο το δυνατόν λιγότερες έντονες κινήσεις, και η άμεση τοποθέτησή τους υποβρυχίως σε ειδικές σακούλες. Για τα είδη ιχθυοπανίδας (π.χ. λεοντορόψαρο, λαγοκέφαλος κτλ.) ο περιορισμός των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών ιχθύων πραγματοποιείται με στοχευμένη εξολόθρευση από ερασιτέχνες αλιείς με τη χρήση ψαροντούφεκου. Η δράση μπορεί να υλοποιηθεί στα πλαίσια διαγωνισμών ή οργάνωσης γεγονότων ειδικά αφιερωμένων στα ξενικά χωροκατακτητικά είδη. Τέτοια γεγονότα μπορεί να συνδυάζουν δράσεις ενημέρωσης, ή/και σε συνεργασία με τοπικά εστιατόρια κατανάλωση και τρόπους μαγειρέματος συγκεκριμένων αλιευμένων ειδών που θεωρούνται ασφαλή προς βρώση.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός δράσεων περιορισμού/εξολόθρευσης ανά έτος
2. Είδη και Ποσότητα χωροκατακτητικών ειδών θαλάσσιας χλωρίδας που απομακρύνθηκαν ανά περιοχή και ανά δράση
3. Είδη, Ποσότητα και μέγεθος χωροκατακτητικών ειδών ιχθυοπανίδας που απομακρύνθηκε ανά δράση

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CI0302
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο χερσαίο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για την εγκατάσταση δικτύου παρακολούθησης ξενικών & χωροκατακτητικών ειδών στις προστατευόμενες περιοχές
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI03, CI02, CI01
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Άλλα, Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.4.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για την παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': 1ο έτος / Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 3.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Τυχόν μικρή δυσχέρεια δύναται να αντιμετωπιστεί μέσω δράσεων ενημέρωσης των χρηστών της περιοχής.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά

που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσής τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων (βλέπε σχετική ενότητα) ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητές ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθησης. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος. Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.

Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. *PeerJ*, 9, e11270.
Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. *Biological Invasions*, 12, 3525-3549.
Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης
2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται
3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη
4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CJ0103
Ονομασία Μέτρου:
Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #2 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Αφορά έργα/ δράσεις αποκατάστασης και διαχείρισης των υγροτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκβολές Ευρώτα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
υγροτοπικοί τύποι οικοτόπων, Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.10, A.4.3, A.4.4, A.4.5, A.4.6, A.5.1, A.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
J02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια προς Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος Φάση Γ - 3ο έως 5ο έτος Φάση Δ - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA1102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το μέτρο αφορά έργα/ δράσεις αποκατάστασης και διαχείρισης των υγροτόπων μπορούν να περιλαμβάνουν τα εξής:

Α. Γεωτεχνική μελέτη αποκατάστασης των υγροτόπων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα και στην παραλία της Πούντας Λακωνίας.

Β. Διαδικασίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των Τεχνικών Έργων

Γ. Τεχνικά έργα αποκατάστασης των υγροτόπων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα και στην παραλία της Πούντας Λακωνίας. Τα τεχνικά έργα θα προσδιοριστούν από την Γεωτεχνική Μελέτη και μπορεί να περιλαμβάνουν ενδεικτικά:

- Τοπικές εκσκαφές για αύξηση του βάθους των λιμνωδών εκτάσεων των υγροτόπων (όπου κριθεί απαραίτητο), με συγκεκριμένο σχήμα, βάθος, πρηνή κτλ που θα προσδιοριστούν με ειδική τεχνική μελέτη που θα εκπονήσει ο ανάδοχος του τεχνικού έργου

- Καθαρισμός περιοχής από σκουπίδια και μπάζα.

- Διαλογή χονδρόκοκκων υλικών από τις εκσκαφές για επανατοποθέτηση όπου χρειαστεί.

- Επένδυση του πυθμένα με αργιλικό υλικό (όπου χρειάζεται), με στόχο την ενίσχυση της κατακράτησης μεγαλύτερης ποσότητας νερού την ξηρή περίοδο

Δ. Φυτοτεχνική Μελέτη. Η μελέτη θα εκτιμά την αναγκαιότητα φυτεύσεων ειδών φυσικής παρόχθιας και υδρόβιας βλάστησης στους προς αποκατάσταση υγροτόπους, την αντικατάσταση των μη αυτοφυών ειδών χλωρίδας - εκρίζωση των εισβολικών ειδών και θα προσδιορίζει τις κατάλληλες θέσεις / εκτάσεις για τις παραπάνω δράσεις.

Το μέτρο αφορά τη δράση #2 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Γεωτεχνική μελέτη αποκατάστασης των υγροτόπων στις εκβολές του Ευρώτα.
2. Διαδικασίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των Τεχνικών Έργων
3. Τεχνικά έργα αποκατάστασης των υγροτόπων στις εκβολές του Ευρώτα.
4. Φυτοτεχνική Μελέτη
5. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0203
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia</i> (<i>Posidonium oceanicae</i>)»
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη χαρτογράφησης στις περιοχές που δεν έχει γίνει μελέτη για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τύπου οικοτόπου, μελέτες καταγραφής της χωρικής κατανομής του τύπου οικοτόπου με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψιμότητα καθώς και την εκτίμηση πιέσεων και οικοσυστημικών υπηρεσιών που δέχεται ο τύπος οικοτόπου (Μελέτη βάσης).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ζώνη με βάθος έως 40 μέτρα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 1120*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην χαρτογράφηση και χαρακτηρισμό της κατάστασης διατήρησης του τ.ο. 1120* σε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψιμότητα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο έως 2ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1120* - 1ο έως 2ο έτος 2) Αποτύπωση της χωρικής έκτασης του τ.ο. 1120*- 1ο έως 2ο έτος 3) Πιέσεις και απειλές - 1ο έως 2ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0208, MM25403CG0102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης : 80.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 10.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η Δράση κρίνεται ως "προκαταρκτικό" στάδιο της δράσης παρακολούθησης του τ.ο. 1120*

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης (Πρόγραμμα παρακολούθησης τ.ο. 1120*)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0208
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης τύπων οικοτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων τ.ο.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (3ο έως 6ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Γεω-χωρική εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων τ.ο. στην περιοχή
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0210, MM25403CW0209
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση αποτελεί συνέχεια των μέτρων MM25403CW0203 Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia</i> (<i>Posidonium oceanicae</i>)»
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλασσίων τ.ο.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των τ.ο. 3. Ετήσια τεχνική έκθεση

4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν
5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0211
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.10.1, B.10.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.2, Γ.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A15, A21, A30, A02, A23 και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA1601
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
90.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μη αποδοχή των μέτρων από τους καλλιεργητές
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία κινήτρων και δέσμης μέτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή

Στόχος της δράσης είναι η εκπόνηση Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για την προώθηση των βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών, το οποίο θα περιλαμβάνει:

- Περιληπτική περιγραφή της περιοχής και αναλυτική περιγραφή των στόχων και του πλαισίου διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (όπως καταγραφή καλλιεργειών και συσχέτιση με προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, ασκούμενες πιέσεις, στόχοι διατήρησης των ειδών, υφιστάμενα μέτρα διαχείρισης),
- Περιγραφή δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ σχετικά με την τήρηση υποχρεωτικού ή εθελοντικού χαρακτήρα γεωργικών δεσμεύσεων και την παροχή ενισχύσεων προς αναπλήρωση της απώλειας εισοδήματος που προκύπτει από την τήρησή αυτών (Αντισταθμιστική ενίσχυση σε γεωργικές περιοχές NATURA / Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις),
- Περιγραφή λοιπών δράσεων που αφορούν τον τομέα της Γεωργίας και μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ,
- Προγραμματισμός της παρακολούθησης, αναθεώρησης και διαβούλευσης του Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης.

Θα υλοποιηθούν επίσης διαβουλεύσεις με τις τοπικές κοινωνίες και τις αρμόδιες αρχές ώστε να εξασφαλισθεί η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση (ειδικά των αγροτών) για τα εφαρμοζόμενα μέτρα όπως και συμφωνία με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης αυτών των περιοχών.

Κατά την εκπόνηση των Θεματικών Σχεδίων, θα υπάρξει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις άλλες δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, λαμβάνοντάς τα υπόψη αλλά και συνεισφέροντας με δεδομένα στην εκπόνηση αυτών. Κατ' ελάχιστον θα ληφθούν υπόψη τα κάτωθι αναφερόμενα: Σημαντικό τμήμα της περιοχής καλύπτεται από αγροτικές καλλιέργειες. Οι καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόζονται πολλές φορές δεν συνάδει με τις ανάγκες διατήρησης του προστατευτέου αντικείμενου. Πλήθος πιέσεων και απειλών, με χαμηλή μέτρια ή υψηλή ένταση έχουν αναγνωριστεί να επιδρούν στα προστατευτέα αντικείμενα, όπως Α01 Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης), Α05 Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κ.λπ.), Α15 (Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ. όργωμα) στη γεωργία), Α21 (Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία) και Α30 (Αντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία), Α02 «Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)» και Α23 «Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του εδάφους)» και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία. Είναι απαραίτητη η ρύθμιση των καλλιεργητικών πρακτικών ώστε να μειωθεί ή να παύσει η επίδραση των παραπάνω πιέσεων στα προστατευτέα αντικείμενα, ιδιαίτερα δε στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Η ρύθμιση θα πρέπει να συνοδεύεται από αντισταθμιστικά μέτρα για την παρότρυνση της συμμετοχής μεγάλου πλήθους αγροτών.

Ανάμεσα στα μέτρα που προτείνεται να ενεργοποιηθούν είναι:

1. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
2. Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας
3. Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών
4. Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων
5. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή
6. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)

Οι φυτοφράχτες, η χρήση δηλαδή δενδρωδών και θαμνωδών ειδών για την οριοθέτηση των καλλιεργειών είναι ευεργετικοί για τη διατήρησης της ποικιλότητας. Πλήθος μελετών έχει αποδείξει τη σημασία τους για την προσφορά τροφής και καταφυγίου για πολλά είδη πανίδας. Επίσης οι φυτοφράχτες αποτελούν μικρούς διαδρόμους διασύνδεσης αμιγών εκτάσεων φυσικών τύπων οικοτόπων.

Οι άξονες για τη δημιουργία φυτοφραχτών είναι οι εξής: (α) Χρήση ιθαγενών ειδών με έμφαση στην χρήση ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την πανίδα της περιοχής (μελέτη της χλωριδικής σύνθεσης των φυτοφραχτών στην περιοχή) (β) Ορθή άσκηση κατά χώρο και χρόνο καλλιεργητικών πρακτικών των φυτοφραχτών (δημιουργία εγχειριδίου προς τους αγρότες) (γ) αξιοποίηση ειδών που μπορεί να έχουν οικονομικό όφελος προς τους παραγωγούς (πχ είδη του γένους *Rubus* spp., δ) συντήρηση και αύξηση των φυτοφραχτών

Ως αντισταθμιστικά μέτρα προς τους αγρότες για τη συμμετοχή τους προτείνονται: (α) Η δωρεάν παροχή φυτευτικού υλικού, (β) δωρεάν σεμινάρια καλλιεργητικών πρακτικών

Ως δείκτες παρακολούθησης του μέτρου προτείνονται (α) Μήκος νέων φυτοφραχτών, (β) Πλήθος αγροτών που μετέχουν στη συντήρηση φυτοφραχτών

Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας

Η προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας θα περιορίσει τη χρήση αγροχημικών για φυτοπροστασία και λίπανση και όσες πιέσεις & απειλές συνδέονται με αυτά. Η μετάβαση σε ένα σύστημα εκτεταμένης βιολογικής καλλιέργειας είναι αρκετά δύσκολη καθώς απαιτεί συστηματική προσπάθεια και εκτεταμένες παρεμβάσεις ώστε να πειστεί το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών να στραφεί προς αυτό το πρότυπο καλλιέργειας. Παράλληλα πρέπει να υπάρξει στροφή του καταναλωτικού κοινού προς αυτή την αγορά ώστε, εκτός από το θεσμικό πλαίσιο για τους παραγωγούς, να εξασφαλιστεί και η διάθεση των προϊόντων τους. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και σε τοπικό επίπεδο προτείνονται τα εξής:

1. Λίστα/μητρώο βιοκαλλιεργητών εντός της προστατευόμενης περιοχής με στόχο την απευθείας σύνδεση βιοκαλλιεργητών & καταναλωτών
2. Παραχώρηση Δημοτικών/δημόσιων εκτάσεων αποκλειστικά για βιολογική καλλιέργεια ή βιολογική κτηνοτροφία
3. Δημιουργία μητρώου παραδοσιακών ποικιλιών, τυποποίησή τους και διάθεσή τους σε όσους καλλιεργητές το επιθυμούν

Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών

Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στην καλλιέργεια μπορεί να βοηθήσει στην ορθολογικότερη χρήση των πόρων. Η άρδευση της καλλιέργειας όταν υπάρχει ανάγκη, η λίπανση στο σωστό χρόνο, σε θέσεις που απαιτείται και με την ποσότητα που απαιτείται είναι μερικές μόνο από της άμεσες εφαρμογές που μπορεί να υποστηρίξει η υιοθέτηση της έξυπνης γεωργίας. Αυτά θα βοηθήσουν στην ορθολογική χρήση των υδάτων ενώ παράλληλα θα περιοριστεί η ρύπανση από την αλόγιστη χρήση αγροχημικών.

Για την εφαρμογή της απαιτείται η προμήθεια και χρήση ακριβού εξοπλισμού αιχμής, κάτι που είναι ένας περιοριστικός παράγοντας για την ευρύτερη εφαρμογή της έξυπνης γεωργίας. Οι οργανωμένοι φορείς της πολιτείας πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία στους παραγωγούς ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν την έξυπνη γεωργία στις καλλιέργειές τους. Μετρήσιμος δείκτης αυτής της δράσης μπορεί να αποτελεί το πλήθος και η συνολική έκταση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες εφαρμόζονται πρακτικής έξυπνης γεωργίας.

Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων

Όπως φάνηκε και στην ενότητα 2.1.1. τουλάχιστον κατά θέσεις η περιοχή χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλή ποικιλότητα τοπίου. Σε πολλές περιπτώσεις η υψηλή ποικιλότητα του τοπίου, ακόμη κι αν πρόκειται για ποικιλότητα αγροτικού/ανθρωπογενούς τοπίου, σχετίζεται με υψηλή βιοποικιλότητα. Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητη η προώθηση της κατά χώρο οργάνωσης των καλλιεργειών ώστε να διατηρηθεί η υψηλή ποικιλότητα στο τοπίο. Είναι απαραίτητος ο χωρικός σχεδιασμός της παρουσίας αγροτικών, φυσικών και ημιφυσικών χρήσεων γης ώστε να διατηρηθεί ο δείκτης σε υψηλά επίπεδα.

Σε αυτή τη φάση δεν είναι δυνατή η περιγραφή μέτρων και ενδεικτών στους οποίους πρέπει να στοχεύει αυτή η δράση. Αρχική προϋπόθεση είναι η καλύτερη κατανόηση των ωφελειών που προκύπτουν από τη διατήρηση της πολυπλοκότητας στη σύνθεση του τοπίου στην περιοχή.

Έπειτα μπορεί να προταθούν περισσότερα συγκεκριμένα μέτρα και να τεθούν στόχοι. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή

Καθώς η κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται ως μια από τις σημαντικότερες απειλές για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, και έχει άμεση σχέση με την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, η οποία έχει αναγνωριστεί ως πίεση & απειλή στην περιοχή. Η δράση αυτή περιλαμβάνει την καταγραφή και πρόταση εναλλακτικών καλλιεργειών οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες τόσο στις συνθήκες της περιοχής όσο και στις ήδη υφιστάμενες υποδομές.

Τα αντισταθμιστικά μέτρα που θα προτρέψουν την υιοθέτηση των δράσεων από τους παραγωγούς της περιοχής περιλαμβάνουν κυρίως:

1. Συνεχή κατάρτιση αναφορικά με την εφαρμογή των μέτρων, τις ανάγκες επανακαθορισμού στόχων κ.ο.κ.
2. Συμβουλευτική με στόχο τη διάχυση της επιστημονικής γνώσης
3. Παροχή αναγκαίων υλικών (φυτευτικού υλικό, υποδομές κ.ο.κ.) για την εφαρμογή των δράσεων
4. Κατάρτιση μητρώου καλλιεργητών που υιοθετούν ορθές καλλιεργητικές πρακτικές και δράσεις για τη διάχυση των προϊόντων τους
5. Σήμα πιστοποίησης πολλαπλών βαθμίδων, ανάλογα με τις πρακτικές που υιοθετούνται

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας
2. Μήκος φυτοφραχτών
3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών)
4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται
5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας
6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0214
Ονομασία Μέτρου:
Χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπου οικοτόπου 2190 (Μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπου οικοτόπου 2190
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αμμοθινικά οικοσυστήματα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2190
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για τη χαρτογράφηση και την αξιολόγηση του ΒΔ, οι οποίες έχουν εφαρμοστεί σε Εθνικό επίπεδο (Έργα Εποπτείας και χαρτογράφησης Τ.Ο.)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποιείται σε μία φάση (1 έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου) ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η παρουσία του τ.ο. 2190 καταγράφηκε κατά τις δειγματοληψίες έργου που αφορούσε την προκαταρκτική εκτίμηση για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρωνα & Υγροτόπου Μουστου (Δημόπουλος et al., 2020) και απαιτείται περαιτέρω έρευνα για την συνολική αξιολόγησή του στην περιοχή. Για τη χαρτογράφηση του τ.ο. θα χρησιμοποιηθούν οι προδιαγραφές του έργου "Ανάπτυξη υποδομής χωρικών δεδομένων μεγάλης κλίμακας (1:5000) για τις χερσαίες προστατευόμενες περιοχές του δικτύου «NATURA 2000» (ΕΚΧΑ, 2015), που αφορούσε στην επικαιροποίηση της

χαρτογράφησης των τύπων οικοτόπων των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, με σκοπό να διασφαλιστεί η ομοιογένεια των δεδομένων.

Για την αξιολόγηση του Τ.Ο. θα ληφθούν υπόψη (α) οι οδηγίες αναφορικά με τα κριτήρια που αξιολογούνται σε τοπικό επίπεδο, (β) η εδραιωμένη μεθοδολογία για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων σε εθνικό επίπεδο, όπως αυτά αναλύονται στο Σχέδιο Παρακολούθησης.

Τόσο για την χαρτογράφηση όσο και για την αξιολόγηση θα χρησιμοποιηθούν δεδομένα πεδίου (δειγματοληψίες)

Παραδοτέα:

Χαρτογράφηση τ.ο. 2190 (πολυγωνικά διανυσματικά αρχεία και βάση δεδομένων)

Αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης του τ.ο. 2190

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση Τ.Ο. 2190 που χαρτογραφήθηκε
2. Έκταση χρήσεων γης που χαρτογραφήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0307
Ονομασία Μέτρου:
«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #10 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστου, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκβολές και παράκτια ζώνη Ευρώτα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2190
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Άλλο
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έως 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0208
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί παράλληλα με το μέτρο παρακολούθησης τύπων οικοτόπων (MM25403CW0208) όπου προβλέπονται αντίστοιχες δράσεις.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την παρακολούθηση της κάλυψης από βλάστηση και της δυναμικής/μετακίνησης (dune shifting) των θινών. Προτείνεται η εφαρμογή προγράμματος παρακολούθησης με τηλεσκοπικές μεθόδους.
Το μέτρο αφορά τη δράση #10 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π.,

Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020. Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

2 Μέτρα διατήρησης ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CA1101
Ονομασία Μέτρου:
Εκτίμηση των επιπτώσεων πιέσεων που σχετίζονται με τη διάχυτη ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και αλλαγών στις υδρολογικές συνθήκες στη διατήρηση των ενδιαιτημάτων των νεροχελωνών (<i>Emys orbicularis</i> , <i>Mauremys rivulata</i>). Προτάσεις για την άρση των δυνητικών πιέσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εγκατάσταση σταθμών παρακολούθηση ποιότητας υδάτων και παρακολούθηση επιλεγμένων πληθυσμών νεροχελωνών (<i>Emys orbicularis</i> , <i>Mauremys rivulata</i>) σε κατάλληλες θέσεις με σκοπό την παρακολούθηση, εκτίμηση και άρση των επιπτώσεων στη διατήρηση/ βελτίωση των ενδιαιτημάτων από πιέσεις που σχετίζονται με μεταβολές της υδρολογικής ροής και της ρύπανσης.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA11
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων, Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
ΟΧΕ των ειδών <i>Emys orbicularis</i> , <i>Mauremys rivulata</i>
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Emys orbicularis</i> , <i>Mauremys rivulata</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.5, A.1.6
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A26, A33, K01, K04
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Εγκατάσταση σταθμών παρακολούθησης ποιότητας υδάτων : 1ο έτος Παρακολούθηση: 3 έτη Τελικές εκθέσεις: 3ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
1
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της παρακολούθησης Προμήθεια υλικών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το μέτρο περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

- Τοποθέτηση σταθμών παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων σε ενδιαίηματα νεροχελωνών, όπου να παρακολουθούνται οι τιμές φυσικοχημικών παραμέτρων (διαλυμένο οξυγόνο – D.O., NO₃, NO₂, PO₄, NH₄, pH). Η επιλογή των υδατοσυλλογών θα γίνει με γνώμονα την παράμετρο της οποίας την επίδραση θέλουμε να ελέγξουμε (π.χ. έλεγχος επίδρασης αγροχημικών ή έλεγχος επίδρασης λυμάτων & ρύπανσης στο μέγεθος των πληθυσμών), την προσβασιμότητα, κλπ.

- Παρακολούθηση επιλεγμένων πληθυσμών νεροχελωνών (*Emys orbicularis*, *Mauremys rivulata*) σε σχέση με τις θέσεις των σταθμών παρακολούθησης. Θα πρέπει να διεξάγονται κατ' ελάχιστο 2 δειγματοληψίες/έτος (αρκεί 1 άτομο/δειγματοληψία), μία την άνοιξη και μία το φθινόπωρο, στις οποίες θα καταμετράται ο αριθμός των ατόμων του είδους στην υδατοσυλλογή, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που αναλύεται στο Σχέδιο Παρακολούθησης.

Παραδοτέα:

Έκθεση επιλογής κατάλληλων θέσεων παρακολούθησης

Εγκατάσταση σταθμών παρακολούθησης

Έκθεση αποτελεσμάτων παραμέτρων παρακολούθησης

Έκθεση αποτελεσμάτων παρακολούθησης επιλεγμένων πληθυσμών

Προτάσεις κανονιστικών ρυθμίσεων ή δράσεων για άρση των πιέσεων και βελτίωση των ενδιαιτημάτων των ειδών

Χωρική και περιγραφική βάση δεδομένων με τις θέσεις των σταθμών παρακολούθησης και δειγματοληψιών και τα δεδομένα που συλλέγονται

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος σταθμών παρακολούθησης ποιότητας υδάτων που εγκαθίστανται
2. Πλήθος δειγματοληψιών
3. Εκθέσεις αποτελεσμάτων και αξιολόγησης
4. Πλήθος προτεινόμενων ρυθμίσεων και δράσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CE0102
Ονομασία Μέτρου:
Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωτοκίας της <i>C. caretta</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το έργο αφορά στη χωροθέτηση και τοποθέτηση οδοφραχτών (μπαρών) σε σημεία όπου είναι δυνατή η πρόσβαση με τροχοφόρα στην παραλία (κυρίως στις απολήξεις οδικών προσβάσεων προς την ακτή). Σημειώνεται ότι το έργο θα λάβει υπόψη τα αποτελέσματα του Σχέδιου Οργάνωσης & Διαχείρισης Επισκεπτών στις περιοχές μελέτης.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλία Ευρώτα και οι γειτονικές παραλίες Βαλτάκι, Σελινίτσα, Μαυροβούνι, Βαθύ (κατά τόπους) που βρίσκονται στο χερσαίο τμήμα του GR2540003
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Caretta caretta</i> , αμμοθινικοί τ.ο.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.2, A.1.3, A.3.3, A.3.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.14.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E01, F07, G10
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη θ. χελώνα <i>C. caretta</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 μήνες (1ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Μελέτη χωροθέτησης οδοφραχτών και διαμόρφωσης των οδικών απολήξεων στην παραλία: 60 ημερολογιακές ημέρες. Προτείνεται η εκπόνηση της μελέτης να γίνει κατά την διάρκεια των μηνών Ιούλιος - Αύγουστος που σημειώνεται η μέγιστη τουριστική κίνηση. Επίσης προτείνεται να εκπονηθεί παράλληλα με το «Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών» (έργο 1.2.1) καθώς και τη «Μελέτη μείωσης της φωτορύπανσης» (έργο 1.2.3). 2. Υλοποίηση προτεινόμενων έργων που περιέχονται στην Τεχνική Έκθεση της μελέτης. Προμήθεια υλικών / Εφαρμογή παρεμβάσεων: 90 ημερολογιακές ημέρες (έναρξη με την ολοκλήρωση της Μελέτης).
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α.)
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000 € (1. Εκπόνηση μελέτης: 10.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000 € (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη)
Πηγή χρηματοδότησης
Ευρωπαϊκά Προγράμματα LIFE εθνική χρηματοδότηση, Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Ενδέχεται να υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του, η οποία αναμένεται να ατονήσει σε μικρό χρονικό διάστημα με τις δράσεις ενημέρωσης που θα εφαρμοστούν στη περιοχή.
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Οι παραλίες φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στον Λακωνικό Κόλπο συνιστούν τις κύριες παραλίες αναπαραγωγής στις περιοχές μελέτης συγκεντρώνοντας σημαντικό αριθμό φωλιών (ο ετήσιος μέσος όρος προσδιορίζεται συνολικά σε 503 φωλιές).

Η ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων έχει σημαντικές επιπτώσεις στη φωλεοποίηση της *Caretta caretta* (καταστροφή φωλιών, συμπίεση άμμου, παρεμπόδιση εξόδου από τις φωλιές). Τα τροχοφόρα στην παραλία είναι δυνατόν να καταστρέψουν τις φωλιές και να παγιδεύσουν τους νεοσσούς στις αυλακώσεις των τροχών τους. Ταυτόχρονα καταστρέφει και υποβαθμίζει τη θινική βλάστηση. Η παρουσία τροχοφόρων στην παραλία σχετίζεται με την ανεξέλεγκτη τουριστική κίνηση για αναψυχή εκτός οδικού δικτύου. Στην παραλία Μαυροβούνι η οποία παρουσιάζει σημαντική τουριστική κίνηση αλλά και κατά τόπους στην παραλία Ευρώτα (θέσεις Τρίνησα, Πούγκα, Λεήμονα, Κυανή Ακτή Έλους, Αστέρι, μπούκα Διβαρίου), το πρόβλημα της κίνησης τροχοφόρων είναι ιδιαίτερα έντονο. Η κίνηση τροχοφόρων σε αυτές τις περιοχές συνιστά ανθρωπογενή όχληση που ασκεί μακροχρόνια και μόνιμη άμεση πίεση με “Υψηλή” (Η) σημασία και “Μέτρια” ένταση (κατηγορία πιέσεων «F07: Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»).

Το έργο αποσκοπεί στη διασφάλιση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* καθώς και στην ασφαλή επώαση των φωλιών και έξοδο των νεοσσών από την φωλιά, μετά την εκκόλαψη. Επιπρόσθετα στοχεύει και στην προστασία των θινικών οικοσυστημάτων και βλάστησης.

Το έργο αφορά στη χωροθέτηση και τοποθέτηση οδοφραχτών (μπάρων) σε σημεία όπου είναι δυνατή η πρόσβαση με τροχοφόρα στην παραλία (κυρίως στις απολήξεις οδικών προσβάσεων προς την ακτή). Σημειώνεται ότι το έργο θα λάβει υπόψη τα αποτελέσματα του Σχέδιου Οργάνωσης & Διαχείρισης Επισκεπτών στις περιοχές μελέτης.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός και μήκος οδοφραχτών (μπάρες) που τοποθετήθηκαν
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0303
Ονομασία Μέτρου:
Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έργα μικρής κλίμακας με στόχο την κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στην περιοχή: (α) την οριοθέτηση του τύπου οικοτόπου 2120 (β) οριοθέτηση θέσεων στάθμευσης και ταυτόχρονα αποτροπή (με τεχνικά έργα, πχ. πασσάλους) της στάθμευσης σε εκτάσεις αμμοθινικών τύπων οικοτόπων ή σε θέσεις που δραστηριοποιείται το είδος <i>Caretta caretta</i> , (γ) την κατασκευή διαδρόμων για την πρόσβαση των επισκεπτών στην παραλία και (δ) τον καθορισμό των θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ΕΙΒΑ25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλίες Μαυροβούνι και Ευρώτα, και οι γειτονικές παραλίες Βαλτάκι, Σελινίτσα, Μαυροβούνι, Βαθύ (κατά τόπους) που βρίσκονται στο χερσαίο τμήμα του GR2540003
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 2110, 2120, 2190 <i>Caretta caretta</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1, B.1.2, B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.2, A.1.2, A.1.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07, F05, E01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει σημαντική εμπειρία από εφαρμογή ανάλογων δράσεων στην Ελλάδα και αλλού. Στην περιοχή μελέτης έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία σε παραλίες της ευρύτερης περιοχής όμορων προστατευόμενων περιοχών (π.χ. στην παραλία Ρωμανού). Οι προτεινόμενες δράσεις είναι ήπιας παρέμβασης, δεν απαιτούν πολύπλοκα τεχνικά έργα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α' Φάση: 1 έτος Β' Φάση: 2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Εκπόνηση μελέτης: 10.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000€ (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη) Σύνολο: 25.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Διερεύνηση ιδιοκτησιακού καθεστώτος (Δημιουργία χώρων στάθμευσης) Η υλοποίηση της δράσης προϋποθέτει την ολοκλήρωση του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών MM25403CF0301
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
1. Ενδεχόμενη άρνηση συνεργασίας των επιτόπου ενδιαφερόμενων μερών (stakeholders) (Ορισμός θέσεων για ξαπλώστρες) 2. Μη χρήση οργανωμένων θέσεων στάθμευσης Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με

δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το έργο περιλαμβάνει (α) την οριοθέτηση του τύπου οικοτόπου 2120 κυρίως στις θέσεις με μεγάλη πίεση από επισκέπτες στις οποίες παρατηρείται είσοδος και παραμονή των επισκεπτών, (β) την οριοθέτηση θέσεων στάθμευσης και ταυτόχρονα την αποτροπή (με τεχνικά έργα, πχ. πασσάλους) της στάθμευσης σε εκτάσεις αμμοθινικών τύπων οικοτόπων ή σε θέσεις που δραστηριοποιείται το είδος *Caretta caretta*, (γ) την κατασκευή διαδρόμων για την πρόσβαση των επισκεπτών στην παραλία χωρίς να ποδοπατούν τα τυπικών είδη των τύπων οικοτόπου και (δ) τον καθορισμό των θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής. Πιο συγκεκριμένα:

Οριοθέτηση τύπου οικοτόπου

Ο τύπος οικοτόπου 2120 χαρακτηρίζεται από πολυετή βλάστηση η οποία είναι ευαίσθητη στη ανεξέλεγκτη χρήση από τους επισκέπτες των παραλιών. Ο τύπος οικοτόπου 2120 περιλαμβάνει κινούμενες θίνες οι οποίες έχουν σημαντική κάλυψη βλάστησης που είναι ευαίσθητη στη χρήση από επισκέπτες και μπορεί να υποβαθμιστεί από την ποδοπάτηση. Η ανεξέλεγκτη ροή επισκεπτών σε αυτούς του τύπους οικοτόπων μπορεί να υποβαθμίσει έντονα τη δομή τους, να επηρεάσει τη φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών και γενικότερα να επηρεάσει αρνητικά τις λειτουργίες τους.

Η λύση που συχνά εφαρμόζεται και προτείνεται να εφαρμοστεί και στις παραλίες της ΕΖΔ που δέχονται ιδιαίτερα αυξημένη πίεση από δραστηριότητες αναψυχής είναι η οριοθέτηση των τύπων οικοτόπων ώστε να αποθαρρύνεται η είσοδος των επισκεπτών σε αυτούς. Η οριοθέτηση πρέπει να γίνει κατά μήκος των θέσεων εξάπλωσής τους στις περιοχές με έντονη τουριστική πίεση, τουλάχιστον από τη πλευρά προς τις εμβρυονικές θίνες (θάλασσα). Αυτό θα αποτρέψει τους λουόμενους να εγκαθίστανται εντός των τύπων οικοτόπων.

Πριν την οριοθέτηση θα προηγηθούν επιτόπιες επισκέψεις για τον προσδιορισμό των θέσεων που χρήζουν οριοθέτησης. Κατ' εκτίμηση, στην περιοχή θα απαιτηθεί οριοθέτηση σε μήκος περίπου 2.500 m. Η οριοθέτηση θα ακολουθήσει το νοητό όριο μεταξύ του τύπου οικοτόπου 2110 και 2120

Β Οριοθέτηση θέσεων στάθμευσης: Οι παραλίες φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στο Λακωνικό Κόλπο συνιστούν τις κύριες παραλίες αναπαραγωγής στις περιοχές μελέτης συγκεντρώνοντας σημαντικό αριθμό φωλιών (ο ετήσιος μέσος όρος προσδιορίζεται συνολικά σε 503 φωλιές).

Η ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων έχει σημαντικές επιπτώσεις στη φωλεοποίηση της *Caretta caretta* (καταστροφή φωλιών, συμπίεση άμμου, παρεμπόδιση εξόδου από τις φωλιές). Τα τροχοφόρα στην παραλία είναι δυνατόν να καταστρέψουν τις φωλιές και να παγιδεύσουν τους νεοσσούς στις αυλακώσεις των τροχών τους. Ταυτόχρονα καταστρέφει και υποβαθμίζει τη θινική βλάστηση. Η παρουσία τροχοφόρων στην παραλία σχετίζεται με την ανεξέλεγκτη τουριστική κίνηση για αναψυχή εκτός οδικού δικτύου. Στην παραλία Μαυροβούνι η οποία παρουσιάζει σημαντική τουριστική κίνηση αλλά και κατά τόπους στην παραλία Ευρώτα (θέσεις Τρίνησα, Πούγκα, Λεήμονα, Κυανή Ακτή Έλους, Αστέρι, μπούκα Διβαρίου), το πρόβλημα της κίνησης τροχοφόρων είναι ιδιαίτερα έντονο. Η κίνηση τροχοφόρων σε αυτές τις περιοχές συνιστά ανθρωπογενή όχληση που ασκεί μακροχρόνια και μόνιμη άμεση πίεση με "Υψηλή" (Η) σημασία και "Μέτρια" ένταση (κατηγορία πιέσεων «F07: Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»).

Το έργο αποσκοπεί στη διασφάλιση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* καθώς και στην ασφαλή επώαση των φωλιών και έξοδο των νεοσσών από την φωλιά, μετά την εκκόλαψη. Επιπρόσθετα στοχεύει και στην προστασία των θινικών οικοσυστημάτων και βλάστησης.

Το έργο αφορά στη χωροθέτηση και τοποθέτηση οδοφραχτών (μπαρών) σε σημεία όπου είναι δυνατή η πρόσβαση με τροχοφόρα στην παραλία (κυρίως στις απολήξεις οδικών προσβάσεων προς την ακτή).

Γ. Κατασκευή διαδρόμων πρόσβασης στην παραλία

Αυτό το μέτρο προβλέπει τη δημιουργία ξύλινων διαδρόμων για την πρόσβαση των επισκεπτών στις παραλίες. Στόχος είναι οι επισκέπτες να καθοδηγούνται προς τις παραλίες μέσω συγκεκριμένων διαδρομών που θα καθορίζονται από ξύλινους διαδρόμους ώστε να αποτρέπεται η είσοδος και η ποδοπάτηση κυρίως των τύπων οικοτόπων 2120 και 2110. Αυτές οι διαδρομές θα καθοριστούν με βάση: (α) Τις θέσεις στάθμευσης και τη μέγιστη αναμενόμενη ροή των επισκεπτών προς τις παραλίες, (β) Τις σημασμένες θέσεις φωλεοποίησης των χελωνών *Caretta caretta*, (γ) την οριοθέτηση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων.

Για την κατασκευή των διαδρόμων πρόσβασης θα ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών που θα καθορίσουν τις θέσεις στάθμευσης και τις κατάλληλες θέσεις για την πρόσβαση στις παραλίες, την εκτίμηση της επισκεψιμότητας και τη φέρουσα ικανότητα. Το εκτιμώμενο μήκος διαδρόμων που θα κατασκευαστούν ανέρχεται σε περίπου 1.000 m. Δ. καθορισμός θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής. Σε αυτή δράση θα πραγματοποιηθεί επαφή με τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΖΔ (επαγγελματίες, χρήστες κ.ο.κ.) για το καθορισμό της ακριβούς θέσης (χωροθέτηση) και του αριθμού των επιτρεπόμενων ομπρελών ή ξαπλωστών σε κάθε παραλία ώστε να μην υποβαθμίζονται οι δομές και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων (2110, 2120) αλλά και να διατηρηθεί / βελτιωθεί ο βαθμός διατήρησης του ενδιαίτηματος του είδους *Caretta caretta*.

Φάση Α: Απαιτείται προμελέτη απαιτείται για τον καθορισμό των ακριβών θέσεων που θα υλοποιηθούν οι δράσεις (οριοθέτηση τύπων οικοτόπων, χάρτης διαδρομών και δημιουργία χώρων στάθμευσης) και των χαρακτηριστικών αυτών (μήκος, υλικά, τεχνικές προδιαγραφές κ.λπ.). Η προμελέτη θα λάβει υπόψη τα αποτελέσματα του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών και θα περιλαμβάνει αυτοψίες στο χώρο.

Φάση Β: Υλοποίηση προβλεπόμενων δράσεων.

Παραδοτέα:

Προμελέτη – Σχέδιο Δράσης

Εργασίες οριοθέτηση τύπων οικοτόπων 2120 και 2110

Εργασίες οριοθέτησης θέσεων στάθμευσης

Εργασίες κατασκευής ξύλινων διαδρόμων πρόσβασης στην παραλία

Οριοθέτηση θέσεων και κανονιστικό πλαίσιο για την τοποθέτηση και χρήση ομπρελών και ξαπλωστών στα αμμοθινικά οικοσυστήματα

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Μήκος και έκταση περιοχής οριοθέτησης
2. Αριθμός οργανωμένων θέσεων στάθμευσης
3. Πλήθος τροχοφόρων σε οργανωμένες θέσεις στάθμευσης ανά έτος και εποχή
4. Αριθμός επισκεπτών ανά έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0901
Ονομασία Μέτρου:
Μείωση εστιών φωτός ορατών από την παράκτια ζώνη στην παραλία Ευρώτα.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Εντοπισμός των ορατών πηγών φωτός από την παραλία, μέτρηση της προσπίπτουσας έντασης φωτός 2. Εφαρμογή της κατάλληλης τεχνικής για τον περιορισμό ή κατάργηση του αριθμού των υφιστάμενων φωτεινών πηγών και μείωση της έντασης φωτός, μέσω αντικατάστασης πηγών φωτός με ειδικούς λαμπτήρες, αλλαγή της κατεύθυνσης του φωτός, δένδροφύτευση 3. Χωροθέτηση νέων απαραίτητων εστιών φωτός. 4. Θεσμοθέτηση ρυθμίσεων (εφόσον απαιτηθούν)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF09
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλίες Σελινίτσα, Μαυροβούνι, Βαθύ και Ευρώτα (κατά τόπους) – GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» (χερσαίο τμήμα).
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Caretta caretta
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.2, A.1.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.1.2, B.3.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F24, F25
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Η δράση έχει πιλοτική εφαρμογή στο θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
0,5 έτος (πρώτο 6-μηνο 1ου έτους εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εκπόνηση μελέτης μείωσης της φωτορύπανσης: 60 ημερολογιακές ημέρες (Προτείνεται η εκπόνηση της μελέτης να γίνει κατά την διάρκεια των μηνών Ιούλιος - Αύγουστος) 2. Υλοποίηση προτεινόμενων μέτρων που περιέχονται στη μελέτη. Προμήθεια υλικών / Εφαρμογή παρεμβάσεων: 120 ημερολογιακές ημέρες (έναρξη με την ολοκλήρωση της μελέτης).
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CF0301, MM25403CW0207
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α.)
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Εκπόνηση μελέτης: 30.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000€ (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με Ο.Τ.Α., Ενσωμάτωση αποτελεσμάτων μελέτης στον Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής από τους επισκέπτες καθώς και παραβάσεις κατά τα πρώτα έτη εφαρμογής, οι οποίες αναμένεται να ξεπεραστούν με τη συνεργασία της Δημοτικής Αρχής και επαγγελματιών του τουρισμού, τη συχνή επίβλεψη και εφαρμογή προστίμων, και την αποδοχή με την πάροδο του χρόνου.
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Οι παραλίες φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στο Λακωνικό Κόλπο συνιστούν τις κύριες παραλίες αναπαραγωγής στις περιοχές μελέτης συγκεντρώνοντας σημαντικό αριθμό φωλιών (ο ετήσιος μέσος όρος προσδιορίζεται συνολικά σε 503 φωλιές).

Η ύπαρξη φωτεινών πηγών αποπροσανατολίζει τους νεοσσούς στην πορεία τους προς τη θάλασσα εκθέτοντάς τους, παράλληλα, στους διάφορους θηρευτές. Σε τέτοιες περιπτώσεις συχνά βρίσκονται στην περιοχή πίσω από τις φωλιές, νεοσσοί νεκροί από εξάντληση και αφυδάτωση στην προσπάθειά τους να βρουν το δρόμο προς τη θάλασσα. Επίσης, οι φωτεινές πηγές λειτουργούν ανασταλικά στην έξοδο των ενήλικων χελωνών για να ωοτοκήσουν στην παραλία. Στις παραλίες Σελινότσα, Μαυροβούνι και Βαθύ οι οποίες παρουσιάζουν σημαντική τουριστική κίνηση το πρόβλημα της φωτορύπανσης είναι ιδιαίτερα έντονο. Στην παραλία Ευρώτα σημειικά εκδηλώνεται σημαντικό πρόβλημα φωτορύπανσης από δημοτικό φωτισμό σε οδικές προσβάσεις της παραλίας (θέσεις Τρίνησα, Κυανή Ακτή).

Η φωτορύπανση στην περιοχή παρέμβασης συνιστά ανθρωπογενή όχληση που ασκεί μακροχρόνια και μόνιμη άμεση πίεση με "Υψηλή" (H) σημασία και "Μέτρια" ένταση (κατηγορίες πιέσεων «F07: Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής», «F24: Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης» και «F25: Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»).

Το έργο αφορά στον εντοπισμό των ορατών από την παραλία πηγών φωτός και στη μέτρηση της προσπίπτουσας στην παραλία έντασης φωτός. Επίσης, στην επιλογή και εφαρμογή της κατάλληλης τεχνικής -προσαρμοσμένης ανά περίπτωση- για τον περιορισμό τους, όπως κατάργηση ή ελάττωση του αριθμού των υφιστάμενων φωτεινών πηγών, τοποθέτηση ειδικών κατασκευών σε εστίες φωτός, δενδροφύτευση, μείωση της έντασης φωτός, τοποθέτηση ειδικών λαμπτήρων (π.χ. νατρίου χαμηλής πίεσεως - low pressure sodium lights, LED) ή την αλλαγή της κατεύθυνσης του φωτός ώστε να μην επηρεάζεται απευθείας η παραλία. Επιπρόσθετα θα προσδιοριστούν οι κατάλληλες προδιαγραφές κατασκευής - χωροθέτησης νέων απαραίτητων εστιών φωτός.

Σκοπός του προτεινόμενου έργου είναι η διασφάλιση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* με την άμεση μείωση της όχλησης από φωτορύπανση που υφίσταται κατά τη διάρκεια της ωοτοκίας των ενήλικων χελωνών. Επίσης, το έργο αποσκοπεί στην αποφυγή αποπροσανατολισμού των νεοσσών από φωτεινές πηγές ώστε να διασφαλιστεί η ανενόχλητη έξοδος των νεοσσών από την φωλιά προς τη θάλασσα μετά την εκκόλαψη. Η δράση περιλαμβάνει:

1. Εκπόνηση μελέτης μείωσης της φωτορύπανσης

Προτείνεται η εκπόνηση της μελέτης να γίνει κατά την διάρκεια των μηνών Ιούλιος - Αύγουστος που σημειώνεται η μέγιστη τουριστική κίνηση ώστε να εντοπιστούν οι σημαντικότερες φωτεινές πηγές που είναι ορατές κατά την περίοδο αναπαραγωγής του είδους. Επίσης προτείνεται να εκπονηθεί παράλληλα με το «Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών» καθώς και τη «Μελέτη χωροθέτησης οδοφραχτών και διαμόρφωσης των οδικών απολήξεων στην παραλία»

2. Υλοποίηση προτεινόμενων μέτρων που περιέχονται στη μελέτη. Προμήθεια υλικών / Εφαρμογή παρεμβάσεων.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Μελέτη μείωσης της φωτορύπανσης
2. Αριθμός υλικών που έγινε προμήθεια
2. Αριθμός εφαρμογών παρεμβάσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CI0302
Ονομασία Μέτρου:
Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους <i>Trachemys scripta</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Απομάκρυνση εισβλητικών νεροχελωνών του είδους <i>Trachemys scripta</i> .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υγροβιότοποι εξάπλωσης νεροχελωνών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Emys orbicularis</i> , <i>Mauremys rivulata</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.4.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Ταυτόχρονα με το πρόγραμμα παρακολούθησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1-5 έτος (κάθε έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Πρόγραμμα Παρακολούθησης
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (έργο Επτοπτείας)
Εκτιμώμενο Κόστος
Περιλαμβάνεται στο κόστος του προγράμματος παρακολούθησης
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Δεν απαιτούνται ενέργειες γιατί θα πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα με το πρόγραμμα παρακολούθησης των νεροχελωνών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στις απειλές των νεροχελωνών περιλαμβάνεται και το εισβλητικό είδος χελώνας γλυκού νερού <i>Trachemys scripta</i> που έχει καταγωγή από τις ΗΠΑ. Η Αμερικάνικη νεροχελώνα έχει εισαχθεί σε πολλά μέρη του κόσμου μέσω του εμπορίου κατοικίδιων ζώων. Συχνά ανταγωνίζονται με τα αυτόχθονα είδη για την τροφή και το ενδιαίτημα. Η παρουσία τους στην ελληνική φύση έχει προκαλέσει προβλήματα στους πληθυσμούς των αυτοχθόνων ειδών. Η πώλησή τους είναι πλέον απαγορευμένη στην Ε.Ε., παρόλο που ακόμα πωλούνται σε συνοικιακά κυρίως pet shops. Η απομάκρυνση των ανταγωνιστών των νεροχελωνών της περιοχής αποτελεί δράση προτεραιότητας για τη διατήρηση του είδους.

Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν καταγραφές παρουσίας του εισβλητικού είδους στην περιοχή, ο έλεγχος για την παρουσία του προτείνεται να γίνεται κατά τη διαδικασία παρακολούθησης των ιθαγενών ειδών (monitoring). Σε περίπτωση που εντοπιστούν άτομα του είδους *Trachemys scripta*, θα συλλέγονται και θα μεταφέρονται σε ειδικό χώρο ο οποίος θα υποδειχθεί από τον ΦΔΠΠ.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
Αριθμός δειγματοληψιών Αριθμός ατόμων που συλλέγονται

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CJ0401
Ονομασία Μέτρου:
Εκτίμηση και παρακολούθηση των ιχθυαποθεμάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκτίμηση και διαχρονική παρακολούθηση των ιχθυαποθεμάτων του ποταμού Ευρώτα, των καναλιών, αλλά και άλλων ποταμών που εκβάλλουν στην προστατευόμενη περιοχή (Βασιλοπόταμος, Στραβόρεμα κ.ά.).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ04
Τύπος του μέτρου:
άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υδατορεύματα και άλλα πιθανά ενδιαιτήματα (π.χ. αρδευτικά κανάλια)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Lutra lutra</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.7
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
J01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (δηλαδή το σύνολο υλοποίησης του παρόντος ΔΣ αλλά το μέτρο θα πρέπει να συνεχίσει στο επόμενο διαχειριστικό)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CJ0102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
80.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει την εκτίμηση και διαχρονική παρακολούθηση των ιχθυαποθεμάτων του ποταμού Ευρώτα, των καναλιών, αλλά και άλλων ποταμών που εκβάλλουν στην προστατευόμενη περιοχή (Βασιλοπόταμος, Στραβόρεμα κ.ά.). Πιο συγκεκριμένα, θα εφαρμοστούν κατάλληλες επιστημονικές μέθοδοι, όπως οι μέθοδοι της σύλληψης-επανασύλληψης, για την εκτίμηση των πληθυσμών των ψαριών στην περιοχή μελέτης και τη διαχρονική παρακολούθησή τους ως βασική τροφή για τη βίδα.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου και σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0201
Ονομασία Μέτρου:
Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της <i>Monachus monachus</i> στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της <i>Monachus monachus</i> στο θαλάσσιο χώρο, εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και της κατάστασης των βασικών αλιευμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του είδους, και του βαθμού πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί της φώκιας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ύδατα έως την ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα βάθους 200 m
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Monachus monachus</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1, A.1.1, A.1.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Προηγούμενη εμπειρία εφαρμογής από πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα (ενδιαιτήματα τροφοληψίας, μελέτη ιχθυαποθεμάτων) σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια (Δενδρινός et al., 2021),
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - 1ο και 2ο έτος 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (3ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
- LIFE IP 4 NATURA - ΈΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αιτήματα απόκτησης δεδομένων από υπεύθυνους φορείς και εμπλεκόμενους κάθε δραστηριότητας/χρήσης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δυσκολία εύρεσης και απόκτησης συγκεκριμένης ποσοτικής πληροφορίας που σχετίζεται με τις χρήσεις
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η <i>Monachus monachus</i> παρουσιάζει ευρύτατη κατανομή, μπορεί να καλύψει μεγάλες χιλιομετρικές αποστάσεις, και απαντάται σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαιτημάτων από τα θαλάσσια

σπήλαια και τους ρηχούς παράκτιους οικοτόπους, όπου η φώκια βρίσκει κατάλληλα ενδιαιτήματα για τροφή, ανάπαυση και αναπαραγωγή, έως τα πελαγικά νερά και την ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα βάθους έως και περίπου 200 m, τα οποία περιλαμβάνουν επιπλέον τροφικά πεδία καθώς και διαδρόμους σύνδεσης μεταξύ των διαφορετικών παράκτιων περιοχών και των χερσαίων ενδιαιτημάτων. Τα δεδομένα σχετικά με την παρουσία και τον τρόπο χρήσης των θαλάσσιων πεδίων στις περιοχές μελέτης από τις φώκιες είναι ελλιπή, και απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης), και παρακολούθησης σε βάθος χρόνου στις περιοχές όπου η παρουσία της φώκιας είναι έντονη. Σε πρώτη φάση απαιτείται ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων με έμφαση στην αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και με τις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας, την κατάσταση των βασικών αλιευμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του, και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας T.O. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonium oceanicae*)» και 1170 «Υφαλοι».

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεχνική Μελέτη βάσης: εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών αλιευμάτων που αποτελούν την κύρια διατροφή της φώκιας, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας/ τέλος εφαρμογής μέτρου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0202
Ονομασία Μέτρου:
Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών <i>Caretta caretta</i> και <i>Chelonia mydas</i>, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση μελέτης βάσης η οποία θα καλύψει κενά γνώσης σχετικά με τις θαλάσσιες χελώνες τα θαλάσσια ενδιαιτήματά τους ως θαλάσσια πεδία διατροφής και ανάπτυξης στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Μελέτη βάσης η οποία θα περιλαμβάνει εκτίμηση του πληθυσμού των ειδών στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τις προσκρούσεις με ταχύπλοα σκάφη), ταχεία εκτίμηση βαθμού διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. <i>Caretta caretta</i> 2. <i>Chelonia mydas</i> 3. τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia</i> (<i>Posidonion oceanicae</i>)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει προηγούμενη εμπειρία σε μεσογειακό επίπεδο για τη μελέτη των τροφικών ενδιαιτημάτων της χελώνας με τη χρήση κυρίως τηλεπισκοπικών μέσων, σε συνδυασμό και με δεδομένα εκθαλασσώσεων και παρατηρήσεις πεδίου. Για τις πιέσεις υπάρχουν χρονοσειρές καταγραφών από εκβρασμούς και τραυματισμούς ατόμων που καταγράφονται σε εθνικό επίπεδο από το Εθνικώς Συντονισμένου Δικτύου Παρακολούθησης των εκβρασμών ειδών θαλάσσιας πανίδας, και περιστασιακά από το Εθνικό Πρόγραμμα παρακολούθησης της αλιείας (ΙΝΑΛΕ, ΕΛΚΕΘΕ) και σε τοπικό επίπεδο από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Περιθάλψης Θαλάσσιων Χελωνών (ΑΡΧΕΛΩΝ) οι οποίες μπορούν να παρέχουν τη τεχνογνωσία για την αναγνώριση του αίτιου τραυματισμού ή θανάτωσης από αλιευτικά εργαλεία, καθώς και να παρέχουν συμπληρωματικά δεδομένα για τη δράση. Πρόσφατα ενεργοποιήθηκε και σχετικό επιστημονικό πρόγραμμα που υλοποιείται από το ΑΠΘ και το WWF Ελλάς σχετικά με την καταγραφή τυχαίων συλλήψεων θαλασσίων ειδών πανίδας (INCATCH). Σχετικά με τις αποζημιώσεις, δεν υπάρχει προηγούμενη εμπειρία στη χώρα, αλλά υπάρχει σε διεθνές επίπεδο (π.χ. Αγγλία).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (2ο έως 4ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
A) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) B) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0209
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δυσκολία εύρεσης και απόκτησης συγκεκριμένης ποσοτικής πληροφορίας που σχετίζεται με τις πιέσεις και απειλές, όπως και δυσκολία αναγνώρισης των αιτιών λόγω σωρευτικών πιέσεων στο προστατευτέο αντικείμενο από τις διαφορετικές χρήσεις
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ο θαλάσσιος χώρος στις περιοχές μελέτης χρησιμοποιείται γενικά ως χώρος διατροφής και ειδικότερα, για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών <i>Caretta caretta</i> μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area) στις περιοχές που γειτνιάζουν με παραλίες φωλεοποίησης του είδους. Τα δεδομένα για τις περιοχές μελέτης ως θαλάσσια πεδία διατροφής και ανάπτυξης και για τα δύο είδη είναι ελλιπή. Απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Πιο συγκεκριμένα απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού των ειδών στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τις προσκρούσεις με ταχύπλοα σκάφη), ταχεία εκτίμηση βαθμού διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia</i> (<i>Posidonium oceanicae</i>)» και 1170 «Υφαλοι») ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τύπους όπου αυτό απαιτείται. Το έργο στοχεύει στην κάλυψη κενών γνώσης σχετικά με τις θαλάσσιες χελώνες στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Πιο συγκεκριμένα το πρόγραμμα αποσκοπεί στην εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του ενδιαιτηματος τροφοληψίας και οι ασκούμενες πιέσεις σε αυτά. Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Δράσης σχετικά με τη διατήρηση και προστασία των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών <i>Caretta caretta</i> και <i>Chelonia mydas</i> στα θαλάσσια ενδιαιτήματα, σημαντικές παράμετροι είναι οι ακόλουθες: 1) Αριθμός εκθαλασσώσεων των θαλασσίων χελωνών (νεκρών, τραυματισμένων/αδύναμων ατόμων), η χωροχρονική κατανομή τους και ο προσδιορισμός των αιτιών. 2) Καθορισμός της θνησιμότητας (άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης) από την αλιευτική δραστηριότητα. 3) Αξιολόγηση της κατάστασης των κύριων οικοτόπων τροφοληψίας. 4) Αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στα είδη.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
A) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) B) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0204
Ονομασία Μέτρου:
Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια χειροπτερολογικής έρευνας με σκοπό την καταγραφή των χειροπτέρων και των καταφυγίων τους με τη χρήση κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων, όπως ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις και επιθεωρήσεις καταφυγίων)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Chiroptera spp.</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντα και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση της σύνθεσης της χειροπτεροπανίδας της περιοχής και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών. Η έρευνα περιλαμβάνει την αναζήτηση καταφυγίων και πρωταρχική αξιολόγηση των θέσεων τροφοληψίας ώστε να εντοπιστούν καταρχάς τα σημαντικά ενδιαιτήματα για τα διάφορα είδη. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων της περιοχής και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
--

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0205
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια έρευνας με σκοπό την καταγραφή της παρουσίας της βίδρας και τη χαρτογράφηση των σημαντικών για το είδος ενδιαιτημάτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υδατορεύματα και άλλα πιθανά ενδιαιτήματα (π.χ. αρδευτικά κανάλια) και οι πέριξ αυτών εκτάσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Lutra lutra</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντα και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δεν υπάρχει

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τη βίδα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση των θέσεων παρουσίας της βίδρας στην περιοχή και στην καταγραφή και χαρτογράφηση των σημαντικών ενδιαιτημάτων του είδους. Σημαντική κρίνεται και η λήψη επαρκών δεδομένων ώστε να γίνει πληθυσμιακή εκτίμηση και καταγραφή των πιέσεων και απειλών του είδους στην συγκεκριμένη περιοχή. Η μεθοδολογία και οι τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν (αναζήτηση και καταγραφή βιοδηλωτικών στοιχείων, κ.ά.) θα είναι σύμφωνες με την διεθνή βιβλιογραφία και θα καλύπτουν το σύνολο του υδρογραφικού δικτύου της περιοχής.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου 2. Έκθεση αναφοράς 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0206
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει λεπτομερή αναζήτηση και καταγραφή των πληθυσμιακών ομάδων του είδους στην περιοχή, εκτίμηση του μεγέθους τους, αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών και εντοπισμό των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων για το είδος στην περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Canis aureus</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.9
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντα και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για το τσακάλι στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει λεπτομερή αναζήτηση και καταγραφή των πληθυσμιακών ομάδων του είδους στην περιοχή, εκτίμηση του μεγέθους τους, αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών και εντοπισμό των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων για το είδος στην περιοχή. Η δράση θα περιλαμβάνει σημειακές και γραμμικές καταγραφές, συνεντεύξεις και άλλες κατάλληλες μεθόδους για την εκτίμηση της δομής και του μεγέθους του πληθυσμού, την εκτίμηση της τροφικής συμπεριφοράς, των εντοπισμό των περιοχών ενδημίας και την αξιολόγηση των πληθυσμιακών περιοριστικών παραγόντων (π.χ. σύγκρουση με οχήματα, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
--

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0207
Ονομασία Μέτρου:
Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της <i>Caretta caretta</i> στις παραλίες ωστοκίας στο Λακωνικό Κόλπο
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το έργο αποσκοπεί στην παρακολούθηση των πληθυσμών της <i>Caretta caretta</i> στις παραλίες φωλεοποίησης στην περιοχή μελέτης. Σημειώνεται ότι η παραλία Ευρώτα καθώς και τέσσερις παραλίες στο δυτικό Λακωνικό Κόλπο συνιστούν μία από τις σημαντικότερες περιοχές φωλεοποίησης της <i>Caretta caretta</i> στην Ελλάδα με ετήσιο αριθμό φωλιών >100 ('major' nesting area) (Casale and Margaritoulis, 2010) με ετήσιο μέσο όρο 503 φωλιές.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλίες Ευρώτα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Caretta caretta</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.2, A.1.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (Μάιος-Οκτώβριος, κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0202
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ & ΜΔΠΠ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το έργο αποσκοπεί στη διατήρηση των πληθυσμών της <i>Caretta caretta</i> στα σημερινά επίπεδα φωλεοποίησης στους κυριότερους βιότοπους αναπαραγωγής τους στην περιοχή μελέτης (παραλίες ωτοκίας στο Λακωνικό Κόλπο). Σημειώνεται ότι η παραλία Ευρώτα καθώς και τέσσερις παραλίες στο δυτικό Λακωνικό Κόλπο συνιστούν μία από τις σημαντικότερες περιοχές

φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στην Ελλάδα με ετήσιο αριθμό φωλιών >100 ('major' nesting area) (Casale and Margaritoulis, 2010) με ετήσιο μέσο όρο 503 φωλιές.

Το έργο περιλαμβάνει την καταγραφή της αναπαραγωγικής δραστηριότητας καθώς και την ενεργή προστασία των φωλιών της *Caretta caretta* από τις κύριες φυσικές πιέσεις (θήρευση, πλημμυρισμός παραλιών) καθώς και από ανθρωπογενείς οχλήσεις. Ειδικότερα, αφορά στην άμεση προστασία των φωλιών με σήμανση καθεμιάς, ειδική περίφραξη ή/και σκίαση καθώς και μεταφορά τους σε ασφαλή σημεία της παραλίας όταν αυτό απαιτείται.

Για την υλοποίηση του προγράμματος απαιτείται καθημερινή παρατήρηση των παραλιών φωλεοποίησης κατά την οποία οι ερευνητές περπατούν κατά μήκος της παραλίας καταγράφοντας τα ίχνη στην άμμο που υποδηλώνουν δραστηριότητα των θηλυκών χελωνών και των νεοσσών την προηγούμενη νύχτα καθώς επίσης και τους παράγοντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την επώαση των αυγών. Αναλόγως των διαπιστωμένων πιέσεων οι περισσότερες φωλιές μετά τον εντοπισμό τους χρειάζονται κάποιου είδους προστασία, είτε επί τόπου (in situ) με τοποθέτηση πλέγματος (για αποφυγή θήρευσης από ζώα, όπως σκύλος, αλεπού κ.ά.), είτε με μεταφορά (relocation) της φωλιάς σε ασφαλές σημείο (για την αποφυγή καταστροφής της εξαιτίας πλημμυρισμού της από τη θάλασσα ή ριζών από παρακείμενη βλάστηση), ή με την τοποθέτηση ειδικών διαδρόμων σκίασης (χαμηλά σκίαστρα γύρω από τη φωλιά που επιτρέπουν την πρόσβαση των νεοσσών μόνο προς τη θάλασσα) τα οποία τοποθετούνται μερικές ημέρες πριν την αναμενόμενη εκκόλαψη των φωλιών για την αποφυγή αποπροσανατολισμού νεοσσών από πηγές φωτισμού. Όλες οι φωλιές οριοθετούνται με ειδική σήμανση (δίγλωσσες πινακίδες φωλιών), χαρτογραφούνται και παρακολουθούνται καθημερινά μέχρι την έξοδο των νεοσσών. Σημειώνεται ότι η εργασία πεδίου για την προστασία των φωλιών και ειδικά για τη μεταφορά τους, απαιτεί εφαρμογή ειδικών πρωτοκόλλων εργασίας, εξειδικευμένο προσωπικό και άδεια από τις αρμόδιες αρχές.

Το πρόγραμμα όπως θα υλοποιηθεί σε κάθε περιοχή εφαρμογής, θα δώσει έμφαση στις ακόλουθες σημαντικές παραμέτρους για κάθε αναπαραγωγική περίοδο της *Caretta caretta*:

- 1) Αριθμός των φωλιών και των συνολικών εξόδων θηλυκών χελωνών.
- 2) Αριθμός των φωλιών που εκκολάπτονται επιτυχώς.
- 3) Αριθμός των νεοσσών που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς.
- 4) Αξιολόγηση της κατάστασης του ενδιαιτήματος (κύριοι και υποστηρικτικοί οικότοποι για την *Caretta caretta*).
- 5) Αξιολόγηση του βαθμού των πιέσεων οι οποίες επηρεάζουν τη φωλεοποίηση, την επώαση των αυγών, την έξοδο των νεοσσών ή/και την ποιότητα του ενδιαιτήματος.

Όλα τα στοιχεία που θα συλλέγονται κατά την εργασία πεδίου θα καταγράφονται λεπτομερώς σε ειδικά δελτία καταγραφής και θα εισάγονται σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων ώστε να γίνει η επεξεργασία τους και η εξαγωγή αποτελεσμάτων του προγράμματος. Η χωρική πληροφορία θα ψηφιοποιηθεί σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση επιμέρους παραμέτρων.

Το πρόγραμμα προβλέπεται να υλοποιηθεί στην παραλία Ευρώτα (μήκους περίπου 13 km), όπου η θήρευση (κατηγορία πίεσης «L06: Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)») και ο πλημμυρισμός παραλιών (κατηγορία πίεσης «M08: Πλημμύρες (φυσικές διεργασίες)» και «M07: Καταιγίδες, κυκλώνες») συνιστούν μακροχρόνιες και μόνιμες άμεσες πιέσεις με "Υψηλή" (H) σημασία και "Μέτρια" ένταση. Επιπρόσθετα, ορισμένες ανθρωπογενείς οχλήσεις (όπως η κίνηση τροχοφόρων και κατά τόπους η φωτορύπανση) συνιστούν σημαντικές μακροχρόνιες και μόνιμες άμεσες πιέσεις.

Σχετικά με την ωριμότητα του έργου επισημαίνεται ότι στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στο Λακωνικό Κόλπο ήδη υλοποιείται σχετικό πρόγραμμα από τον ΑΡΧΕΛΩΝ με τη συνεργασία τοπικών φορέων.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

- 1..Ετήσια έκθεση αξιολόγησης εργασίας πεδίου και αποτελεσμάτων - κάθε έτος
2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS) - 1ο έτος υλοποίησης
3. Ενημέρωση γεω-χωρικής βάσης δεδομένων με τα δεδομένα συλλογής από το πεδίο- κάθε

έτος και εφάπαξ

4. Αριθμός φωλιών που καταγράφηκαν

5. Αριθμός φωλιών που μεταφέρθηκαν

6. Αριθμός φωλιών που σημάνθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0209
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση ειδών πανίδας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των ειδών πανίδας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα είδη πανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσιών ειδών πανίδας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (3ο έως 6ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Γεω-χωρική εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων ειδών πανίδας στην περιοχή
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0208, MM25403CW0210, MM25403CW0208
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση αποτελεί συνέχεια των μέτρων MM25403CW0201 Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της <i>Monachus monachus</i> στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυοποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους MM25403CW0202 Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών <i>Caretta caretta</i> και <i>Chelonia mydas</i> , των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλασσίων ειδών πανίδας

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των ειδών
3. Ετήσια τεχνική έκθεση
4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν
5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0213
Ονομασία Μέτρου:
Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους <i>Elaphe quatuorlineata</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Βελτίωση της γνώσης κατανομής του είδους <i>Elaphe quatuorlineata</i> στην περιοχή, μέσω δειγματοληψιών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ο.Χ.Ε. υψηλής και μέσης παρουσίας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Elaphe quatuorlineata</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.12
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντα και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων. Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση του είδους.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προτείνεται έρευνα καθορισμένου χρόνου. Παρέχει δεδομένα για την παρουσία των ειδών, τη σχετική αφθονία τους και τη συχνότητα εμφάνισής τους (αριθμός ατόμων/ανθρωποώρα αναζήτησης). Είναι αποτελεσματική μέθοδος κυρίως για τα κρυπτικά είδη (π.χ. φίδια). Ο παρατηρητής διαθέτει ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα για μια δειγματοληπτική επιφάνεια κατά τη διάρκεια του οποίου μετρά τον αριθμό των ατόμων του είδους που τον ενδιαφέρει ερευνώντας όλα τα μικροενδιαιτήματα (π.χ. αναποδογυρίζει πέτρες και κορμούς δένδρων ενώ ψάχνει εκτενώς και μέσα στη βλάστηση).
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0215
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των πληθυσμών των ειδών ιχθυοπανίδας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χαρτογράφηση και αξιολόγηση των πληθυσμών των ειδών ιχθυοπανίδας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκβολές και ποταμός Ευρώτα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Tropidophoxinellus spartiaticus, Pelasgus laconicus</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.13
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για τη χαρτογράφηση και την αξιολόγηση των πληθυσμών ιχθυοπανίδας.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποιείται σε μία φάση (1 έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Ερευνητικά Ινστιτούτα και Ιδρύματα
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο, Άλλα ερευνητικά προγράμματα
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε ανάδοχο
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προτείνεται έρευνα καθορισμένου χρόνου με εφαρμογή συγκεκριμένης μεθοδολογίας που ήδη εφαρμόζεται στο έργο της Εποπτείας. Παρέχει δεδομένα για την παρουσία των ειδών σε συγκεκριμένα τμήματα του Ευρώτα, τη σχετική αφθονία/ πυκνότητα (αρ. ατόμων ανά τ.μ.), των ηλικιακών κλάσεων (μήκος ιχθύος) και την εποχικότητα εμφάνισης των ειδών. Η δειγματοληψία λαμβάνει χώρα με τη μέθοδο της ηλεκτραλίευσης.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου 2. Αριθμός δειγματοληψιών

3. Άτομα του είδους που καταγράφηκαν
4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0308
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και υλοποίηση δράσεων διατήρησης με στόχο την βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας <i>Squalius keadicus</i> (Κινδυνεύον) και <i>Pelastgus laconicus</i> (Κρισίμως Κινδυνεύον) που διαβιούν στον ποταμό Ευρώτα.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων διατήρησης που έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου «Δράσεις βελτίωσης καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας <i>Squalius keadicus</i> και <i>Pelastgus laconicus</i> » που εκπονήθηκε από το ΕΛΚΕΘΕ (2020-2022), από την οποία θα προκύψει η ανάγκη περαιτέρω υλοποίησης των ακόλουθων δράσεων, με στόχο την βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ψαριών <i>Squalius keadicus</i> (Κινδυνεύον) και <i>Pelastgus laconicus</i> (Κρισίμως Κινδυνεύον) που διαβιούν στον ποταμό Ευρώτα.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ποταμός Ευρώτας και παρόχθια ζώνη
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Squalius keadicus</i> , <i>Pelastgus laconicus</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.13
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.8
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Άλλο

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έως 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων διατήρησης που έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου «Δράσεις βελτίωσης καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας <i>Squalius keadicus</i> και <i>Pelastgus laconicus</i> » που εκπονήθηκε από το ΕΛΚΕΘΕ (2020-

2022), από την οποία θα προκύψει η ανάγκη περαιτέρω υλοποίησης των ακόλουθων δράσεων, με στόχο την βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ψαριών *Squalius keadicus* (Κινδυνεύον) και *Pelasgus laconicus* (Κρισίμως Κινδυνεύον) που διαβιούν στον ποταμό Ευρώτα. Συγκεκριμένα, θα εξεταστεί η (επανα)εφαρμογή όλων ή μερικών από τις ακόλουθες δράσεις:

1. Χωροθέτηση και υλοποίηση δράσεων βελτίωσης ενδιαιτημάτων θερινών καταφυγίων ιχθυοπανίδας (Παραδοτέο 3.2)
2. Χωροθέτηση και υλοποίηση δράσης μείωση/εξάλειψη του εισβολικού κουνουπόψαρου *Gambusia holbrooki* στα ενδιαιτήματα που θα διενεργηθούν εμπλουτισμοί εντός των ορίων της περιοχής (Παραδοτέο 3.2)
3. Χωροθέτηση και υλοποίηση δράσεων εμπλουτισμού με τα είδη καιαδική μένιδα (*Squalius keadicus*) και λακωνικό πελάσγο (*Pelasgus laconicus*) στη λεκάνη του Ευρώτα εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής (Παραδοτέο 3.3)
4. Δράσεις υποβοηθούμενης μετατόπισης ιχθυοπληθυσμών – επανεισαγωγή/ τόνωση πληθυσμού των ειδών ιχθυοπανίδας *Squalius keadicus* και *Pelasgus laconicus* (Παραδοτέο 3.3)

Η υλοποίηση των δράσεων θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις Τεχνικές Προδιαγραφές και Δράσεις βελτίωσης ενδιαιτημάτων εμπλουτισμού – διενέργεια εμπλουτισμών - δημιουργία αποθέματος ψαριών (Παπαϊωάννου et al., 2021; Καλογιάννη, Βαρδάκας, Καραούζας, Σμέτη, Λάσχου, Γιακουμή, Κουράκλης, Κούτσικος, Καπάκος and Δημητρίου, 2022b, 2022a; Καλογιάννη, Βαρδάκας, Καραούζας, Σμέτη, Λάσχου, Γιακουμή, Κουράκλης, Κούτσικος, Καπάκος, Φιλιππή, et al., 2022) όπως περιγράφονται αναλυτικά στα Παραδοτέα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός επισκέψεων πεδίου
2. Αριθμός δράσεων αποκατάστασης που εφαρμόστηκαν και τυπολογία
3. Έκταση περιοχής που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης

3 Μέτρα διαχείρισης υδάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CA1102
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή και παρακολούθηση της ρύπανσης των υδάτων προερχόμενης από γεωργικές δραστηριότητες (για παράδειγμα από χρήση φυτοφαρμάκων, βιοκτόνων, πλαστικών συσκευασιών)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA11
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υδάτινα συστήματα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0, <i>Lutra lutra</i> , <i>Emys orbicularis</i> , <i>Mauremys rivulata</i> , <i>Pelagus laconicus</i> , <i>Squalius keadicus</i> , <i>Tropidophoxinellus spartiaticus</i> , <i>Myotis capaccinii</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1, A.5.2, A.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.6, A.3.7, A.3.8, A.1.7, A.1.8, A.1.9
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A26
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα προστασίας των υδάτινων πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Έχουν εφαρμοστεί στη χώρα προγράμματα παρακολούθησης υδάτων

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Προστασία των Υπόγειων Υδάτων.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1 έτος Φάση Β: 4 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA1501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Περιφέρεια Πελοποννήσου / ΟΤΑ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Δεν μπορεί να εκτιμηθεί
Πηγή χρηματοδότησης
Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Ελαφρώς δυσχερής αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α: Προπαρασκευαστική Δράση (Διάρκεια 1 έτους) Ενημέρωση των αγροτών σχετικά με 1. τα οφέλη που προκύπτουν από την εφαρμογή του μέτρου 2. την αποφυγή χρήσης φυτοφαρμάκων, βιοκτόνων και λιπασμάτων που δεν είναι φιλικά προς το περιβάλλον και 2. την αποφυγή ρύπανσης από πλαστικά που θα καταλήξουν ως μικροπλαστικά στα υδάτινα συστήματα. Παροχή κινήτρων για τη σταδιακή αντικατάσταση των συμβατικών καλλιεργειών από βιολογικές.

Φάση Β: (5 ετών)

Παρακολούθηση σε ετήσια βάση από τη Διεύθυνση Υδάτων της Περιφέρειας της κατάστασης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων στην περιοχή μελέτης με μετρήσεις τιμών φυσικών, χημικών και βιολογικών παραμέτρων για την ανίχνευση των ρυπαντών που προαναφέρθηκαν. Ειδικότερα η κατάσταση των υπόγειων υδάτων θα αξιολογείται με βάση τις ανώτερες τιμές των παραμέτρων όπως αναφέρονται στην Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Προστασία των Υπόγειων Υδάτων.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος ενημερωτικών ενεργειών
2. Τεχνικές εκθέσεις
3. Αριθμός εργασιών πεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CA1501
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις για την βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών τεχνικών.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έλεγχος της ποσότητας του νερού που διατίθεται προς άρδευση, αποφυγή πλημμυρικών επεισοδίων και σπατάλης νερού
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA15
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υδάτινα συστήματα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0, <i>Lutra lutra</i> , <i>Emys orbicularis</i> , <i>Mauremys rivulata</i> , <i>Pelagus laconicus</i> , <i>Squalius keadicus</i> , <i>Tropidophoxinellus spartiaticus</i> , <i>Myotis capaccinii</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1, A.5.2, A.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.6, A.3.7, A.3.8, A.1.7, A.1.8, A.1.9
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A30, A33
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα προστασίας των υδατινών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Έχουν εφαρμοστεί στη χώρα προγράμματα εκσυγχρονισμού αρδευτικών τεχνικών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Προστασία των Υπόγειων Υδάτων.

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1 έτος Φάση Β: 1 έτος Φάση Γ: 3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA1102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Περιφέρεια Πελοποννήσου / ΟΤΑ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Δεν μπορεί να εκτιμηθεί
Πηγή χρηματοδότησης
Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Ελαφρώς δυσχερής αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α: Προπαρασκευαστική Δράση (Διάρκεια 1 έτους) Ενημέρωση των αγροτών για τα οφέλη από την εφαρμογή του μέτρου και τη χρήση κατάλληλων και σύγχρονων αρδευτικών τεχνικών (πχ μείωση κόστους άρδευσης, εξοικονόμηση νερού, μείωση χρόνου απασχόλησης, αναβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων). Συλλογή στοιχείων – ερωτηματολόγια. Φάση Β (Διάρκεια 1 έτους) Εκτίμηση του μέτρου των πραγματικών σύγχρονων αναγκών σε νερό άρδευσης σε συνάρτηση με τις κλιματολογικές παραμέτρους, το είδος των καλλιεργειών και τον τύπο του εδάφους στην περιοχή μελέτης.

Προτάσεις για τον έλεγχο, βελτίωση και εκσυγχρονισμό των αρδευτικών τεχνικών

Φάση Γ (Διάρκεια 3 ετών)

Δράσεις Βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των αρδευτικών τεχνικών που χρησιμοποιούνται στην περιοχή

Εγκατάσταση, όπου κριθεί αναγκαίο από τη Φάση Β, αξιόπιστων συσκευών καταμέτρησης για τη μέτρηση με ακρίβεια των ποσοτήτων νερού που αντλούνται προς άρδευση. Καθιέρωση προγράμματος τακτικού ελέγχου της καλής λειτουργίας και συντήρησης των καταμετρητών και των αρδευτικών συσκευών για την αποφυγή διαρροών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος ενημερωτικών ενεργειών
2. Τεύχος με εκτίμηση αναγκών και προτάσεις δράσεων
3. Πλήθος δράσεων βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των αρδευτικών τεχνικών
4. Πλήθος συσκευών καταμέτρησης
5. Πλήθος τακτικών ελέγχων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CE0401
Ονομασία Μέτρου:
Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το Σχέδιο Δράσης αφορά την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών σε ατυχήματα που λαμβάνουν χώρα στο θαλάσσιο ή χερσαίο περιβάλλον, με επίπτωση φαινομένων ρύπανσης στην παράκτια ζώνη ή/και θαλάσσιο περιβάλλον (π.χ. ρίψη ανεπεξέργαστων λυμάτων ή/και χημικών ουσιών στη θάλασσα από χερσαίες δραστηριότητες, πετρελαϊκό ατύχημα από διερχόμενα πλοία ή εγκαταστάσεις εξόρυξης/ φύλαξης επικίνδυνων ουσιών, ηχορύπανση κτλ.). Το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στην άμεση αντίδραση των αρμόδιων αρχών και υπηρεσιών με συγχρονισμένο και οργανωμένο τρόπο με στόχο την έγκαιρη και επιτυχή αποφυγή εκτεταμένων επεισοδίων ρύπανσης στα θαλάσσια είδη και τους τύπους οικοτόπων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE04, CE06, CF07, CH01, CC11
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση και παράκτια ζώνη της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E07, F20, F21, C12, D10
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μικρή ωριμότητα και εμπειρία στον έλεγχο της ρύπανσης στα θαλάσσια είδη και τύπους οικοτόπων. Η υφιστάμενη εμπειρία και γνώση αφορά κυρίως καθαρισμούς του θαλασσίου ύδατος και πυθμένα από πετρελαϊκή ρύπανση στα διάφορα περιστατικά που κατά καιρούς έχουν λάβει χώρα στα χωρικά ύδατα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις θαλάσσιες χελώνες, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη μεσογειακή φώκια. Εθνικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (National Contingency Plan: NCP), Τοπικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Local Contingency Plan: LCP)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης: 1ο έτος, Θεσμοθέτηση: 2ο έτος, Εφαρμογή και ασκήσεις: 3ο-5ο έτος (και εφάπαξ)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ, Υπουργείο Ναυτιλίας, Λιμενικό, ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιφέρειες/ Αποκεντρωμένη Διοίκηση
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύνταξη και έκδοση ΚΥΑ, Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για ασκήσεις ετοιμότητας
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Επιπλέον κόστος για την εφαρμογή του Σχεδίου δράσης αποτελεί η προμήθεια και διατήρηση αποθεμάτων ασφάλειας σε μέσα, υλικά και εξοπλισμό αντιμετώπισης της ρύπανσης
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται η συμμετοχή σε εθελοντές και ιδιώτες να είναι μεγάλη.
Άλλες πληροφορίες

Οι προδιαγραφές των υφιστάμενων λιμένων υποδοχής σκαφών και πλοίων οφείλουν να εναρμονίζονται με αυτές που ορίζονται από την κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (ΙΜΟ) και τη Σύμβαση Διαχείρισης Υδάτων Έρματος, με στόχο την ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών, την πρόληψη ατυχημάτων και τη ρύπανση των θαλασσών.

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Παρόλο που υπάρχει εθνικό σχέδιο αντιμετώπισης περιστατικών ρύπανσης, αυτό αφορά μόνο τον καθαρισμό των υδάτων και του υποθαλάσσιου βυθού ενώ δεν συμπεριλαμβάνει στοχευμένες δράσεις για την αποκατάσταση των πληθυσμών ειδών και τύπων οικοτόπων που δύναται να είναι παρόντα στην ευρύτερη περιοχή και επηρεάζονται σημαντικά από το περιστατικό. Συνεπώς κρίνεται απαραίτητη η σύνταξη Σχεδίου Δράσης Αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών ρύπανσης από πετρελαιοκηλίδες και εξορύξεις που στοχεύουν στην αποκατάσταση των θαλασσίων ειδών (π.χ. πληθυσμοί θαλασσίων θηλαστικών και ερπετών κτλ.) και τύπων οικοτόπων από τέτοια περιστατικά, και ένταξή του στο ευρύτερο σχέδιο αντιμετώπισης ρύπανσης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο (Εθνικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (National Contingency Plan: NCP), Τοπικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Local Contingency Plan: LCP)). Το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στην κινητοποίηση μιας ευέλικτης και λειτουργικής οργανωτικής δομής από τις αρμόδιες υπηρεσίες (υπηρεσίες της Κεντρικής Διοίκησης, της Περιφέρειας και της Αυτοδιοίκησης, το Λιμενικό, οι Ένοπλες Δυνάμεις, τα σώματα ασφαλείας, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα εξειδικευμένα ερευνητικά κέντρα και επιστημονικά ιδρύματα, και οι ΜΚΟ) για την άμεση αντίδραση και αντιμετώπιση του περιστατικού. Παραδείγματα συντονισμένων μέτρων που μπορεί να περιλαμβάνει το Σχέδιο Διαχείρισης περιλαμβάνει προσδιορισμός των περιοχών και πληθυσμών ειδών υψηλού κινδύνου, καθαρισμούς ατόμων των ειδών που πλήττονται από τη ρύπανση (π.χ. απομάκρυνση αργού πετρελαίου από το σώμα τους), λήψη κατάλληλης φαρμακευτικής αγωγής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των ρυπογόνων ουσιών στις λειτουργίες των ειδών, πρόβλεψη και διατήρησης αποθεμάτων μέσων, υλικών και εξοπλισμού, εκπαίδευση ειδικών, φορέων και εθελοντών κ.ά. Ασκήσεις επιχειρησιακής ετοιμότητας του Λιμενικού σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς για την αποκατάσταση της ποιότητας του θαλασσίου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας που φιλοξενεί η περιοχή μελέτης. Μετά τις δράσεις καθαρισμού και άμεσης αντιμετώπισης της ρύπανσης είναι αναγκαία η συστηματική παρακολούθηση των πληττόμενων ειδών με χρήση βιοδεικτών και άλλων παραμέτρων που δύναται να έχουν επηρεαστεί από το περιστατικό. Σημαντικό ρόλο για την αντιμετώπιση των έκτακτων περιστατικών ρύπανσης έχουν οι ΜΚΟ με καταρτισμένους εθελοντές, συνεργαζόμενοι κτηνιατρικοί σύλλογοι, το Δίκτυο Διαχείρισης Εκβρασμών Ειδών Θαλάσσιας Άγριας Πανίδας και τα Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕ.Π.Ε.Α.Π), των οποίων ο ρόλος θα πρέπει να καθορίζεται από το θεσμοθετημένο Σχέδιο Δράσης, ενώ η συμμετοχή τους στις ασκήσεις ετοιμότητας κρίνεται απαραίτητη.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση (Έκδοση ΚΥΑ)
2. Συμφωνητικά ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ με υπηρεσίες, ιδιώτες, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ
3. Αριθμός προληπτικών ασκήσεων
4. Αριθμός υλικών που έγινε προμήθεια

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CJ0102
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία και λειτουργία ενός μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής. Περιλαμβάνει την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του ποταμού, την παρακολούθησή του και την αντιμετώπιση τυχόν εστιών ρύπανσης ή μόλυνσης μέσα από ένα μηχανισμό συντονισμού των αρμόδιων υπηρεσιών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ01, CA10
Τύπος του μέτρου:
διοικητικό, άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υδατορεύματα και άλλα πιθανά ενδιαιτήματα (π.χ. αρδευτικά κανάλια)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Lutra lutra</i> , <i>Chiroptera</i> spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.7, A.3.8, A.5.2, A.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.6.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A26, J01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (δηλαδή το σύνολο υλοποίησης του παρόντος ΔΣ αλλά το μέτρο θα πρέπει να συνεχίσει στο επόμενο διαχειριστικό)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Προετοιμασία για την δημιουργία και εγκαθίδρυση του συστήματος παρακολούθησης ποιότητας υδάτων και του μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας (1 έτος) 2) Λειτουργία του μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής (4 έτη)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA1102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
150.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το μέτρο περιλαμβάνει τη δημιουργία και λειτουργία ενός μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής. Περιλαμβάνει: α) την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης (εντοπισμός εστιών ρύπανσης ή μόλυνσης, αξιολόγηση της ποιοτικής κατάστασης των υδάτων κλπ.), β) τη δημιουργία ενός παρατηρητηρίου ποιότητας υδάτων το οποίο θα λειτουργεί αδιαλείπτως ώστε να εντοπιστούν εγκαίρως τυχόν επεισόδια ρύπανσης ή μόλυνσης και το οποίο θα λειτουργεί μέσα από σταθμούς λήψης παραμέτρων για το νερό (συγκέντρωση βαρέων μετάλλων και άλλων στοιχείων, οργανικό φορτίο, αγωγιμότητα κλπ.) αλλά και μέσα από δειγματοληψίες νερού και έμβιου υλικού σύμφωνα με τις προβλέψεις της οδηγίας πλαίσιο για τα νερά (2000/60/ΕΚ, γ) λειτουργία ενός μηχανισμού αποτελούμενου από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (ΜΔΠΠ, Υπηρεσίες Περιβάλλοντος της Περιφέρειας, Δήμος) ο οποίος θα συγκεντρώνει και θα διαχειρίζεται τα δεδομένα που θα συλλέγονται και θα έχει ως στόχο την συνεργασία για την άμεση αντιμετώπιση τυχόν επεισοδίων ρύπανσης ή μόλυνσης. Ο μηχανισμός αυτός ουσιαστικά θα προκαθορίζει ακριβώς τις ενέργειες και τα βήματα που πρέπει να κάνει κάθε εμπλεκόμενος ώστε να μην σπαταλάται χρόνος σε αλληλογραφία ή συνεννοήσεις μεταξύ των υπηρεσιών και να λαμβάνουν πάντα χώρα οι ενδεδειγμένες ενέργειες για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παρατηρητήριο ποιότητας υδάτων
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

4 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0211
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.10.1, B.10.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.2, Γ.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A15, A21, A30, A02, A23 και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA1601
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
90.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μη αποδοχή των μέτρων από τους καλλιεργητές
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία κινήτρων και δέσμης μέτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή

Στόχος της δράσης είναι η εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για την προώθηση των βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών, το οποίο θα περιλαμβάνει:

- Περιληπτική περιγραφή της περιοχής και αναλυτική περιγραφή των στόχων και του πλαισίου διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (όπως καταγραφή καλλιεργειών και συσχέτιση με προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, ασκούμενες πιέσεις, στόχοι διατήρησης των ειδών, υφιστάμενα μέτρα διαχείρισης),
- Περιγραφή δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ σχετικά με την τήρηση υποχρεωτικού ή εθελοντικού χαρακτήρα γεωργικών δεσμεύσεων και την παροχή ενισχύσεων προς αναπλήρωση της απώλειας εισοδήματος που προκύπτει από την τήρησή αυτών (Αντισταθμιστική ενίσχυση σε γεωργικές περιοχές NATURA / Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις),
- Περιγραφή λοιπών δράσεων που αφορούν τον τομέα της Γεωργίας και μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ,
- Προγραμματισμός της παρακολούθησης, αναθεώρησης και διαβούλευσης του Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης.

Θα υλοποιηθούν επίσης διαβουλεύσεις με τις τοπικές κοινωνίες και τις αρμόδιες αρχές ώστε να εξασφαλισθεί η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση (ειδικά των αγροτών) για τα εφαρμοζόμενα μέτρα όπως και συμφωνία με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης αυτών των περιοχών.

Κατά την εκπόνηση των Θεματικών Σχεδίων, θα υπάρξει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις άλλες δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, λαμβάνοντάς τα υπόψη αλλά και συνεισφέροντας με δεδομένα στην εκπόνηση αυτών. Κατ' ελάχιστον θα ληφθούν υπόψη τα κάτωθι αναφερόμενα: Σημαντικό τμήμα της περιοχής καλύπτεται από αγροτικές καλλιέργειες. Οι καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόζονται πολλές φορές δεν συνάδει με τις ανάγκες διατήρησης του προστατευτέου αντικείμενου. Πλήθος πιέσεων και απειλών, με χαμηλή μέτρια ή υψηλή ένταση έχουν αναγνωριστεί να επιδρούν στα προστατευτέα αντικείμενα, όπως Α01 Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης), Α05 Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κ.λπ.), Α15 (Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ. όργωμα) στη γεωργία), Α21 (Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία) και Α30 (Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία), Α02 «Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)» και Α23 «Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του εδάφους)» και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία. Είναι απαραίτητη η ρύθμιση των καλλιεργητικών πρακτικών ώστε να μειωθεί ή να παύσει η επίδραση των παραπάνω πιέσεων στα προστατευτέα αντικείμενα, ιδιαίτερα δε στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Η ρύθμιση θα πρέπει να συνοδεύεται από αντισταθμιστικά μέτρα για την παρότρυνση της συμμετοχής μεγάλου πλήθους αγροτών.

Ανάμεσα στα μέτρα που προτείνεται να ενεργοποιηθούν είναι:

1. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
2. Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας
3. Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών

4. Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων

5. Προώθηση καλλιέργειών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή

Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιέργειών)

Οι φυτοφράχτες, η χρήση δηλαδή δένδρων και θαμνωδών ειδών για την οριοθέτηση των καλλιέργειών είναι ευεργετικοί για τη διατήρησης της ποικιλότητας. Πλήθος μελετών έχει αποδείξει τη σημασία τους για την προσφορά τροφής και καταφυγίου για πολλά είδη πανίδας. Επίσης οι φυτοφράχτες αποτελούν μικρούς διαδρόμους διασύνδεσης αμιγών εκτάσεων φυσικών τύπων οικοτόπων.

Οι άξονες για τη δημιουργία φυτοφραχτών είναι οι εξής: (α) Χρήση ιθαγενών ειδών με έμφαση στην χρήση ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την πανίδα της περιοχής (μελέτη της χλωριδικής σύνθεσης των φυτοφραχτών στην περιοχή) (β) Ορθή άσκηση κατά χώρο και χρόνο καλλιεργητικών πρακτικών των φυτοφραχτών (δημιουργία εγχειριδίου προς τους αγρότες) (γ) αξιοποίηση ειδών που μπορεί να έχουν οικονομικό όφελος προς τους παραγωγούς (πχ είδη του γένους *Rubus*), δ) συντήρηση και αύξηση των φυτοφραχτών

Ως αντισταθμιστικά μέτρα προς τους αγρότες για τη συμμετοχή τους προτείνονται: (α) Η δωρεάν παροχή φυτευτικού υλικού, (β) δωρεάν σεμινάρια καλλιεργητικών πρακτικών

Ως δείκτες παρακολούθησης του μέτρου προτείνονται (α) Μήκος νέων φυτοφραχτών, (β) Πλήθος αγροτών που μετέχουν στη συντήρηση φυτοφραχτών

Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας

Η προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας θα περιορίσει τη χρήση αγροχημικών για φυτοπροστασία και λίπανση και όσες πιέσεις & απειλές συνδέονται με αυτά. Η μετάβαση σε ένα σύστημα εκτεταμένης βιολογικής καλλιέργειας είναι αρκετά δύσκολη καθώς απαιτεί συστηματική προσπάθεια και εκτεταμένες παρεμβάσεις ώστε να πειστεί το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών να στραφεί προς αυτό το πρότυπο καλλιέργειας. Παράλληλα πρέπει να υπάρξει στροφή του καταναλωτικού κοινού προς αυτή την αγορά ώστε, εκτός από το θεσμικό πλαίσιο για τους παραγωγούς, να εξασφαλιστεί και η διάθεση των προϊόντων τους. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και σε τοπικό επίπεδο προτείνονται τα εξής:

1. Λίστα/μητρώο βιοκαλλιεργητών εντός της προστατευόμενης περιοχής με στόχο την απευθείας σύνδεση βιοκαλλιεργητών & καταναλωτών

2. Παραχώρηση Δημοτικών/δημόσιων εκτάσεων αποκλειστικά για βιολογική καλλιέργεια ή βιολογική κτηνοτροφία

3. Δημιουργία μητρώου παραδοσιακών ποικιλιών, τυποποίησή τους και διάθεσή τους σε όσους καλλιεργητές το επιθυμούν

Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών

Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στην καλλιέργεια μπορεί να βοηθήσει στην ορθολογικότερη χρήση των πόρων. Η άρδευση της καλλιέργειας όταν υπάρχει ανάγκη, η λίπανση στο σωστό χρόνο, σε θέσεις που απαιτείται και με την ποσότητα που απαιτείται είναι μερικές μόνο από τις άμεσες εφαρμογές που μπορεί να υποστηρίξει η υιοθέτηση της έξυπνης γεωργίας. Αυτά θα βοηθήσουν στην ορθολογική χρήση των υδάτων ενώ παράλληλα θα περιοριστεί η ρύπανση από την αλόγιστη χρήση αγροχημικών.

Για την εφαρμογή της απαιτείται η προμήθεια και χρήση ακριβού εξοπλισμού αιχμής, κάτι που είναι ένας περιοριστικός παράγοντας για την ευρύτερη εφαρμογή της έξυπνης γεωργίας. Οι οργανωμένοι φορείς της πολιτείας πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία στους παραγωγούς ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν την έξυπνη γεωργία στις καλλιέργειές τους. Μετρήσιμος δείκτης αυτής της δράσης μπορεί να αποτελεί το πλήθος και η συνολική έκταση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες εφαρμόζονται πρακτικής έξυπνης γεωργίας.

Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων

Όπως φάνηκε και στην ενότητα 2.1.1. τουλάχιστον κατά θέσεις η περιοχή χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλή ποικιλότητα τοπίου. Σε πολλές περιπτώσεις η υψηλή ποικιλότητα του τοπίου, ακόμη κι αν πρόκειται για ποικιλότητα αγροτικού/ανθρωπογενούς τοπίου, σχετίζεται με υψηλή βιοποικιλότητα. Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητη η προώθηση της κατά χώρο οργάνωσης των καλλιέργειών ώστε να διατηρηθεί η υψηλή ποικιλότητα στο τοπίο. Είναι απαραίτητος ο

χωρικός σχεδιασμός της παρουσίας αγροτικών, φυσικών και ημιφυσικών χρήσεων γης ώστε να διατηρηθεί ο δείκτης σε υψηλά επίπεδα.

Σε αυτή τη φάση δεν είναι δυνατή η περιγραφή μέτρων και ενδεικτών στους οποίους πρέπει να στοχεύει αυτή η δράση. Αρχική προϋπόθεση είναι η καλύτερη κατανόηση των ωφελειών που προκύπτουν από τη διατήρηση της πολυπλοκότητας στη σύνθεση του τοπίου στην περιοχή. Έπειτα μπορεί να προταθούν περισσότερα συγκεκριμένα μέτρα και να τεθούν στόχοι. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή

Καθώς η κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται ως μια από τις σημαντικότερες απειλές για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, και έχει άμεση σχέση με την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, η οποία έχει αναγνωριστεί ως πίεση & απειλή στην περιοχή. Η δράση αυτή περιλαμβάνει την καταγραφή και πρόταση εναλλακτικών καλλιεργειών οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες τόσο στις συνθήκες της περιοχής όσο και στις ήδη υφιστάμενες υποδομές. Τα αντισταθμιστικά μέτρα που θα προτρέψουν την υιοθέτηση των δράσεων από τους παραγωγούς της περιοχής περιλαμβάνουν κυρίως:

1. Συνεχή κατάρτιση αναφορικά με την εφαρμογή των μέτρων, τις ανάγκες επανακαθορισμού στόχων κ.ο.κ.
2. Συμβουλευτική με στόχο τη διάχυση της επιστημονικής γνώσης
3. Παροχή αναγκαίων υλικών (φυτευτικού υλικό, υποδομές κ.ο.κ.) για την εφαρμογή των δράσεων
4. Κατάρτιση μητρώου καλλιεργητών που υιοθετούν ορθές καλλιεργητικές πρακτικές και δράσεις για τη διάχυση των προϊόντων τους
5. Σήμα πιστοποίησης πολλαπλών βαθμίδων, ανάλογα με τις πρακτικές που υιοθετούνται

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας
2. Μήκος φυτοφραχτών
3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών)
4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται
5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας
6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες

5 Μέτρα ρύθμισης αλιείας

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CG0101
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αποζημίωση ζημιών σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία, με έμφαση στην παράκτια αλιεία (ειδικά τα στατικά δίχτυα) και καθορισμός άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης θνησιμότητας. Προτάσεις εξειδικευμένων θεσμικών ρυθμίσεων για τη ρύθμιση της αλιείας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
A' Φάση: Άλλο, Κανονιστικό B' Φάση: Οικονομικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. <i>Monachus monachus</i> 2. <i>Caretta caretta</i> 3. <i>Chelonia mydas</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01, G10, G12
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης ειδών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχουν χρονοσειρές καταγραφών από εκβρασμούς και τραυματισμούς ατόμων που καταγράφονται σε εθνικό επίπεδο από το Εθνικώς Συντονισμένου Δικτύου Παρακολούθησης των εκβρασμών ειδών θαλάσσιας πανίδας, και περιστασιακά από το Εθνικό Πρόγραμμα παρακολούθησης της αλιείας (ΙΝΑΛΕ, ΕΛΚΕΘΕ) και σε τοπικό επίπεδο από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Περιθάλψης Θαλάσσιων Χελωνών (ΑΡΧΕΛΩΝ) οι οποίες μπορούν να παρέχουν τη τεχνογνωσία για την αναγνώριση του αίτιου τραυματισμού ή θανάτωσης από αλιευτικά εργαλεία, καθώς και να παρέχουν συμπληρωματικά δεδομένα για τη δράση. Πρόσφατα ενεργοποιήθηκε και σχετικό επιστημονικό πρόγραμμα που υλοποιείται από το ΑΠΘ, ΕΛΚΕΘΕ και το WWF Ελλάς σχετικά με την καταγραφή τυχαίων συλλήψεων θαλασσίων ειδών πανίδας (INCATCH).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια <i>Monachus monachus</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Α' Φάση: 1ο-2ο έτος υλοποίησης (2 έτη) Β' Φάση: 3ο-4ο έτος υλοποίησης (2 έτη)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α' Φάση: 1ο-2ο έτος υλοποίησης (κυρίως κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Μάιος-Οκτώβριος) κάθε έτους για την <i>C. caretta</i> , και κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Αύγουστος έως Δεκέμβριος) κάθε έτους για την <i>M. monachus</i>) Β' Φάση: 3ο-4ο έτος υλοποίησης
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Α' Φάση: ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΑΑΤ (σε συνεργασία με συλλόγους επαγγελματιών αλιέων στις περιοχές μελέτης) Β' Φάση: ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Α' Φάση: 50.000 € (για 2 έτη) Β' Φάση: το κόστος εξαρτάται από τα αποτελέσματα της κοινωνικό-οικονομικής μελέτης κατά την Α' Φάση
Πηγή χρηματοδότησης
LIFE IP 4 NATURA ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο/ Γαλάζιο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύμφωνο καλής συνεργασίας ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ με ΥΠΑΑΤ και ΜΔΠΠ με παράκτιους αλιείς Ενεργοποίηση ειδικών μηχανισμών χρηματοδότησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Αναμένεται η υποκειμενική δήλωση τυχαιών συλλήψεων από τους αλιείς καθώς και των ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία. Για την επιβολή αποζημιώσεων, θα πρέπει να γίνει τροποποίηση της αντίστοιχης νομοθεσίας που αναγνωρίζει την ανάγκη αποζημίωσης από ευαίσθητα θαλάσσια είδη μεγαπανίδας.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Η δράση των αποζημιώσεων ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία (κυρίως στατικά δίχτυα) αναμένεται να αποτελέσει ευρείας αποδοχής μέτρο από τους παράκτιους αλιείς καθώς αποτελεί μακροχρόνιο αίτημά τους λόγω της σημαντικής και συστηματικής ζημίας που προκαλείται από την αλληλεπίδραση της θαλάσσιας πανίδας και της αλιείας
Άλλες πληροφορίες
Θα πρέπει να ενταχθούν τα συγκεκριμένα είδη στον νόμο περί αποζημιώσεων
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τα είδη θαλάσσιας πανίδας όπως οι θαλάσσιες χελώνες και η μεσογειακή φώκια είναι δυνατόν να εμπλακούν τυχαία σε σχοινιά, δίχτυα και άλλα αλιευτικά εργαλεία (π.χ. παραγάδια) κατά τη διάρκεια μετακίνησής τους από και προς τα αναπαραγωγικά πεδία, τα πεδία τροφοληψίας και ξεκούρασης, αλλά και κατά τη διάρκεια μετακινήσεών τους σε άλλες περιοχές. Επίσης συλλαμβάνονται τυχαία στην προσπάθειά τους να τραφούν από τα αλιεύματα που έχουν πιαστεί στα αλιευτικά εργαλεία. Η τυχαία σύλληψή τους μπορεί να συμβεί σε όλα τα στάδια της ζωής του, δηλαδή τόσο στα ενήλικα άτομα (κυρίως θαλάσσιες χελώνες), όσο και στα ανήλικα άτομα. Τέτοια εμπλοκή μπορεί να οδηγήσει σε πνιγμό δεδομένου ότι τα περισσότερα από τα είδη αυτά αναπνέουν με πνεύμονες. Ταυτόχρονα, συχνές είναι οι αναφορές κυρίως από τα αποτελέσματα νεκροψιών σε εκβρασμένα ζώα, που μαρτυρούν ότι κατά την τυχαία σύλληψη των ζώων έχει ως συνέπεια την ηθελημένη θανάτωσή τους, λόγω της συστηματικής πρόκλησης ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία (κυρίως στατικά δίχτυα). Πιο ευάλωτα στις τυχαίες συλλήψεις είναι τα είδη θαλασσίων χελωνών που δύναται να πνάνονται σε όλα τα στάδια της ζωής τους λόγω της περιορισμένης κινητικότητας που έχουν να απεμπλακούν από τα δίχτυα και από τα παραγάδια, ενώ η μεσογειακή φώκια είναι πιο ευάλωτη κατά το στάδια της ανήλικης ζωής της (τα ενήλικα άτομα είναι λιγότερο ευάλωτα λόγω της εμπειρίας τους, της υψηλής κινητικότητάς τους και του μεγαλύτερου μεγέθους τους που τους επιτρέπει να διαφύγουν από τα στατικά δίχτυα). Το έργο περιλαμβάνει δέσμη ενεργειών με σκοπό τη συλλογή δεδομένων και καταγραφή της αλληλεπίδρασης αλιείας και θαλάσσιας πανίδας σε οικολογικό και κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα: Α' Φάση 1. λεπτομερής καταγραφή των εκθαλαστώσεων ειδών θαλάσσιας πανίδας και εντοπισμός των αιτιών θανάτου και τραυματισμού με τη χρήση ειδικών πρωτοκόλλων 2. εκπόνηση ειδικής μελέτης ώστε να προσδιοριστεί το μέγεθος των ζημιών που προκαλούνται είδη θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία και προσδιορισμός των επιπτώσεων των ζημιών αυτών στο εισόδημα των αλιέων. 3. δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων όπου θα καταχωρούνται όλα τα σχετικά στοιχεία που συλλέγονται ώστε να γίνει η επεξεργασία τους και η εξαγωγή αποτελεσμάτων του έργου. Η χωρική πληροφορία θα ψηφιοποιηθεί σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση επιμέρους παραμέτρων. Η δράση αποτελεί τμήμα του Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης στο οποίο περιγράφονται αναλυτικά τα άνωθι. 4. Προτάσεις εξειδικευμένων θεσμικών ρυθμίσεων για τη ρύθμιση της αλιείας Β' Φάση 1. Ενεργοποίηση αποζημιώσεων για τους επιβεβαιωμένα ενεργούς παράκτιους αλιείς
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Μελέτη για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία/ 2ο έτος2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS)/ 2ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CG0103
Ονομασία Μέτρου:
Έκδοση άδειας ερασιτεχνικής αλιείας, εγγραφή βιβλίου παρακολούθησης και καταγραφής ερασιτεχνικής δραστηριότητας και αλιεύματος (logbook), και σήμανση αλιεύματος ερασιτεχνικής αλιείας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο στοχεύει στην παρακολούθηση της ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και του αλιεύματος, καθώς και στη σήμανση του αλιεύματος που προέρχεται από την ερασιτεχνική αλιεία (από θάλασσα και χέρσο) αμέσως μετά την αλίευσή του, ώστε να διακρίνεται η προέλευση του αλιεύματος.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG02, CG04
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση και παράκτια ζώνη της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01, G10, G12
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Δεν έχει εφαρμοσθεί παρόμοια δράση στο παρελθόν στη χώρα, παρόλα αυτά υπάρχει αντίστοιχη εφαρμογή της δράσης σε πολλές Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές στη Μεσόγειο (π.χ. Γαλλία). Το μέτρο είναι απλό και εύκολα εφαρμόσιμο.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0101, MM25403CW0210, MM25403CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΥΑ για τη θεσμοθέτηση του μέτρου, σύναψη συμφωνητικού ΟΦΥΠΕΚΑ και Λιμεναρχείων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την επιτυχία εφαρμογής της απαιτείται συστηματικός έλεγχος και επόπτευση της περιοχής.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται μικρή κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου από τους ερασιτέχνες αλιείς, αν αυτό εφαρμοστεί σωστά με την ανάλογη συνοδευόμενη επόπτευση και έλεγχο της περιοχής και των αλιέων και δράσεις ευαισθητοποίησης/ ενημέρωσης των ερασιτεχνών αλιέων και των χρηστών γενικότερα.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η παρακολούθηση είναι ένα βασικό σημείο εκκίνησης για την διαχείριση της περιοχής προκειμένου να προσδιοριστεί και να ποσοτικοποιηθεί τόσο ο αριθμός των ερασιτεχνικών αλιείων όσο και οι επιπτώσεις της δραστηριότητάς τους στα ιχθυαποθέματα. Η τακτική διενέργεια τέτοιων μελετών είναι απαραίτητη για την κατανόηση όχι μόνο των επιπτώσεων στις θαλάσσιες κοινότητες αλλά και τα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη που παράγει αυτή η δραστηριότητα. Τα δεδομένα που συλλέγονται μπορούν να συμβάλουν στον καθορισμό της φέρουσας ικανότητας της περιοχής και να βοηθήσουν στην ανάπτυξη επιστημονικών μέτρων που διασφαλίζουν μια βιώσιμη ψυχαγωγική εκμετάλλευση της θάλασσας.

Για την επίτευξη τέτοιων στόχων, απαιτείται μια σαφής μεθοδολογία δειγματοληψίας. Οι παράμετροι της πίεσης της ερασιτεχνικής αλιείας που θα έπρεπε ιδανικά να παρακολουθούνται περιλαμβάνουν τους αριθμούς των αλιείων, τις μεθόδους, τα εργαλεία, τα είδη, τα αλιεύματα κ.λπ., ιδιαίτερα για τα ευάλωτα είδη. Αρχικά οι ίδιοι οι ερασιτέχνες αλιείς προτείνεται να συμπληρώνουν οι ίδιοι βιβλίο παρακολούθησης (logbook) της δραστηριότητάς τους και του αλιεύματός τους (ημερομηνία, περιοχή, εργαλείο, διάρκεια (ώρες αλίευσης), μητρώο συλλήψεων με αναφορά σε είδη και μεγέθη αλιεύματος, κτλ.). Αυτό θα δώσει στον διαχειριστή ΜΡΑ χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με την αλιευτική προσπάθεια και την παρουσία/απουσία ορισμένων ειδών. Η συλλογή τέτοιας πληροφορίας μπορεί να γίνει μέσω εφαρμογής για κινητά, διευκολύνοντας τη διαχείριση δεδομένων και παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τις συλλήψεις των ερασιτεχνών αλιείων, μαζί με το πού και πότε πραγματοποιήθηκαν (π.χ. Cabo de Gata Nijar στην Ισπανία). Η έκδοση ειδικής άδειας από την αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή και η παροχή βιβλίου παρακολούθησης της ερασιτεχνικής προσπάθειας και αλιεύματος (logbook) κρίνονται απαραίτητα για την βασική παρακολούθηση της ερασιτεχνικής δραστηριότητας και της κατάστασης των ιχθυαποθεμάτων της περιοχής.

Ωστόσο, συχνά τα δεδομένα από τους ίδιους τους αλιείς δεν είναι πάντα αξιόπιστα, και απαιτούνται ανεξάρτητες επιστημονικές αξιολογήσεις σε τακτική βάση. Η συλλογή αλιευτικών δεδομένων από τους ειδικούς θα πρέπει να διεξάγονται τακτικά σε διαφορετικούς μήνες, ημέρες (συμπεριλαμβανομένων των Σαββατοκύριακων) και ώρες της ημέρας, καθώς και σε περιοχές με διαφορετικά επίπεδα προστασίας. Το εύρος της έρευνας εξαρτάται από τα διαθέσιμα κεφάλαια και τους ανθρώπινους πόρους με την πραγματοποίηση συνεντεύξεων και προσωπικών παρατηρήσεων στο πεδίο (τα δεδομένα μπορούν να συλλεχθούν από την ακτή ή από το σκάφος, τηλέφωνο, email κ.λπ.). Οι συνεντευξαζόμενοι πρέπει επίσης να εκπαιδεύονται στην ερασιτεχνική αλιεία γενικά, ώστε να μπορούν να αποκτούν έγκυρες πληροφορίες και να αποφεύγουν προκαταλήψεις.

Η πώληση των αλιευμάτων που αλιεύονται από ερασιτέχνες αλιείς απαγορεύεται από την ισχύουσα νομοθεσία (1ο άρθρο του ΠΔ 373/1985), ενώ εκτός από διοικητικές κυρώσεις (πρόστιμο κτλ.) η πώληση ψαριών από ερασιτέχνη δίδεται και ποινικά. Ο νομοθέτης έχει προβλέψει την απαγόρευση αυτή καθώς πηγάζει από την αγάπη για το χόμπι των ερασιτεχνών αλιείων και το σεβασμό τους προς τη θάλασσα. Το μέτρο σήμανσης του ερασιτεχνικού αλιεύματος που προέρχεται από την ερασιτεχνική αλιεία (από θάλασσα και χέρσο) στοχεύει στην βέλτιστη παρακολούθηση της κατάστασης των ιχθυαποθεμάτων και τη δυνατότητα διάκρισης της προέλευσης του αλιεύματος. Η σήμανση του αλιεύματος θα πραγματοποιείται με κόψιμο του μισού ουραίου πτερυγίου του ιχθύος, αμέσως μετά την αλίευσή του από τον ίδιο τον ερασιτέχνη αλιέα. Με αυτό τον τρόπο, το ερασιτεχνικό αλιεύμα θα είναι δυνατόν να αναγνωρίζεται και να διακρίνεται από το αλιεύμα των επαγγελματιών αλιείων. Για την αποτελεσματική εφαρμογή της δράσης κρίνεται απαραίτητη ο συστηματικός έλεγχος και επόπτευση της περιοχής από τις αρμόδιες υπηρεσίες (λιμενικό, ΜΔΠΠ) για τον έλεγχο των ερασιτεχνών αλιείων, καθώς και δράσης ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης τόσο των ερασιτεχνικών αλιείων για την αποδοχή του μέτρου, όσο και των εργαζομένων εστίασης αλλά και των χρηστών γενικότερα με στόχο την ενίσχυση της επόπτευσης και σωστής εφαρμογής του μέτρου. Τέλος, η δράση αυτή θα συμβάλει και στην καλύτερη και αποτελεσματικότερη δράση παρακολούθησης της ερασιτεχνικής αλιείας στην περιοχή μελέτης.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκδοση εγκυκλίου ή ΚΥΑ
2. Αριθμός ελέγχων ερασιτεχνών αλιείων και αλιεύματος ανά έτος
3. Έκταση περιοχών ελέγχου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CG0104
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποτίμηση της κατάστασης των βιολογικών πόρων και του βαθμού αλιευτικής εκμετάλλευσης της περιοχής μελέτης από την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία. Πρόταση επιπλέον διαχειριστικών μέτρων κατά τόπους (πιλοτικές εφαρμογές για προσαρμογές αλιευτικών εργαλείων, εφαρμογή χωρικών/εποχικών απαγορεύσεων, απαγόρευση χρήσης αλιευτικού εργαλείου, μείωση αλιευτικής προσπάθειας (αριθμός σκαφών, άδειες), του μεγέθους αλιεύματος, ποσοστώσεις κ.τ.λ.) εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής μελέτης και της ευρύτερης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1120* <i>Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1, B.3.2, B.3.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.11
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Χαμηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια <i>Monachus monachus</i> .
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (μελέτη): 1ο-2ο έτος, Φάση Β (θεσμοθέτηση): 3ο έτος, Φάση Γ (εφαρμογή): 4ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
ΜΜ25403CWO209, ΜΜ25403CWO208
Προτεραιότητα μέτρου:
2 προς 3.
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ, Λιμενικό
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την υλοποίηση του έργου απαιτείται η δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης με τους αλιείς ώστε να υπάρχει αποτύπωση της πραγματικής κατάστασης της δραστηριότητας, του οικοσυστήματος και των ιχθυοαποθεμάτων της περιοχής.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται να υπάρξει δυσφορία από τους αλιείς, αλλά σε συνδυασμό με τις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που έχουν προβλεφθεί, αναμένεται σημαντική αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α - Μελέτη: Η μελέτη-σχέδιο αλιευτικής διαχείρισης θα πρέπει να μπορεί να απαντήσει στα εξής ερωτήματα:

§ Κατά πόσον η σημερινή γενική κατάσταση στους βιολογικούς πόρους είναι βιώσιμη, αν δεν εφαρμοσθεί καμιά επιπρόσθετη διαχειριστική στρατηγική, πέρα από την υπάρχουσα νομοθεσία

§ Κατά πόσο η παραγωγικότητα της ευρύτερης περιοχής εξαρτάται από επιμέρους περιοχές προστασίας και ανατροφής νεαρών ατόμων

§ Αν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της αφθονίας των ιχθυοπληθυσμών του θαλάσσιου οικοσυστήματος στην ευρύτερη περιοχή

§ Αν η εφαρμογή περιοριστικών μέτρων στην επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, θα μπορούσε ανταποδοτικά να ωφελήσει τους επαγγελματίες αλιείς στην ευρύτερη περιοχή.

Βασικός στόχος του σχεδίου αλιευτικής διαχείρισης θα είναι η εκτίμηση και διαχείριση των ιχθυαποθεμάτων στην ευρύτερη περιοχή για αλιευτική ανάπτυξη (επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία) με χρήση σύγχρονων και παραδοσιακών αλιευτικών εργαλείων φιλικών προς το περιβάλλον και ανάπτυξη κινήτρων για είσοδο στο κλάδο νέων ανθρώπων.

Η μελέτη-σχέδιο επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής διαχείρισης στην περιοχή μελέτης θα πρέπει να καλύψει χρονικά 2 αλιευτικές περιόδους (για λόγους στατιστικής αξιοπιστίας και καταγραφής της δυναμικής των ιχθυοπληθυσμών) και προτείνεται να περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

α) Αποτίμηση βιολογικών πόρων: Η αποτίμηση της κατάστασης των βιολογικών πόρων, οφείλει να καλύψει αρκετά μεγάλο φάσμα βιοποικιλότητας και όχι μόνο τα είδη με οικονομικό ενδιαφέρον, εφόσον ο στόχος της είναι γενικότερος και αφορά στην όλη κατάσταση του οικοσυστήματος. Στα είδη-στόχους που θα επιλεγούν για να μελετηθούν σε βάθος, θα πρέπει να περιλαμβάνονται εκτός από τα ψάρια και σημαντικά ασπόνδυλα (μαλάκια, καρκινοειδή). Στα υπό μελέτη είδη θα πρέπει να γίνει εκτίμηση της αφθονίας, της δυναμικής των πληθυσμιακών παραμέτρων και να διαπιστωθούν οι εποχιακές και χωρικές μεταβολές. Οι εκτιμήσεις θα πρέπει να βασίζονται σε μετρήσεις πεδίου και αλιευτικές δειγματοληψίες με τη χρήση εμπορικών αλιευτικών σκαφών, και να ληφθεί πρόνοια επιπρόσθετης χρήσης μαθηματικών μοντέλων στις περιπτώσεις όπου οι μετρήσεις είναι αδύνατες ή ασύμφορες.

β) Αποτίμηση αλιευτικής δραστηριότητας: Η αποτίμηση της αλιευτικής δραστηριότητας τόσο των επαγγελματικών, όσο και των ερασιτεχνικών σκαφών, προτείνεται να γίνει με τη χρήση ερωτηματολογίων, επιτόπιων παρατηρητών και καταγραφή της αλιευτικής παραγωγής της περιοχής. Η ανάλυση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της την συχνότητα χρήσης του σκάφους ανά εργαλείο, εποχή, μέγεθος και τύπο σκάφους.

γ) Υδροακουστική εκτίμηση αφθονίας: Ειδικά για ρηχές περιοχές της παράκτιας ζώνης, όπου άλλες μέθοδοι εκτίμησης της αφθονίας νεαρών ψαριών είναι προβληματικές, στη μελέτη θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί εξειδικευμένη υδροακουστική τεχνολογία και κατάλληλος εξοπλισμός, ώστε να υπάρχει ποσοτική εκτίμηση της αφθονίας και εντοπισμός των περιοχών που παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και ενηλικίωση των νεαρών ατόμων

δ) Κωδικοποίηση- Χαρτογράφηση: Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν στη διάρκεια της προτεινόμενης μελέτης στην περιοχή θα πρέπει να ενσωματωθούν σε μια εύχρηστη γεω-χωρική βάση δεδομένων, έτσι ώστε η πληροφορία να μπορεί να είναι αξιοποιήσιμη και να χρησιμοποιηθεί και σε μελλοντικές μελέτες. Οι δε χωρικές μετρήσεις και οι προβολές τους θα πρέπει να είναι διαθέσιμες σε ψηφιακούς χάρτες, για την καλύτερη προβολή και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της μελέτης

ε) Εφαρμογή οικοσυστημικών μοντέλων για την εξέταση σεναρίων αλιευτικής διαχείρισης και τα αποτελέσματά τους στα ιχθυαποθέματα και το αλίευμα.

Η μελέτη δύναται να καταλήγει σε διαχειριστικές προτάσεις, κανονιστικό πλαίσιο και πιλοτικές εφαρμογές μέτρων κατά τόπους, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο σύμφωνα με τα αποτελέσματά της.

Φάση Β – Θεσμοθέτηση

Φάση Γ - Υλοποίηση

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Μελέτη- Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία
2. Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία
3. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που προτείνονται, αριθμός διαχειριστικών δράσεων που

υλοποιήθηκαν

4. Αριθμός/ Έκταση περιοχών με ρυθμίσεις

6 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0301
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον. Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας. Χωροθέτηση έργων και υποδομών και τεχνική περιγραφή αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1, B.1.2, B.1.3, A.1.10
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.2.1, Γ.3.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Η εμπειρία και τεχνογνωσία για την εκπόνηση μελετών εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας σε τύπους οικοτόπων και είδη είναι περιορισμένες (π.χ. περιοχή των Στενών Αχέροντα, LIFE09 NAT/GR/000343 - ACCOLAGOONS (Επανομή - Αγγελοχώρι) . Οι περισσότερες μελέτες σε ότι αφορά τα θαλάσσια είδη και Τ.Ο. έχουν πραγματοποιηθεί στο Θαλάσσιο Πάρκο της Ζακύνθου και αφορούν την προστασία των θαλασσιών χελωνών στα αναπαραγωγικά τους ενδιαίτηματα στη χέρσο. Σχετικά με το Θαλάσσιο περιβάλλον, υπάρχει μικρή εμπειρία σε θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές στη Μεσόγειο (π.χ. Tavolara και Portofino MPA στην Ιταλία, Port Cros MPA στη Γαλλία) και κυρίως αφορούν την καταδυτική δραστηριότητα και την πρόσδεση σκαφών αναψυχής με πλωτά αγκυροβόλια φιλικά στον τ.ο. 1120* και 1170.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος (1ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Λιμενικές Αρχές)
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Δασική Υπηρεσία, Λιμενικό Σώμα, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χρειάζεται συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητας στον ίδιο χώρο (Δασική υπηρεσία, Λιμενικό Σώμα, ΟΤΑ), και τους ιδιώτες χρήστες (π.χ. σύλλογοι ξενοδόχων, τοπικών παραγωγών, ερασιτεχνικών αλιέων, επαγγελματιών αλιέων κτλ.)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα έργα ερμηνείας και ανάδειξης, καθώς και οι δράσεις που προωθούν την τουριστική ανάπτυξη χαίρουν κοινωνικής αποδοχής. Μερική δυσχέρεια μπορεί να υπάρξει από τους επισκέπτες της

περιοχής σε περίπτωση αποκλεισμού μίας περιοχής, αλλά εκτιμάται ότι θα αρθεί με τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης.

Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Για την εκπόνηση της δράσης θα ληφθούν υπόψη επιτόπια έρευνα, βιβλιογραφικά δεδομένα, υφιστάμενα προγράμματα ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στοιχεία από φορείς της περιοχής και από πρόσωπα με εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς.

Φάση Α: Καταγραφή και ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης.

Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Αξιοποίηση στοιχείων από διαθέσιμες μελέτες στην περιοχή και κυρίως της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Αξιοποίηση στοιχείων αβιοτικού, βιοτικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (δημογραφικά στοιχεία, οικονομικές δραστηριότητες, χρήσεις γης, δίκτυα-υποδομές, τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές, δράσεις προστασίας κ.λπ.), ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία.

- Θεσμικές ρυθμίσεις – Ζώνες προστασίας – Επιτρεπόμενες χρήσεις και όροι και προϋποθέσεις αυτών (εφόσον έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για την Προστατευόμενη Περιοχή)

- Αξιολόγηση περιοχής μελέτης και ευρύτερης περιοχής ως προς την οικοτουριστική ανάπτυξη.

- Καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών που χρησιμοποιούνται από τους επισκέπτες και τους κατοίκους της περιοχής.

- Προσδιορισμός ζωνών και χαρακτηριστικών αυτών ως προς την επισκεψιμότητα και άσκηση τουριστικών / αναψυχικών δραστηριοτήτων. Προσδιορισμός θέσεων με μεγάλη επισκεψιμότητα και ιεράρχηση πιέσεων.

- Εκτίμηση του μεγέθους εισροής των επισκεπτών και των πιέσεων που ασκούν στην προστατευόμενη περιοχή αυτής.

Εκτίμηση της αναμενόμενης ζήτησης, τα χαρακτηριστικά των ομάδων επισκεπτών (π.χ. φυσιολάτρες, ομάδα ενδιαφέροντος για τον θρησκευτικό / αρχαιολογικό / πολιτιστικό/ αλιευτικό/ καταδυτικό τουρισμό, λάτρες του αθλητισμού υπαίθρου, ορεινού αθλητισμού, μεμονωμένοι επισκέπτες, οπαδού του μαζικού τουρισμού, σκάφη αναψυχής, κ.λπ.), οι επιμέρους δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν και ο τρόπος προσέλκυσης των επισκεπτών.

Φάση Β: Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας

Η φέρουσα ικανότητα επισκεπτών σε Εθνικά Πάρκα ορίζεται ως «ο τύπος και ο βαθμός χρήσης των επισκεπτών που μπορεί να δεχθεί το πάρκο διατηρώντας στα αποδεκτά όρια τους φυσικούς πόρους και τις κοινωνικές συνθήκες ώστε να πληρούνται οι σκοποί του πάρκου» (Manning, Robert. "Visitor experience and resource protection: A framework for managing the carrying capacity of National Parks." *Journal of Park & Recreation Administration* 19.1 (2001)).

Η φέρουσα ικανότητα αποτελεί βασικό εργαλείο για την οργάνωση της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, της ρύθμισης της επισκεψιμότητας αλλά και της παρακολούθησης της τουριστικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων, αλλά και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής, ώστε να μην υποβαθμίζεται η κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ειδών και τ.ο.

Για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας θα ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, οι ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, διαχειριστικές και περιβαλλοντικές παράμετροι, ενώ θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή συνδυασμένων μεθόδων (Χωρική Φέρουσα Ικανότητα, Πραγματική Φέρουσα Ικανότητα, Αποτελεσματική ή Ισχύουσα Φέρουσα Ικανότητα).

Ειδικά για τα αμμοθινικά οικοσυστήματα θα εκτιμηθούν τα μέγιστα βιώσιμα μεγέθη σε αριθμό επισκεπτών, επίπλων θαλάσσης (ομπρέλες / ξαπλώστρες από παρακείμενες τουριστικές επιχειρήσεις), μη μόνιμων υποδομών εξυπηρέτησης λουόμενων (όπως εποχικές καντίνες, κιόσκια ενοικίασης εξοπλισμού ήπιας θαλάσσιας αναψυχής, κλπ.).

Φάση Γ: Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με σκοπό την προώθηση του αειφόρου τουρισμού
Στο Σχέδιο που θα καταρτιστεί θα περιλαμβάνεται η χωροθέτηση και περιγραφή των ακόλουθων έργων και δράσεων:

1. Κέντρο Διοίκησης και Ενημέρωσης (κτίριο):

Ο χώρος αυτός θα αποτελέσει τον βασικό πόλο διαχείρισης της περιοχής και πυρήνα του συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Η χωροθέτησή του κτιρίου θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε αφ' ενός μεν να καθιστά εύκολο τον εντοπισμό του, αφ' ετέρου δε να εξασφαλίζει την εύκολη πρόσβαση σ' αυτό. Το Κέντρο Πληροφόρησης είναι σκόπιμο να χωροθετηθεί εντός ή πλησίον οικισμού, για λόγους ασφάλειας αλλά και ενίσχυσης της επισκεψιμότητας, ώστε να στηρίζονται έμμεσα και άλλες δραστηριότητες (π.χ. διατροφή, οργάνωση περιηγήσεων κ.λπ.) ενώ παράλληλα να μην διακινδυνεύεται πιθανή υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από τη διακίνηση των επισκεπτών. Επίσης θα ήταν προτιμότερο να γίνει η χρήση υφιστάμενου διαθέσιμου κτιρίου παρά η ανέγερση νέου.

2. Κέντρα και Περίπτερα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Επισκεπτών

Τα Κέντρα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού επισκεπτών αποτελούν συμπληρωματικά στο Κέντρο Διοίκησης & Ενημέρωσης περιφερειακούς πόλους διαχείρισης της περιοχής και τους συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Οι χώροι αυτοί έχουν σκοπό την ενημέρωση και προσανατολισμό των επισκεπτών δίνοντας έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής. Τα Περίπτερα Ενημέρωσης θα χωροθετηθούν σε επιλεγμένα σημεία στρατηγικής σημασίας για την ενημέρωση των επισκεπτών, τη διάχυση των πληροφοριών για τις δράσεις και τα προστατευτέα αντικείμενα στην περιοχή και την ανάπαυση των επισκεπτών. Προτείνεται να εγκατασταθούν λυόμενα ξύλινα κιόσκια, σε συνεργασία και υπό την έγκριση του αρμόδιου Δασαρχείου και, αν απαιτείται, της τοπικής αυτοδιοίκησης.

3. Διαδρομές ερμηνείας περιβάλλοντος (φυσιολατρικών, πολιτιστικών, θεματικών) / Δίκτυο μονοπατιών

Η ορθή διάταξη του δικτύου μονοπατιών μιας προστατευόμενης περιοχής είναι το μέσο που βοηθά στην εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και αναψυχή, ενώ συγχρόνως ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, συγκρατώντας τους επισκέπτες και τις οχλήσεις σε συγκεκριμένη περιοχή. Κατά μήκος των μονοπατιών θα πρέπει να δίνονται σαφείς πληροφορίες με πινακίδες που θα δένουν αρμονικά με το τοπίο και να εξεταστεί και η δυνατότητα διακίνησης επισκεπτών με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα (όπως ποδήλατα κ.λπ.).

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών θα εξεταστεί η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου μονοπατιών και διαδρομών ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα περιλαμβάνει κατά περίπτωση εργασίες: α) συντήρησης του υπάρχοντος δικτύου και β) εργασίες διάνοιξης νέων διαδρομών εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για την σύνδεση ή συμπλήρωση του υπάρχοντος δικτύου. Θα πρέπει κατ' ελάχιστον να λαμβάνεται υπόψη :

- Τα ιδιαίτερα στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αναδειχθούν καθώς και εκείνα που πρέπει να προστατευτούν.

- Τις υφιστάμενες διαδρομές και τον βαθμό ανάδειξης και προστασίας που παρέχουν. Σε περίπτωση που κάποιες διαδρομές διέρχονται από ευαίσθητα οικοσυστήματα θα πρέπει να καταργηθούν και να προταθούν εναλλακτικά σενάρια.

- Τη διαφοροποίηση του μήκους των μονοπατιών μέσα στην προστατευόμενη περιοχή ώστε να εξυπηρετεί το σύνολο των επισκεπτών αναλόγως της ηλικιακής διάρθρωσης και των ειδικών ενδιαφερόντων τους

- Την ενοποίηση διαφορετικών στοιχείων του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος
- Την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και των ιδιαίτερων στοιχείων της με ταυτόχρονη περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφόρηση των επισκεπτών.

- Τη δημιουργία ελεγχόμενων διαδρομών για συγκεκριμένες χρήσεις με σκοπό την προστασία ιδιαίτερων στοιχείων της περιοχής, όπως για παράδειγμα τον οικότοπο αρκέθων επί αμμοθινών (π.χ. Τ.Ο. 2110, 2120)

- Τη χάραξη ειδικών διαδρομών προσβάσιμων για άτομα με ειδικές ανάγκες

- Τη χάραξη διαδρομών για διακίνηση των επισκεπτών με ποδήλατα

4. Έργα ερμηνείας περιβάλλοντος που θα περιλαμβάνουν:

Σχέδιο σήμανσης της περιοχής με ενημερωτικές πινακίδες: Η σήμανση αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάθε συστήματος ερμηνείας και της οργάνωσης της αναψυχής αλλά και της εκπαιδευτικής ανάδειξης. Οι πινακίδες αποτελούν το βασικότερο μέσο παροχής πληροφοριών

προς τους επισκέπτες, οι οποίες αφορούν επιτρεπόμενες και μη χρήσεις σε μια περιοχή, πληροφορίες προσανατολισμού καθώς και εξειδικευμένες πληροφορίες για στοιχεία του χώρου. Οι πληροφορίες που δίδονται θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες, ξεκάθαρες, συγκροτημένες, ευδιάκριτες και κατανοητές από το ευρύ κοινό. Οι πινακίδες τοποθετούνται σε θέσεις που είναι εύκολο να διαβαστούν και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να κυριαρχούν στο τοπίο, αλλά να σε ενσωματώνονται αρμονικά σε αυτό. Βασικό είναι επίσης, να τοποθετούνται σε θέσεις προφυλαγμένες από τις καιρικές συνθήκες.

Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν και τη θεματολογία τους, διακρίνουμε τους ακόλουθους τύπους πινακίδων:

- Πινακίδες "υποδοχής" σε επιλεγμένες εισόδους της περιοχής. Είναι οι πρώτες πινακίδες που βλέπουν οι επισκέπτες και γι' αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη χωροθέτησή τους. Ο σκοπός που εξυπηρετούν είναι να δημιουργούν την αίσθηση στους επισκέπτες ότι εισέρχονται σε μια προστατευμένη περιοχή, ενώ μπορούν να συνοδεύονται από «Κώδικα καλού επισκέπτη».

- Πινακίδες προσανατολισμού – κατεύθυνσης - ρύθμισης. Τοποθετούνται κυρίως σε διασταυρώσεις δρόμων, μονοπατιών, διαδρομών. Σκοπό έχουν να κατευθύνουν (ή να καθοδηγούν) τους επισκέπτες στο Κέντρο Πληροφόρησης, στα Παρατηρητήρια ή/ και σε επιλεγμένα μονοπάτια, χώρους στάθμευσης, σημαντικά επισκέψιμα σημεία κλπ., ενημερώνοντάς τους για την πορεία της διαδρομής και τις εναλλακτικές διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν.

- Μεγάλες ενημερωτικές πινακίδες. Τοποθετούνται σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία και ο σκοπός τους είναι να ενημερώνουν για τα αξιολογικά στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής και να εντάσσουν τον επισκέπτη στους σκοπούς και τους στόχους της προστασίας της. Σε αυτές μπορούν να αποτυπώνονται το δίκτυο των μονοπατιών, οι ζώνες προστασίας της περιοχής, δημοφιλή σημεία κατάδυσης με ευαίσθητους βενθικούς οργανισμούς

- Ενημερωτικές πινακίδες σε μονοπάτια – παρατηρητήρια – θέσεις θέας. Τοποθετούνται σε αξιολογικά σημεία κατά μήκος επιλεγμένων διαδρομών και στα παρατηρητήρια ή τις θέσεις θέας με σκοπό να ενημερώσουν τους επισκέπτες για τα σημεία ενδιαφέροντος και να επιστήσουν την προσοχή τους σ' αυτά.

- Περιστασιακές/ έκτακτες πινακίδες. Τοποθετούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για να ενημερώσουν και να εξηγήσουν τυχόν αλλαγές στα ήδη καθορισμένα προγράμματα και να ζητήσουν την κατανόηση των επισκεπτών.

- Πινακίδες ασφάλειας. Τοποθετούνται σε κτίρια και σε σημεία της προστατευόμενης περιοχής όπου συνήθως εκτελούνται εργασίες και εφιστούν την αυξημένη προσοχή των επισκεπτών προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα.

5. Θέσεις θέας - Ξύλινα παρατηρητήρια άγριας ζωής

Τα παρατηρητήρια άγριας ζωής θα πρέπει να χωροθετούνται σε κατάλληλα σημεία θέας ή σε θέσεις όπου συχνάζουν είδη άγριας ζωής, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας. Οι οργανωμένες θέσεις θέας και τα παρατηρητήρια διευκολύνουν τη διαχείριση και τον έλεγχο των επισκεπτών, ενώ παράλληλα συμβάλλουν και στην πληροφόρησή τους. Επισημαίνεται πως οι θέσεις αυτές πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη κάλυψη, ώστε να μην ενοχλείται η πανίδα της περιοχής, ενώ μπορούν α περιλαμβάνουν κατάλληλο εξοπλισμό όπως κιόλια, τηλεσκόπια κ.α.

Διαμόρφωση θέσεων αναψυχής – ανάπλαση χώρων

Η ανάπτυξη χώρων ανάπαυσης και θέας ενδείκνυται για δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και πεζοπορίας. Τονίζεται ότι οι αναγκαίες διαρρυθμίσεις του χώρου και η κατασκευή των απαραίτητων έργων θα πρέπει να είναι περιορισμένες σε έκταση και αριθμό, προσεγγμένες και προσαρμοσμένες, όσο το δυνατό περισσότερο, στο φυσικό περιβάλλον. Σε προσεκτικά επιλεγμένες θέσεις, προτείνεται να κατασκευαστούν ξύλινα ή πέτρινα παγκάκια, τραπεζόπαγκοι, κιόσκια ή κάποιες λιθόδημες κατασκευές, με παράλληλη πρόβλεψη πρόβλεψης για κάδους απορριμμάτων και κάδους ανακύκλωσης.

6. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης

Η δημιουργία οριοθετημένων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, ειδικά στις παραλιακές ζώνες, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη διαχείριση των επισκεπτών και την ελάττωση των άμεσων αρνητικών επιπτώσεων στην περιοχή από τους τουρίστες και ειδικά στις παράλιες ζώνες για την προστασία των θινών. Τα αυτοκίνητα επιβάλλεται να σταθμεύουν στους οργανωμένους χώρους στάθμευσης, να παρεμποδίζεται η ανεξέλεγκτη κίνησή τους, ενώ η μετακίνηση των επισκεπτών

προς την παραλία θα γίνεται βάση προκαθορισμένων ξύλινων διαδρομών ώστε να αποφεύγονται οι οχλήσεις και η επιβάρυνση του περιβάλλοντος.

7. Δράσεις ρύθμισης της πρόσβασης στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, οριοθέτηση αμμοθινικών τύπων οικοτόπων, δημιουργία ξύλινων διαδρομών κίνησης / πρόσβασης, τοποθέτηση οδοφραχτών (μπαρών) για τον περιορισμό της πρόσβασης, χωροθέτηση θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής

8. Δράσεις για τη την αποφυγή της ρύπανσης από απορρίμματα

9. Κανονιστικές ρυθμίσεις επίσκεψης στην περιοχή (π.χ. επιτρεπόμενες περίοδοι ανά θέση, ωράρια, καλές πρακτικές και οδηγίες κ.λπ.)

Επιπλέον, με σκοπό την αποδοχή και εφαρμογή στην πράξη του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / κατάρτισης των εμπλεκόμενων που σχετίζονται με την τουριστική δραστηριότητα και με την τοπική κοινωνία

- Σύναψη συμφωνιών καλών πρακτικών άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων
- Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η απονομή τιμητικών τίτλων ή/και πιστοποιήσεων από την διαχειριστική αρχή προς τους εμπλεκόμενους του τουρισμού που σέβονται τους όρους και προωθούν θετικές περιβαλλοντικές πρακτικές στις επιχειρήσεις τους αποτελώντας υπόδειγμα προς μίμηση για τους υπόλοιπους.

Για τη μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία και τις υποδομές για τις μεταφορές και την προστασία των ειδών ερπετών από τη θνησιμότητα στο οδικό δίκτυο:

Συνίσταται η σήμανση σε περιοχές του οδικού δικτύου, που αντιστοιχούν σε Ο.Χ.Ε. υψηλής παρουσίας των προστατευόμενων ειδών. Μετά τον προσδιορισμό των θέσεων, προτείνεται να τοποθετηθούν πινακίδες έντονου χρώματος, ανά εύλογα διαστήματα, για την ελάττωση ταχύτητας (π.χ. προσοχή ή ελάττωση ταχύτητας, προστατευόμενη πανίδα, σήμανση περιοχής NATURA2000).

7. Τοποθέτηση ειδικών πλωτών αγκυροβολίων φιλικών προς τον τ.ο. 1120* και 1170 με στόχο την αποφυγή της απευθείας αγκυροβόλησης των σκαφών αναψυχής πάνω στους ευαίσθητους οικοτόπους, η οποία μπορεί να συνοδεύεται από διαδικτυακή εφαρμογή παρακολούθησης και μίσθωσης θέσης.

Παραδοτέα Φάση Α:

- Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης

- Σύνταξη κατευθύνσεων για τη διαχείριση των επισκεπτών με προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας

Παραδοτέα Φάση Β:

- Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με προτάσεις συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
- Γεωχωρική βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει την ακριβή θέση και λοιπά στοιχεία όλων των προτάσεων του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, καθώς και λοιπά χωρικά και περιγραφικά δεδομένα που παράγονται στο πλαίσιο του παρόντος.

- Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης με σκοπό την διασφάλιση της διατήρησης του οικολογικού χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής σε σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού και με επιλογή δεικτών για κάθε μία από τις παραμέτρους (περιβαλλοντικές, κοινωνικές κ.λπ.) που επηρεάζονται από την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.

- Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

Τα παραδοτέα θα υποβάλλονται αυτόνομα και ολοκληρωμένα για τις ανωτέρω περιοχές

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης

2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας

3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων

4. Γεωχωρική βάση δεδομένων

5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης

6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

7 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0101
Ονομασία Μέτρου:
Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιλαμβάνει την κατά τόπους διεξαγωγή εφάπαξ σεμιναρίων, παραγωγή οπτικο-ακουστικού υλικού και ενημερωτικών φυλλαδίων στους εργαζόμενους στον τουριστικό τομέα. Το έργο στοχεύει στην ενεργό εμπλοκή των επαγγελματιών στον τομέα του τουρισμού (ιδιοκτητών και εργαζόμενων) σχετικά με: • την κατανόηση της ανάγκης διατήρησης των ειδών θαλάσσιας πανίδας και των οικοτόπων τους, καθώς και των πιέσεων και απειλών που δέχονται από τις τουριστικές δραστηριότητες, • στη γνώση των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων για την προστασία και διατήρηση των ειδών θαλάσσιας πανίδας και την ικανοποιητική διατήρηση των ενδιαιτημάτων τους • το σχετικό θεσμικό πλαίσιο εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (<i>Pinna nobilis</i>, <i>Lithophaga lithophaga</i> κτλ.) • το σχετικό θεσμικό πλαίσιο απομάκρυνσης θαλασσίων ασπόνδυλων ειδών από το θαλάσσιο περιβάλλον για λόγους χρήσης διακόσμησης, κατασκευής κοσμημάτων, καλλυντικών, βρώση κτλ.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια και παράκτια ζώνη των περιοχών μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1, B.1.2, B.1.3, B.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.2.1, Γ.3.4, Γ.6.1

Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μικρή εμπειρία από ανάλογες μεμονωμένες δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από ΜΚΟ και προγράμματα LIFE στο παρελθόν
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια <i>Monachus monachus</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έως 3ο έτος, κυρίως κατά το διάστημα Μαρτίου - Μαΐου, δηλαδή κατά την προετοιμασία της τουριστικής περιόδου. 1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 3ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 3. Οπτικο-ακουστικό υλικό - 2ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CF0301, MM25403CW0103
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ Υπουργείο Τουρισμού ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΜΚΟ Περιφέρεια / ΟΤΑ Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές

Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
-
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιλαμβάνει την κατά τόπους διεξαγωγή εφάπαξ σεμιναρίων στους εργαζόμενους στον τουριστικό τομέα (ναυτιλιακές εταιρείες, ξενοδοχειακές μονάδες, επιχειρήσεις εστίασης, ιστιοπλοϊκά κέντρα, καταδυτικά κέντρα, επιχειρήσεις ενοικίασης σκαφών αναψυχής κτλ.), αλλά και παραγωγή οπτικο-ακουστικού υλικού (υψηλής ποιότητας υποβρύχιων φωτογραφιών από τις περιοχές ενδιαφέροντος, υποβρύχια βίντεο, υποβρύχιους οδηγούς θαλάσσιας βιοποικιλότητας και θεματικά κόμικς) και ενημερωτικών φυλλαδίων που θα στοχεύουν στη διατήρηση των ειδών θαλάσσιας πανίδας και σημαντικών ενδιαιτημάτων τους. Πιο συγκεκριμένα, οι ενημερωτικές υπο-δράσεις θα στοχεύουν στις θεματικές ενότητες: • στις ανθρωπογενείς οχλήσεις που συνδέονται με την τουριστική κίνηση, π.χ. ο κίνδυνος προσκρούσεων από μηχανοκίνητα σκάφη αναψυχής για τα είδη κητωδών και τις θαλάσσιες χελώνες κ.ά. • στη σημαντικότητα και την αξία των ειδών θαλάσσιας πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, όπως για παράδειγμα την κοινωνική αποδοχή της οικολογικής σημασίας των λιβαδιών ποσειδωνίας, ως ένα ιδιαίτερα σημαντικό ενδιαίτημα για την παράκτια ζώνη συνδέοντάς το με τα προβλήματα του και τις λύσεις που υπάρχουν με στόχο την ευαισθητοποίηση της υποβάθμισης τμημάτων λιβαδιών ποσειδωνίας για αναπτυξιακά έργα, την ανάσχεση της αντίληψης ότι τα ζωντανά λιβάδια ποσειδωνίας ως σκουρόχρωμοι όγκοι στο θαλάσσιο περιβάλλον, αποτελούν πολλές φορές αιτία αποφυγής για προσέγγιση και κολύμβηση. • Ενημέρωση θεσμικού πλαισίου σχετικά με τα μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινικού ενδιαφέροντος (<i>Pinna nobilis</i> και <i>Lithophaga lithophaga</i>), μέσω ενημέρωσης των εμπλεκόμενων φορέων (αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, αλιείς, ιχθυοπώλες, επιχειρήσεις εστίασης) και καταναλωτών, την εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων εντός των προστατευόμενων περιοχών, όπως τα σημεία αγκυροβόλησης και φιλικών αγκυροβολιών. • την εκπαίδευση καλής συμπεριφοράς των χρηστών στον θαλάσσιο και χερσαίο χώρο των προστατευόμενων περιοχών, και συμμετοχής τους σε δραστηριότητες παρακολούθησης και χρήσης εργαλείων και εφαρμογών (π.χ. εφαρμογή αγκυροβολιών, χάρτες πανtex, εφαρμογές citizen science για αναφορά θεάσεων, περιστατικών ρύπανσης κτλ.). Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν 2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων που παράχθηκαν 3. Αριθμός οπτικο-ακουστικού υλικού που παράχθηκε 4. Αριθμός εμπλεκόμενων που συμμετείχαν στα σεμινάρια

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0102
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Περιλαμβάνει το σχεδιασμό και την έκδοση ειδικού ενημερωτικού υλικού και την οργάνωση και κατά τόπους διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) για την αντιμετώπιση των τυχαίων συλλήψεων και την πάταξη της ηθελμένης θανάτωσης των ειδών θαλάσσιας πανίδας (φώκια, θαλάσσιες χελώνες), καθώς και σημαντικών ειδών όπως η πίννα, αλλά και ενημέρωση σχετικά με εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση των περιοχών μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia</i> (<i>Posidonion oceanicae</i>) 2. <i>Monachus monachus</i> 3. <i>Caretta caretta</i> 4. <i>Chelonia mydas</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.3, B.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.3.3, Γ.1.1, Γ.2.1, Γ.5.1, Γ.6.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία σε μεθοδολογία παροχής πρώτων βοηθειών και περίθαλψης σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου, και αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ζώου από ΜΚΟ και δίκτυο κτηνιάτρων, ενημέρωσης λιμενικού για το ισχύων νομικό πλαίσιο και διενέργεια ελέγχων εν πλω, και εγχειρίδια καλών πρακτικών για αλιείς (π.χ. πρόγραμμα ΜΟΦΙ WWF Ελλάς, 2005-2009).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια <i>Monachus monachus</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη 1ο έως 2ο έτος, κυρίως κατά το διάστημα Οκτωβρίου - Απριλίου, όταν η επαγγελματική παράκτια αλιεία διεξάγεται λιγότερο εντατικά
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 2ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0103
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Σε συνεργασία με Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών, ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) – 6.000 € 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 1.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
LIFE IP 4 NATURA ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
-
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
-
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η εμπλοκή θαλάσσιων ειδών πανίδας κατά την άσκηση της παράκτιας αλιείας (κυρίως σε στατικά δίχτυα αλλά και σε παραγάδια, αναλόγως με το είδος και την ηλικιακή του κλάση) στις περιοχές μελέτης γίνεται τυχαία είτε κατά τις μετακινήσεις των ειδών, είτε στην προσπάθειά τους να τραφούν από τα αλιεύματα που έχουν πιαστεί στα αλιευτικά εργαλεία. Συχνά τα είδη σκόπιμα τραυματίζονται ή/και θανατώνονται από αλιείς που αντιμετωπίζουν τα ζώα εχθρικά επειδή προκαλούν ζημιές στα αλιευτικά εργαλεία και στα αλιεύματα. Πιο ευάλωτα είναι τα είδη θαλασσιών χελωνών καθ' όλα τα ηλικιακά τους στάδια, ενώ τα υπόλοιπα είδη (π.χ. φώκιες) είναι πιο ευάλωτα σε νεαρή ηλικία λόγω απειρίας και μικρού μεγέθους. Σημειώνεται ότι η συνέχιση της πίεσης συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή.

Οι δράσεις κατάρτισης και ενημέρωσης των επαγγελματιών αλιέων, με έμφαση στους παράκτιους αλιείς, περιλαμβάνει τη διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) και έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων για την αναγνώριση ειδών, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο κυρώσεων για παράνομες πράξεις τραυματισμού ή θανάτωσης ειδών θαλάσσιας πανίδας από αμέλεια ή ηθελημένα, αναφορά τυχαίων συλλήψεων στις αρμόδιες αρχές και καταγραφής τους στο πρόγραμμα παρακολούθησης της αλιείας και του αλιεύματος, καθώς και οδηγίες χειρισμών απεγκλωβισμού από αλιευτικά εργαλεία και παροχής πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. Τα σεμινάρια θα συμπεριλαμβάνουν και ενημέρωση των παράκτιων αλιέων σχετικά με την παρουσία σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων στην περιοχή, την εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων, τόσο για την προστασία των σημαντικών ειδών και την ικανοποιητική διατήρηση των ενδιαιτημάτων της, καθώς και μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας. Τέλος είναι σημαντικό να συνδεθεί ο τ.ο. 1120* με τις οικοσυστημικές λειτουργίες και υπηρεσίες που παρέχουν, την αναβάθμιση της ποιότητας των υδάτων, την ενίσχυση των ιχθυοαποθεμάτων και του τοπικού εισοδήματος των αλιέων κτλ. Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα διαμοιραστούν στα αλιευτικά καταφύγια και λιμένες. Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) ανά έτος - 1ο και 2ο έτος
2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0103
Ονομασία Μέτρου:
Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση σχεδίου δράσης και υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1, Γ.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) (δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης) Πολλά προγράμματα ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες προστατευόμενες περιοχές της χώρας

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0301
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
45.000€ (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Έπενδυση Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για τις δράσεις ενημέρωσης και προβολής - Συλλογή και συγγραφή υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για τις δράσεις ενημέρωσης - Έκδοση έντυπου υλικού σε μορφή ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισών και εγχειριδίων - Δημιουργία spot για τα social media

- Οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες της προστατευόμενης περιοχής σε e-book και περιορισμένα έντυπα αντίγραφα
- Οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων

Παραδοτέα:

1. Έκθεση περιγραφής και προγραμματισμού δράσεων
2. Παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού
3. 4 τουλάχιστον διαφορετικά ενημερωτικά spot για προώθηση στα social media
4. Βιβλίο οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες
5. Οργάνωση ημερίδων σύμφωνα με το action plan

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων
3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0104
Ονομασία Μέτρου:
Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχεδιασμός και υλοποίησης δράσεων για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν εκπονηθεί πολλά σχετικά προγράμματα και δράσεις στην επικράτεια και σε Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027) Σχέδια δράσης επιμέρους ειδών και τύπων οικοτόπων

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
100.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό πυλώνα για την διαχείριση και προστασία της περιοχής. Παρόλο που η πλειονότητα των επισκεπτών/χρηστών της περιοχής φαίνεται να εμφανίζει ευαισθητοποίηση για την περιοχή, λίγοι γνωρίζουν την ιδιαίτερη αξία της, τα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνει, το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές κ.λπ. Η χαμηλή ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με την ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών είναι ένα ευρέως αναγνωρισμένο πρόβλημα στις μελέτες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Τα προγράμματα Ευαισθητοποίησης και Ενημέρωσης αναγνωρίζονται ως ένας παράγοντας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας αφού εκπαιδεύει τους πολίτες και χρήστες του χώρου και διαμορφώνει πεπειθήσεις και στάσεις ζωής. Τα αποτελέσματα είναι και πιο βραχυπρόθεσμα, όμως, καθώς οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν άμεσα τις εμπειρίες και τις γνώσεις στον κοινωνικό τους περίγυρο.

Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις:

A) Σχέδιο Δράσης (action plan) για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση

B) Παραγωγή ενημερωτικού υλικού

Το έντυπο ενημερωτικό υλικό θα πρέπει να αφορά το σύνολο της περιοχής μελέτης και μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:

§ Οικοτουριστικός Οδηγός: Ο Οικοτουριστικός Οδηγός αποτελεί ειδική έκδοση όπου θα παρουσιάζονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής σχετικά με τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά του τόπου. Ο Οδηγός θα πρέπει να εισάγει τον επισκέπτη στην περιοχή περιγράφοντας το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της (ιστορικά-πολιτιστικά στοιχεία), να αναλύει τα ιδιαίτερα οικοσυστήματα της περιοχής, να δίνει έμφαση στους τύπους οικοτόπων και στα είδη χλωρίδας και πανίδας με ιδιαίτερη αναφορά στα απειλούμενα και σπάνια είδη και να αναφέρεται στη γεωλογική και παλαιοντολογική ιστορία της. Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής των τύπων οικοτόπων, φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής ειδών από τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και θεματικό χάρτη απεικόνισης των τύπων οικοτόπων. Επιπλέον θα περιλαμβάνει στοιχεία για τη λειτουργία επί μέρους οικοσυστημάτων και τη σημαντικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Τέλος θα περιέχει έναν λειτουργικό χάρτη προσανατολισμού.

§ Οικοτουριστικός χάρτης: Ο χάρτης θα πρέπει να έχει την κατάλληλη κλίμακα ώστε να δίνει σαφείς, ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τουλάχιστον τα κάτωθι:

- Τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και των σημαντικών ενδιαιτημάτων
- Τα στοιχεία του τοπίου
- Τα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής
- Την πρόσβαση, τις δυνατότητες διαμονής και διατροφής, τα διάφορα άλλα αξιοθέατα
- Τις διαδρομές και τα χαρακτηριστικά τους (βαθμός δυσκολίας, ενδεικτικός χρόνος κάλυψης)
- Τα τοπωνύμια
- Τους οικισμούς

Επιπλέον θα υποδεικνύει θέσεις οικοτουριστικών μονάδων, υπηρεσιών καθώς και βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων.

§ Ενημερωτικά φυλλάδια/ Ειδικές εκδόσεις: Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα περιλαμβάνουν είτε γενικά θέματα για την προστασία της περιοχής, είτε θα έχουν τη μορφή αφιερώματος, όπως για παράδειγμα για τους αμμοθινικούς σχηματισμούς, για τις παραλίες αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας, για τις πεζοπορικές διαδρομές, για τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία για την καλλιέργεια της ελιάς και άλλων παραδοσιακών προϊόντων κλπ. Κάθε ενημερωτικό φυλλάδιο θα πρέπει να συνοδεύεται με χάρτη όπου θα επισημαίνονται οι δυνατότητες πρόσβασης, εφόσον υπάρχουν, καθώς και τα μέτρα προστασίας.

§ Αυτοκόλλητο με το σήμα της προστατευόμενης περιοχής

Γ. Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Οι δράσεις προτείνεται να περιλαμβάνουν:

- Προγράμματα ενημέρωσης με δημόσιες παρουσιάσεις σε όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής.
- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής σχετικά με την αξία του προστατευτέου αντικείμενου, όπως τη χλωρίδα, την πανίδα και ορνιθοπανίδα, τους τύπους οικοτόπων, τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής.
- Διοργάνωση ειδικών ξεναγήσεων για μαθητές και φοιτητές

- Ενημέρωση των δασκάλων και καθηγητών για θέματα περιβάλλοντος της περιοχής
- Οργάνωση εκδρομών με στόχο την παρατήρηση της φύσης με ειδικότερες προσεγγίσεις (παρατήρηση πουλιών, ενημέρωση για την χλωρίδα, φωτογράφιση της κ.λπ.)
- Δημιουργία ομάδας τύπου «οι φίλοι της προστατευόμενης περιοχής» με παραρτήματα στα σχολεία των Δήμων της περιοχής, από όπου θα δημιουργηθούν σώματα εθελοντών για εργασία σε δραστηριότητες σχετικά με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.
- Ειδικότερα αλλά και ενδεικτικά, αναφέρονται ως ενισχυτικά μέτρα ευαισθητοποίησης όλα τα μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία (γραπτός και ηλεκτρονικός τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο, social media), καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί με κάθε μορφής θεματολογία από την περιοχή, ενθάρρυνση για τη δημιουργία φυσικών χώρων αναπαράστασης της Ιστορίας της περιοχής που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως βιώσιμες οικονομικές μονάδες κάτω από συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξής τους, γνωριμία του χώρου και της ιστορίας του από νέους και νέες μέσα από προγράμματα εθελοντικής συμμετοχής στην περιβαλλοντική εκπαίδευση ή ευαισθητοποίηση άλλων ομάδων, αναπαλαίωση και λειτουργική αναδιάρθρωση κτιρίων με στόχο την αναβίωση εθίμων / εκδηλώσεων / καθημερινών λειτουργιών και άλλων δραστηριοτήτων της διαχρονικής ιστορίας της περιοχής, κ.α.

Παραδοτέα

Έκθεση προγραμματισμού δράσεων.

Προγράμματα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης (γραφπτή περιγραφή που συμπεριλαμβάνει τους στόχους, την μεθοδολογία, το σενάριο κ.λπ.).

Εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό, σε έντυπο και ψηφιακή μορφή για χρήση στα social media.

Υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος έντυπου υλικού
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης
3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης
4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης
5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0105
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και κατάρτισης στους αρμόδιους φορείς και αρχές για θέματα σχετικά με: 1. Αναφορά, χειρισμός και διαχείριση περιπτώσεων εκβρασμών και τραυματισμών ειδών θαλάσσιας πανίδας 2. Μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινотικού ενδιαφέροντος (<i>Pinna nobilis</i> και <i>Lithophaga lithophaga</i>) και της εμπορίας τους 3. Εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων στην περιοχή μελέτης, κατανομή και δράσεις διατήρησης σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων, καθώς και των απειλών/πιέσεων που δέχονται 4. Ηλεκτρονικές και ψηφιακές εφαρμογές παρακολούθησης, επιτήρησης και δήλωσης παραβάσεων, καθώς και αμοιβαία ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασίας των λιμενικών αρχών με την διαχειριστική αρχή των προστατευόμενων περιοχών
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια περιοχή μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. <i>Monachus monachus</i> 2. <i>Caretta caretta</i> 3. <i>Chelonia mydas</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.11
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.5.1, Γ.6.1

Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο περιβάλλον
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία σε μεθοδολογία παροχής πρώτων βοηθειών και περίθαλψης σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου, και αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ζώου από ΜΚΟ και δίκτυο κτηνιάτρων, ενημέρωσης λιμενικού για το ισχύον νομικό πλαίσιο και διενέργεια ελέγχων εν πλω, και εγχειρίδια καλών πρακτικών για αλιείς (π.χ. πρόγραμμα MOFI WWF Ελλάς, 2005-2009).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , ΠΔΠ (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο και 2ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων - 1ο έως 2ο έτος 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων – 6.000 € 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων – 5.000 € 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 1.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»

ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων φορέων περιλαμβάνει: 1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ή τραυματισμένου ζώου, διεξαγωγής νεκροψιών και λήψης δειγμάτων σε περίπτωση νεκρού ζώου, παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. 2. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ και Λιμενικών αρχών για την αναγνώριση ειδών, το ισχύων θεσμικό πλαίσιο κυρώσεων για παράνομες πράξεις τραυματισμού ή θανάτωσης ειδών θαλάσσιας πανίδας από αμέλεια ή ηθελημένα, διενέργεια εν πλω ελέγχων των χρηστών του θαλασσίου περιβάλλοντος για την ορθή διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την πρόκληση ή την πρόθεση πρόκλησης τραυματισμού ειδών θαλάσσιας πανίδας. 3. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) και έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών και σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών σχετικά με την εφαρμογή συγκεκριμένου πρωτόκολλου αναφοράς σε περιπτώσεις εύρεσης ή εκβρασμού νεκρών ή τραυματισμένων ζώων στις αρμόδιες αρχές, καθώς και οδηγίες παροχής πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. 4. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο δίκτυο κτηνιάτρων σχετικά με την αναγνώριση ειδών και αιτίας τραυματισμού/ θανάτωσης, παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα, και την εφαρμογή συγκεκριμένου πρωτόκολλου λήψης δειγμάτων και διεξαγωγής νεκροψίας σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου. Οι παραπάνω θεματικές των σεμιναρίων δύναται να συνδυάζονται και να συγχωνεύονται ώστε να περιοριστεί η προσπάθεια και οι πόροι υλοποίησής τους. Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 2ο έτος 3. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 4. Αριθμός συμμετεχόντων στις συναντήσεις/ σεμινάρια

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0106
Ονομασία Μέτρου:
Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη συγκέντρωση και διανομή ενημερωτικού υλικού και τη διοργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Canis aureus</i> , είδη ορνιθοπανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.12.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Συγκέντρωση και παραγωγή ενημερωτικού υλικού και προγραμματισμό των ενημερωτικών εκδηλώσεων (6 μήνες)
2) Διανομή ενημερωτικού υλικού και διοργάνωση εκδηλώσεων (18 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
10.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να έχει οριζόντιο χαρακτήρα και να υλοποιηθεί και σε άλλες περιοχές GR (που εξετάζονται από άλλα ΔΣ), ενώ θα μπορούσε να αποτελεί τμήμα ενός ευρύτερου μέτρου για την ευαισθητοποίηση ενημέρωση
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο μπορεί να υλοποιηθεί στο πλαίσιο ενημερωτικών εκδηλώσεων σε συνδυασμό με την παραγωγή και διανομή ενημερωτικού υλικού σχετικά με τη σημασία του τσακαλιού σαν μέρος ενός υγιούς οικοσυστήματος αλλά και των γενικότερων επιπτώσεων που μπορεί να συνεπάγεται η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός ερωτηματολογίων2. Αριθμός πληροφοριακού υλικού που έχει διανεμηθεί και άτομα που ενημερώθηκαν3. Αριθμός τοπικών συναντήσεων/εκδηλώσεων

8 Άλλα μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0306
Ονομασία Μέτρου:
Τοποθέτηση κάδων συλλογής απορριμμάτων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #3 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρκων, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά στην τοποθέτηση δεκαπέντε (15) κάδων συλλογής απορριμμάτων (δύο ροών: Πλαστικό, Γυαλί, Μέταλλα Ξύλο, Χαρτί και Σύμμεικτα απορρίμματα).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκβολές και παράκτια ζώνη Ευρώτα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2190
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.2, A.4.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1, B.14.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί παράλληλα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών (MM25403CF0301) όπου προβλέπονται αντίστοιχες δράσεις.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το μέτρο αφορά την τοποθέτηση δεκαπέντε (15) κάδων συλλογής απορριμμάτων (δύο ροών: Πλαστικό, Γυαλί, Μέταλλα Ξύλο, Χαρτί και Σύμμεικτα απορρίμματα). Οι κάδοι προτείνεται να τοποθετηθούν σε σημεία πρόσβασης των επισκεπτών προς την ακτή και κοντά σε χώρους στάθμευσης και πρόσβασης των οχημάτων συλλογής απορριμμάτων των δήμων.

Το μέτρο αφορά τη δράση #3 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020. Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρκων, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός κάδων συλλογής απορριμμάτων ανά παραλία
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CJ0101
Ονομασία Μέτρου:
Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Απομάκρυνση απορριμμάτων από τον θαλάσσιο βυθό και σημαντικούς τύπους οικοτόπων με στοχευμένους καθαρισμούς
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ01
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής, με έμφαση σε περιοχές ή/και τύπους οικοτόπων ή/και ΟΧΕ αναπαραγωγής και τροφοληψίας σημαντικών ειδών θαλάσσιας πανίδας, που δύναται να συγκεντρώνουν υψηλή συγκέντρωση απορριμμάτων λόγω συνθηκών υδρολογίας και γεωμορφίας πυθμένα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia</i> (<i>Posidonium oceanicae</i>)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
J02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Στην Ελλάδα έχουν εφαρμοστεί καθαρισμοί του θαλάσσιου βυθού ευρέως με την πρωτοβουλία ΜΚΟ, καταδυτικών συλλόγων και κέντρων, κυρίως στο παράκτιο περιβάλλον με τη συνδρομή εξειδικευμένων δυτών. Σημαντική είναι η συνεισφορά της ομάδας Aegean Rebreath που αναλαμβάνει συχνά τέτοιες δράσεις. Σε άλλες χώρες συχνή συμμετοχή σε τέτοιες δράσεις έχουν και τα σχολεία και τα Πανεπιστήμια, όπου οι μαθητές/ φοιτητές πραγματοποιούν ταυτόχρονο καθαρισμό της παραλίας, και συμμετέχουν τόσο στην διαλογή και ταξινόμηση των απορριμμάτων, όσο και στον εντοπισμό πιθανών πηγών απορριμμάτων της θάλασσας.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο δράσης για τη χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Εθνικό Σχέδιο δράσης για τη μεσογειακή φώκια <i>Monachus monachus</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Καθαρισμοί: Από Μάιο έως Οκτώβριο κάθε έτους 2. Εκτίμηση πηγών ρύπανσης: Από Νοέμβριο έως Απρίλιο κάθε έτους
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0101
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Καθαρισμός: εύρος κόστους από 5.000€ έως 10.000€ 2. Προμήθεια παράκτιων αλιέων συσκευές εντοπισμού αλιευτικού εργαλείου: 10.000€ 3. τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης: 1.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Συνοχής, ΕΤΠΑ, ΕΠΑΛΥΘ, LIFE, INTERREG, ERASMUS
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Πιθανή αύξηση κόστους για τα βαθιά ύδατα, που απαιτεί εξειδικευμένους δύτες ειδικά καταρτισμένους για εργασία σε μεγάλα βάθη και μίσθωση σκάφους
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Το μέτρο αναμένεται να έχει ευρεία αποδοχή από τους χρήστες και την τοπική κοινωνία
Άλλες πληροφορίες

Φορείς που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη δράση: ΜΚΟ, Σύλλογοι Αλιέων, Λιμενικό Σώμα, Δήμοι, Περιφέρειες, Καταδυτικά Κέντρα, Τοπικοί Σύλλογοι Πολιτών, Σύλλογοι Ναυσιπλοϊών (Φουσκωτά, Ιστιοπλοϊκά κ.λπ.), Εταιρείες ανακύκλωσης, Σχολεία, Πανεπιστήμια

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Στόχος της δράσης είναι η μείωση των απορριμμάτων από τις δραστηριότητες σε στεριά (τουρισμός, δραστηριότητες αναψυχής κτλ.) και θάλασσα (π.χ. απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία από την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, θαλάσσιες μεταφορές, τουρισμός, δραστηριότητες αναψυχής, στρατιωτικές ασκήσεις κτλ.), όπου επιβαρύνουν με απορρίμματα τους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και τα θαλάσσια είδη πανίδας, και το θαλάσσιο περιβάλλον γενικότερα.

Στη δράση προτείνονται να υλοποιηθούν εκτεταμένοι καθαρισμοί του θαλάσσιου βυθού όπου πραγματοποιείται ανέλκυση και συλλογή απορριμμάτων, καθώς και διαλογή, ταξινόμηση και καταγραφή τους ώστε τα στοιχεία αυτά να προσφέρουν συμπεράσματα για τις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη περιοχή και προκαλούν απορρίμματα, και τον χωρικό εντοπισμό των πηγών επιβάρυνσης της περιοχής.

Η απομάκρυνση των θαλάσσιων απορριμμάτων υλοποιείται με στοχευμένους υποβρύχιους καθαρισμούς από ειδικά εκπαιδευμένους αυτόνομους δύτες με τη συνδρομή των τοπικών καταδυτικών κέντρων και εθελοντών της περιοχής, τη συνδρομή των Δήμων, Ναυτικών συλλόγων και του Λιμενικού, ή/και με ειδικά εξοπλισμένα σκάφη.

Η καταγραφή και ταξινόμηση των απορριμμάτων σε βασικές κατηγορίες και μεγέθη πραγματοποιείται στη στεριά, στο σημείο συγκέντρωσης. Οι βασικές κατηγορίες αφορούν το βασικό συστατικό του απορριμματος και ταξινομούνται ως εξής: πλαστικά (π.χ. γόπες, αλιευτικά δίχτυα, καλαμάκια, πλαστικές συσκευασίες προϊόντων και φαγητών, σακούλες, παιχνίδια κτλ.), πολυεστέρες (αφρός, σφουγγάρια μόνωσης, φελιζόλ, σωσίβια κτλ.), υγειονομικά (είδη υγιεινής, υγρά μαντηλάκια κτλ.), υφασμάτινα (ρούχα, παπούτσια, κτλ.), κεραμικά, λαστιχένια (π.χ. γάντια βυτιλίου ή κουζίνας, λάστιχα οχημάτων, μπαλόνια κτλ.), μεταλλικά (π.χ. αλουμινόχαρτο, δοχεία αλουμινίου, καπάκια, κονσέρβες, γάντζοι, κλωβοί, σύρμα, συρματοπλέγμα, μπαταρίες κτλ.), φαρμακευτικά (εισπνεόμενο σπρέι, χάπια, κτλ.), χάρτινα (εφημερίδες, περιοδικά, χάρτινες συσκευασίες, σακούλες κτλ.), ξύλινα (π.χ. φελλός, παλέτες, ξυλάκια παγωτών, κιβώτια, παγίδες αλιείας κτλ.). Οι κατηγορίες δύναται να εξειδικεύονται όσο γίνεται περισσότερο, ώστε να διευκολύνεται ο εντοπισμός των πηγών ρύπανσης. Για τον προσδιορισμό των πηγών ρύπανσης, καταγράφονται οι δραστηριότητες στη χέρσο και στη θάλασσα και ο τύπος απορριμμάτων που δύναται να απελευθερώνουν στο θαλάσσιο περιβάλλον, τα ρεύματα της περιοχής και οι καιρικές συνθήκες. Με συνδυασμό της παραπάνω πληροφορίας δύναται να προσδιοριστούν οι ενδεχόμενες πηγές ρύπανσης για κάθε τύπο απορριμματος.

Μετά την καταγραφή και ταξινόμηση των ειδών, τα απορρίμματα μεταφέρονται σε κάδους απορριμμάτων και ανακύκλωσης με τη συνεισφορά της υπηρεσίας καθαρισμού του Δήμου. Η δράση δύναται να ενισχυθεί με επιπλέον μέτρα όπως η παροχή συσκευών εντοπισμού (GPS) με στόχο τον άμεσο εντοπισμό των απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων στους παράκτιους αλιείς και την τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης στα αλιευτικά καταφύγια, μαρίνες και λιμένες σε συνεργασία με εταιρεία ανακύκλωσης/ μεταποίησης των απορριμμάτων. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται κάθε χρόνο σε στοχευμένες περιοχές. Η δράση συνίσταται να συνδυαστεί και με ταυτόχρονους καθαρισμούς της χερσαίας παράκτιας ζώνης (παραλία). Αναμένεται να ευνοήσει και άλλα είδη χλωρίδας και πανίδας που είναι παρόντα στην περιοχή.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός καθαρισμών ανά έτος
2. Αριθμός ομάδων/ ατόμων που συμμετέχουν στους καθαρισμούς
3. Ποσότητα συλλεγμένων απορριμμάτων ανά κατηγορία

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0210
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσιών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 έτη (1ο έως 6ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Γεω-χωρική και εποχιακή εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στην περιοχή
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CI0301, MM25403CW0208, MM25403CW0209
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης ανά δραστηριότητα στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης αλιευτικής και καταδυτικής δραστηριότητας
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Χάρτες παρουσίας, Έκταση και ένταση ανθρωπογενών πιέσεων που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν
2. Καταγραφή έκτασης και έντασης των επιπτώσεων στα οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις και απειλές που καταγράφηκαν
3. Ετήσια τεχνική έκθεση

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0301
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών - επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων

Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα λόγω των αποτελεσμάτων και μεθοδολογικών οδηγιών του έργου LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) 1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3) 2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) Επίσης, στα πλαίσια του LIFE αναμένεται η και η πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας, από όπου αναμένεται να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για την εφαρμογή της στην περιοχή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1,5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0103, MM25403CW0203
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους αποσκοπεί στην αιεφόρο διατήρηση των φυσικών πόρων με στόχο την κοινωνική και οικονομική ευημερία και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Αποτελεί επίσης εργαλείο και μέσο επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς και την κοινωνία. Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνει πολυάριθμες και σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες (προμηθευτικές, ρύθμισης και διατήρησης, πολιτισμικές), μέρος των οποίων αναλύθηκαν στην ενότητα 3.4. Η Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που προσφέρουν στους ανθρώπους. Η χαρτογράφηση περιλαμβάνει την απεικόνιση της έκτασής τους και τον υπολογισμό της επιφάνειάς τους, ενώ η αξιολόγηση αναφέρεται στον προσδιορισμό της καλής ή κακής κατάστασής τους και εξαρτάται από : α) την καταγραφή και αξιολόγηση των δομών και των λειτουργιών τους και β) από τις υφιστάμενες πιέσεις και απειλές που αντιμετωπίζουν. Επίσης η χαρτογράφηση των υπηρεσιών παρέχει μία χωρική αποτύπωση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο και τη θέση που παρέχεται κάθε υπηρεσία. Τα τελικά αποτελέσματα της δράσης αποτελούν εργαλείο λήψης αποφάσεων για περαιτέρω δράσεις όπως: - Διαχειριστικές δράσεις για την βελτιστοποίηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που θα ωφελούν ταυτόχρονα και την βιοποικιλότητα - Παρακολούθηση τάσεων στην παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών στην περιοχή - Δράσεις για τη συνέργεια ή σύγκρουση μεταξύ των οικοσυστημικών υπηρεσιών Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων. Για την υλοποίηση της δράσης θα ακολουθηθούν τα αποτελέσματα και η μεθοδολογία που έχουν προκύψει από το LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» και συγκεκριμένα: 1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης A3) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΧΡΥΣΑΦΗ Ε, ΒΕΡΔΕ Ν, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης A.3: Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 211. 2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης A3) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο

Δράσης Α.3: Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 144.

Παραδοτέα:

- Έκθεση με την καταγραφή, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών της προστατευόμενης περιοχής
- Γεωχωρική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση των τύπων οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών υπηρεσιών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεύχος μελέτης 2. γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0302
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία βάσης δεδομένων, όπου θα ενσωματωθούν οι έρευνες, οι μελέτες και οι δράσεις που έχουν γίνει στην περιοχή μελέτης και θα εμπλουτίζεται με νέα στοιχεία που θα έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν οι διαχειριστές της εφαρμογής είτε από προτάσεις και εντοπισμό επισκεπτών (μέσω μιας ολοκληρωμένης διαδικτυακής εφαρμογής) είτε από αυτοψίες των υπαλλήλων του Φορέα και έρευνες. Σε συνδυασμό με την απογραφή και αυτοματοποιημένη εισαγωγή των αβιοτικών παραμέτρων οι οποίες θα λαμβάνονται συστηματικά από καίριες θέσεις της περιοχής, θα δημιουργηθεί ένα εργαλείο διαχείρισης και λήψης αποφάσεων για την έγκαιρη και αποτελεσματική ενεργοποίηση των αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών και την αντιμετώπιση προβλημάτων στην προστατευόμενη περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
150.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Ανασταλτικός παράγοντας για την λήψη αποφάσεων με στόχο την προστασία των περιοχών αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις η έλλειψη πληροφορίας ή η κακή διαχείριση αυτής ως απόρροια της ελλιπούς οργάνωσης των διαθέσιμων δεδομένων που αφορούν τα προστατευόμενα είδη. Για την επίλυση του εν λόγω προβλήματος κρίνεται αναγκαία η δημιουργία μία ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων, διαθέσιμη, με την μορφή webgis στο ευρύ κοινό, που θα αποτελέσει εργαλείο για την προστασία, τη διατήρηση και τη διαχείριση των οικοσυστημάτων.

Το εν λόγω μέτρο υλοποιείται σε τέσσερις κατευθύνσεις:

A. Δημιουργία βάσης δεδομένων.

Πηγές εύρεσης των δεδομένων θα αποτελέσουν αρχικά οι πολυάριθμες έρευνες, μελέτες και δράσεις διαχείρισης που έχουν υλοποιηθεί στις περιοχές από διάφορους φορείς (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, ΜΚΟ, Τοπική Αυτοδιοίκηση κ.λπ.). Τα εν λόγω δεδομένα βρίσκονται διάσπαρτα και πρέπει να συλλεχθούν, να αξιολογηθούν και να οργανωθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση λειτουργίας του Φορέα. Τα δεδομένα θα γεωαναφερθούν στο χωρικό επίπεδο με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια ώστε να προκύψει και γεωγραφική πληροφορία όσο αυτό είναι εφικτό

B. Δημιουργία webgis

Επιπλέον, θα δημιουργηθεί ένα προσαρμοσμένο αναπτυσσόμενο ppGIS (σύστημα GIS με συμμετοχή του κοινού) και webGIS το οποίο θα σχεδιαστεί για να παρέχει διαδραστική χρήση χωρικών δεδομένων και γεωγραφικής χαρτογράφησης, εύκολα προσβάσιμα ακόμη και από smartphones ή tablets. Αυτή η πλατφόρμα θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς χρήστες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες γεωχωρικών πληροφοριών και θεματικούς χάρτες για να επικοινωνούν μεταξύ τους με αποτελεσματικό τρόπο. Μέσω της εφαρμογής για smartphones και tablets δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να καταγράψουν τις δικές του παρατηρήσεις ή φωτογραφίες σχετικά με τα είδη ή τις απειλές που εντοπίζουν και να τις γνωστοποιούν άμεσα στο Φορέα, συμβάλλοντας στη καλύτερη εποπτεία και διαχείριση της περιοχής. Η δημιουργία μιας πλατφόρμας για το ευρύ κοινό αναμένεται να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού, μέσω της αίσθησης της συμμετοχής στην προστασία και διασφάλιση της ακεραιότητάς και προστατευόμενων ειδών.

Γ. Συλλογή στοιχείων σχετικά με τις περιοχές ευθύνης του Φορέα.

Η βάση δεδομένων για να λειτουργήσει πρέπει να ενημερώνεται με νεότερα στοιχεία – μελέτες ή μετρήσεις. Τα αποτελέσματα των μελετών βάσης που προτείνονται θα εμπλουτίσουν και θα γεμίσουν τα κενά πληροφορίας που εντοπίζονται στην παρούσα φάση. Παράλληλα, το σύστημα πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά με πληθώρα μετρήσεων των αβιοτικών παραμέτρων που κρίνονται ενδεικτικά για την διερεύνηση της καλής κατάστασης των φυσικών πόρων και κατ'επέκτασιν των προστατευόμενων ειδών. Επιπλέον, η βάση θα εμπλουτίζεται με τα δεδομένα των χρηστών της φόρμας webgis, εφόσον πρωτίστως αξιολογούνται από τους υπαλλήλους του Φορέα και τέλος, ο Φορέας εφόσον ενημερώνεται για νέες έρευνες μελέτες που διεξάγονται για την περιοχή ή τα είδη της περιοχής θα εμπλουτίζει τη βάση με τις επιπρόσθετες πληροφορίες που θα προκύπτουν.

Δ. Εκπαίδευση προσωπικού Φορέα στην εισαγωγή δεδομένων στη βάση.

Για την διαχείριση της βάσης και την αξιολόγηση των δεδομένων που θα προκύψουν μεταγενέστερα της έναρξης λειτουργίας της βάσης είναι απαραίτητη η εκπαίδευση του προσωπικού του φορέα, ώστε να διατηρηθεί και να λειτουργεί εφεξής συμβουλευτικά για τη λήψη αποφάσεων.

Παραδοτέα

Π1: Συλλογή και αξιολόγηση των μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν την προστατευόμενη περιοχή και δημιουργία γεωχωρικών δεδομένων όπου είναι εφικτό καθώς και έλεγχος των διαθέσιμων χωρικών αρχείων για σφάλματα.

Π2: Βάση δεδομένων σε λειτουργία.

Π3: Δημιουργία webgis (Android, iOS και Windows) και πιλοτική εφαρμογή.

Π4: Οργάνωση ημερίδων για την εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα

Π5: Ενημέρωση του κοινού για την ύπαρξη και λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Δομημένη βάση δεδομένων
2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής
3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets
4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets
5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή
6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων
7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0309
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά (α) την εκπόνηση ειδικής μελέτης για τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομών περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα σε σημεία ενδιαφέροντος με στόχο την περιβαλλοντική ευαισθησία και ενημέρωση του κοινού, (β) τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομών περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα, (γ) ανάπτυξη εφαρμογής ψηφιακής περιήγησης των διαδρομών αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων, Άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Περιοχές με υψηλή βιοποικιλότητα, περιοχές με παρουσία ιστορικών ή πολιτιστικών χαρακτηριστικών έως τα 60 μέτρα βάθος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1120*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει υψηλή ωριμότητα από προστατευόμενες περιοχές σε χώρες της Μεσογείου (π.χ. Ιταλία, Γαλλία)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (1ο έτος) - Εκπόνηση μελέτης για τον προσδιορισμό των σημείων, των διαδρομών, χαρακτηρισμός της βιοποικιλότητας & ευαισθησίας θαλάσσιων Τ.Ο. και ειδών, φέρουσα ικανότητα. Φάση Β (2ο έτος και εφάπαξ)- Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων και ψηφιακής εφαρμογής. Συντήρηση κάθε έτος.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
7.000€ ανά διαδρομή (ο αριθμός τους θα προσδιοριστεί από την προβλεπόμενη μελέτη)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η υλοποίηση της δράσης χρειάζεται καταδυτική ομάδα με επαγγελματίες δύτες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται δυσχέρεια.
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το μέτρο αφορά την εκπόνηση μελέτης και τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής σε σημεία ενδιαφέροντος με στόχο την περιβαλλοντική ευαισθησία και ενημέρωση του κοινού για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα.

Οι διάδρομοι θα δημιουργηθούν με τους όρους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, και η σήμανσή τους θα πραγματοποιείται με δύο πλωτήρες σήμανσης της έναρξης και τέλους της κάθε διαδρομής, κατάλληλες αδιάβροχες πινακίδες ενημέρωσης κατά μήκος της διαδρομής που θα ενημερώνουν τους δύτες για τους σωστούς κανόνες υποβρύχιας συμπεριφοράς και τα στοιχεία θαλάσσιας βιοποικιλότητας της περιοχής, σήμανση με κατάλληλη σημαία που υποδεικνύει κατάδυση κτλ. Τα σκάφη που θα μεταφέρουν τους δύτες θα προσδένουν σε ειδικό ναυδότη. Ο αριθμός των δυτών για κάθε διάδρομο θα προσδιοριστεί σύμφωνα με την αντίστοιχη προβλεπόμενη μελέτη και το σχέδιο διαχείρισης επισκεπτών. Πιθανές περιοχές αποτελούν σημεία υψηλής βιοποικιλότητας π.χ. σπήλαια υπό την προϋπόθεση ότι δεν αποτελούν σημεία αναπαραγωγής της *Monachus monachus*, σημεία με παρουσία κοραλλιογενών υφάλων κτλ., καθώς και πιθανά ναυάγια (υπό όρους), σημεία αρχαιολογικού ή άλλου ενδιαφέροντος (υπό όρους). Η δράση δύναται να συνδυάζει και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα (snorkelling) σε σημεία ενδιαφέροντος με μικρό βάθος.

Για τη χρήση των διαδρόμων σε σημεία με ευαίσθητους τύπους οικοτόπων ή σημεία πολιτιστικού/ αρχαιολογικού χαρακτήρα, η κατάδυση θα γίνεται πάντα με συνοδεία εξουσιοδοτημένου οδηγού. Για τη χρήση και συντήρηση των διαδρόμων υπεύθυνη είναι η ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, η οποία παρέχει ειδική άδεια για τη χρήση τους σε καταδυτικά κέντρα των όμορων περιοχών και με την υποχρέωση να δηλώνεται από τα καταδυτικά κέντρα στην αρμόδια υπηρεσία (ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ) τα στοιχεία της επίσκεψης (αριθμός των επισκεπτών, σημείο, ημερομηνία, ώρα, βάθος κτλ.) ώστε να διευκολύνεται η παρακολούθηση και ο έλεγχος της φέρουσας ικανότητας του εκάστοτε σημείου. Στη διάρκεια του έτους κάθε καταδυτικό κέντρο με άδεια να χρησιμοποιεί τους διαδρόμους και τα σημεία κατάδυσης, οφείλει να κρατάει ειδικό ημερολόγιο το οποίο παραδίδει στην αρμόδια αρχή υποχρεωτικά για να λάβει άδεια τον επόμενο χρόνο. Δύναται για τη χρήση των διαδρόμων η επιβολή μικρού αντίτιμου στην αρμόδια υπηρεσία, που θα χρησιμοποιείται για την συντήρηση του δικτύου υποθαλάσσιων διαδρόμων και τις διαχειριστικές ανάγκες της περιοχής. Η υποδομή σήμανσης των καταδυτικών διαδρόμων θα αφαιρείται το φθινόπωρο, και την άνοιξη θα επανατοποθετείται με ταυτόχρονες διαδικασίες συντήρησής τους.

Τέλος, θα δημιουργηθεί κατάλληλη διαδικτυακή εφαρμογή ψηφιακής περιήγησης στα σημεία και διαδρομές κατάδυσης με στόχο την διάδοση της αξίας της βιοποικιλότητας της περιοχής, την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του ευρύτερου κοινού που δεν έχει δυνατότητα να ασκήσει κατάδυση.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός διαδρόμων και υποβρύχιων ενημερωτικών πινακίδων που τοποθετήθηκαν και συνολικό μήκος ανά έτος
2. Αριθμός επισκεπτών ανά διάδρομο ανά έτος
3. Αριθμός τοπικών επιχειρήσεων που εκμεταλλεύονται τους διαδρόμους

9 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CA0501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1, B.10.1, B.10.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.10, A.1.11, A.3.9, A.3.11
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ.

1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου.

Μέτρια για τις προστατευόμενες περιοχές. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα:

1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. Θετικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η έκδοση προδιαγραφών που αναμένονται από το ΥΠΕΝ σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000.

2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

2 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη

Χρονικό βάθος απόδοσης:

2

Συνέργεια με άλλα μέτρα:

MM25403CA0502

Προτεραιότητα μέτρου:

3

Φορέας υλοποίησης:

Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)

Εκτιμώμενο Κόστος

3.310.82749 εκατ. για τις Περιφερειακές Ενότητες Αργολίδας, Αρκαδίας, Κορινθίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας

Πηγή χρηματοδότησης

ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας
Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας
(άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)

Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της μελέτης από την Περιφέρεια Πελοποννήσου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίες με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου 4351/2015 «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας» όπως ισχύει η χρήση της βοσκής εντός βοσκήσιμων γαιών που προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία επιτρέπεται, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου 4351/2015 και της δασικής νομοθεσίας, εφόσον δεν επηρεάζεται αρνητικά η φυσική ισορροπία και αειφορία, καθώς και οι παραγωγικές, προστατευτικές, υδρονομικές, αισθητικές και λοιπές λειτουργίες των οικοσυστημάτων που συγκροτεί η φυόμενη στις βοσκήσιμες γαίες βλάστηση. Η βοσκή εντός των βοσκήσιμων γαιών ασκείται επί τη βάση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης της περιοχή, όπου ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εν λόγω εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων. Ειδικά για τις βοσκήσιμες γαίες που περιλαμβάνονται εντός προστατευόμενων περιοχών, εκτιμάται η βοσκοϊκανότητα και τα μέτρα βελτίωσης, διαχείρισης και οργάνωσης της άσκησης της βόσκησης αποφασίζονται κατά τρόπο που αποτρέπεται η υποβάθμιση των προστατευτέων αντικειμένων. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής θα πρέπει να συνεργαστεί, παράσχει στοιχεία και να γνωμοδοτήσει σχετικά. Τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης θα καθορίσουν και τις εγκαταστάσεις ζώων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του ν. 4056/2012 (Α' 52), καθώς και ποτίστρες ζώων, μικρές ομβροδεξαμενές και επεμβάσεις που δεν αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του τοπίου για την εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων, της λειτουργίας των βοσκήσιμων γαιών και την ευζωία των ζώων. Το μέτρο περιλαμβάνει την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης Περιφέρειας Πελοποννήσου, στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα: - Τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). - Η αποτροπή υποβάθμισης των προστατευτέων αντικειμένων της περιοχής λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων και των οικολογικών απαιτήσεων των ειδών. - Τεχνικές προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 που αναμένεται να εκδοθούν από το ΥΠΕΝ (Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής), με σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των ειδών και τύπων οικοτόπων και κατ' επέκταση της βιοποικιλότητας των περιοχών αυτών, όπως το προστατευτικό πλαίσιο ορίζει μέσα από τα Π.Δ. προστασίας των περιοχών Natura 2000 - Υφιστάμενη βιβλιογραφία σχετικά με τη βόσκηση σε προστατευόμενες περιοχές - Δεδομένα και πληροφορίες που τυχόν θα έχει στη διάθεσή του και θα χορηγήσει στον μελετητή η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, καθώς και τ Τυχόν αποτελέσματα από την υλοποίηση του Μέτρου MM25506CA0503

Από τα αποτελέσματα του διαχειριστικού σχεδίου θα προκύψουν οι θεσμικές ρυθμίσεις για την άσκηση της δραστηριότητας στην περιοχή.

Παραδοτέο:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CA1601
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων. Καλές πρακτικές.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA01, CA02, CA03, CA07, CA08, CA09, CA10, CA11, CA14 , CA16
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.10, A.1.11, A.3.9, A.3.11
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.10.1, B.10.2, Γ.3.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A21, A02, A23, A26
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0211
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου Ενημέρωση και συνεργασία με καλλιεργητές και αρμόδιες αρχές
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την επιτυχή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου χρειάζεται ενημέρωση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο, και τους καλλιεργητές χρήστες. Απαιτείται επίσης η παροχή ανταποδοτικών ωφελειών και οικονομικών κινήτρων μέσω επιδοτήσεων στους καλλιεργητές, ώστε να υποστηριχτεί η εφαρμογή από τους ίδιους τους χρήστες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένονται μέτριας έντασης αντιδράσεις οι οποίες εκτιμάται ότι θα αρθούν με την ενημέρωση και την απόδοση οικονομικών κινήτρων στους καλλιεργητές (π.χ. επιδοτήσεις καλλιεργειών)
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί:

- Η άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να γίνεται κατά το δυνατόν με χρήση βιολογικών μεθόδων και ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές. Εντός των Ζωνών Προστασίας της Φύσης η άσκηση βιολογικών καλλιεργειών είναι ιδιαίτερα σημαντική. Για το λόγο αυτό θα προωθείται και θα ενισχύεται η βιολογική καλλιέργεια, μέσω δράσεων ενημέρωσης και επιδότησης των καλλιεργητών.
- Ορθή διαχείριση των γεωργικών δραστηριοτήτων και προώθηση ήπιων γεωργικών πρακτικών (μείωση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων, βιολογικές καλλιέργειες κ.ά.) για τη μείωση των επιπτώσεων τους στους τύπους οικοτόπων, στα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος και στα αγροτικά πτηνά.
- Κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να ακολουθούνται οι καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες και πρακτικές στις οποίες περιλαμβάνονται τα στοιχεία διατήρησης του τοπίου, των φρακτών, μη αλλοίωση της μορφολογίας, διατήρηση των δένδρων, περιορισμός εκχερσώσεων κ.α.
- Κατά την άσκηση των καλλιεργειών θα πρέπει να προστατεύεται η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής και να αποφεύγονται ενέργειες που μπορεί να προκαλέσουν θανάτωση ειδών πανίδας.
- Υλοποίηση προωθητικών ενεργειών ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / εκπαίδευσης των αγροτών για τη βιοποικιλότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων και τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις των καλλιεργειών σε είδη και οικοτόπους κοινοτικού ενδιαφέροντος
- Προώθηση γεωργοπεριβαλλοντικών συμφωνιών με σκοπό τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων ενισχύσεων και κινήτρων.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων
- Προτείνεται η διαχείριση της φυτομάζας και των κομμένων κλαδιών προς όφελος του οικοσυστήματος (π.χ. ενσωμάτωση κομμένων υγιών κλαδιών στο έδαφος για αύξηση οργανικής ουσίας, διατήρηση σωρών κομμένων κλαδιών, ενσωμάτωση φυτομάζας στο έδαφος).
- Η καύση για γεωργικούς σκοπούς θα πρέπει να αποφεύγεται. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία (π.χ. ασθένειες, αποφυγή διάδοσης ζιζανίων) η καύση θα πραγματοποιείται με αυστηρή τήρηση των κανόνων ασφαλείας για την αποφυγή πυρκαγιάς, δηλαδή να επικρατεί άπνοια και να μην καταγράφονται πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Η καύση θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλη θέση και υπό συνεχή επιτήρηση.

A. Για τη διατήρηση των μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, με σκοπό τη διατήρηση και βελτίωση κρίσιμων ενδιαιτημάτων και καταφυγίων για τα είδη ορνιθοπανίδας, ερπετών, ασπόνδυλων και χειροπτερών.

- Διατήρηση των παραδοσιακών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως ξερολιθιές, αναβαθμίδες, φυσικά πρηνή και αναχώματα και προώθηση δράσεων για την αποκατάσταση αυτών. Οι αναβαθμίδες και τα φυσικά πρηνή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπει τη διάβρωση.
- Διατήρηση και αποκατάσταση της ποσότητας και της ποιότητας των φυτικών φρακτών και των περιοχών φυσικής βλάστησης που συνδέονται με αγροτεμάχια (π.χ. μεμονωμένα δένδρα, συστάδες δένδρων, θάμνοι κ.λπ.). Προτείνεται η κάλυψη κενών που δημιουργούνται στους φυτοφράχτες και η συμπλήρωση με φυτεύσεις, κατά προτεραιότητα τοπικών φυτικών ειδών, για την δημιουργία ενιαίου δικτύου φυτοφραχτών.
- Αποφυγή κοπής φυτικών φρακτών και δέντρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής της ορνιθοπανίδας (Μάρτιος έως Ιούνιος).
- Αποφυγή αλλαγής του αγροτικού τοπίου με σκοπό την ενοποίηση αγροτεμαχίων και την απομάκρυνση πράσινων υποδομών (φυτοφράχτες, πέτρινοι τοίχοι, πηγές, δέντρα κλπ.)
- Προώθηση δράσεων δημιουργίας νέων φυτοφραχτών κατά μήκος καλλιεργήσιμων εκτάσεων στις πεδινές εκτάσεις για τη βελτίωση των ενδιαιτημάτων αγροτικών ειδών πανίδας
- Προώθηση δράσεων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών
- Ενίσχυση και δημιουργία πράσινων υποδομών με στόχο τη μείωση του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος

B. Για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών

- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατά με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ.
 - Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από εκπόνηση σχετικής μελέτης που θα λαμβάνει κατ' ελάχιστο υπόψη:
 - ο Την καταλληλότητα και προσαρμοστικότητα των επιμέρους καλλιεργειών στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής.
 - ο Την προώθηση παραδοσιακής γεωργίας και πρακτικών συμβατών με την προστατευόμενη περιοχή
 - ο Τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών και την αποφυγή υπεράντλησης των υπόγειων υδροφορέων.
 - ο Την ισχύουσα ΚΑΠ
 - ο Τη συμβατότητα με τη διατήρηση των ειδών πανίδας της περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οικολογικές απαιτήσεις των πολύ σημαντικών ειδών.
 - ο Διασφάλιση της μωσαϊκότητας των καλλιεργειών.
 - Διατήρηση της ποικιλότητας και ετερογένειας των καλλιεργειών. Προώθηση ενεργειών για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών πανίδας (π.χ. ασυγκόμιστη παραγωγή, ειδικές καλλιέργειες)
 - Καλλιέργειες και πρακτικές μη συμβατές με τη φύση θα πρέπει να μετατρέπονται σε άλλη μορφή καλλιέργειας ή να προσαρμοστούν κατάλληλα ούτως ώστε να είναι σε θέση να συμβάλουν στη διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών.
 - Θα πρέπει να αποφεύγεται η μετατροπή των μη αρδευόμενων καλλιεργειών σε αρδευόμενες.
 - Παροτρύνεται η δημιουργία μικρών ταμιευτήρων νερού και η άρδευση ιδιαίτερα τους ξηρούς μήνες.
- Γ. Για την προστασία από την κατεργασία του εδάφους με μηχανικές μεθόδους και την αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων στη δομή του εδάφους και τα είδη πανίδας και χλωρίδας.
- Οι ενέργειες κατεργασίας του εδάφους με μηχανικές μεθόδους θα πρέπει να αποφεύγονται ή να περιορίζεται στις απολύτως αναγκαίες (π.χ. χαλάρωση συνεκτικού εδάφους).
 - Στην περίπτωση που χρειαστεί κατεργασία του εδάφους θα πρέπει να προτιμώνται μηχανήματα κατεργασίας ελαφρού τύπου και να επιλέγεται μικρό βάθος κατεργασίας.
 - Πριν τη χρήση μηχανικής μεθόδου προτείνεται να πραγματοποιηθούν ενέργειες εκφοβισμού (π.χ. διάσχιση με τα πόδια) ώστε να απομακρυνθούν από το χώρο τα είδη πανίδας και να αποφευχθεί η θανάτωσή τους.
 - Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών ειδών πανίδας που εντοπίζονται εντός του χωραφίου.
 - Το φρεζάρισμα την άνοιξη προτείνεται να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται στο απολύτως αναγκαίο, για την προστασία της αναπαραγωγής φάσης των ειδών πανίδας.
- Δ. Για την προστασία από τη χρήση λιπασμάτων
- Θα πρέπει να προτιμάται η χρήση βιολογικών λιπασμάτων, κοπριάς, κομπόστας ή χλωρής λίπανσης, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση των υδάτων.
 - Θα πρέπει να διασφαλίζεται η αποφυγή υπερλίπανσης (π.χ. να έχουν προηγηθεί αναλύσεις εδάφους ή να χρησιμοποιηθούν νέες τεχνολογίες).
 - Δεν επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από ρυάκια, όχθες ποταμών και λιμνών και ενός μέτρου από κανάλια άρδευσης, στράγγισης, πηγάδια και γεωτρήσεις.
 - Η προετοιμασία της λίπανσης πρέπει να πραγματοποιείται σε επιφάνεια που αποτρέπει τη γρήγορη διείσδυση στο έδαφος και σε ικανή απόσταση από υδάτινη επιφάνεια.
 - Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.
- Ε. Για την προστασία από τη χρήση εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων και άλλων φυτοπροστατευτικών
- Η χρήση ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών θα πρέπει να αποφεύγεται ή να περιορίζεται στην απολύτως αναγκαία.
 - Όπου αυτό είναι εφικτό συνίσταται η χρήση κοκκωδών σκευασμάτων.

- Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης των σκευασμάτων και οι απαιτούμενες ποσότητες.
- Κατά την εφαρμογή θα πρέπει να αποφεύγεται η διάχυση στις πλευρές μονοπατιών, πλαγιές και παρυφές δασών.
- Πριν την εφαρμογή θα πρέπει να ελέγχεται η καλή κατάσταση και οι ρυθμίσεις των μηχανημάτων διασποράς, ψεκαστικών και κοκκοδιανομέων.
- Να αποφεύγεται η εφαρμογή φυτοπροστατευτικών σε έντονες καιρικές συνθήκες (βροχή, ισχυροί άνεμοι, έντονη ηλιοφάνεια) και σε ημέρες με μεγάλη υγρασία.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.
- Για τους ελαιώνες, προτείνεται η διατήρηση τμημάτων χωρίς εφαρμογή φυτοπροστατευτικών κατά την άνοιξη (αναπαραγωγική περίοδος ειδών πανίδας).

ΣΤ. Για τους ελαιώνες

- Το κλάδεμα των ελαιώνων συνίσταται να μην πραγματοποιείται κατά τους μήνες Απρίλιο – Μάιο για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην αναπαραγωγική διαδικασία της ορνιθοπανίδας.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών πάνω σε κλαδιά δένδρων.
- Διατήρηση και ενίσχυση της παραδοσιακής άσκησης της ελαιοκαλλιέργειας. Διατήρηση ποσοστού περίπου 5% των υπερώριμων ελαιόδεντρων κατά την ανανέωση των ελαιώνων με νέες φυτεύσεις.
- Ζ. Για την προστασία των υδρολογικών πόρων για αποφυγή εξάντλησης του υδροφόρου ορίζοντα
- Δεν επιτρέπεται η υπεράντληση του επιφανειακού και υπόγειου νερού, καθώς και κάθε ενέργεια που μπορεί να επιφέρει αλλαγή του ισοζυγίου του νερού (απόληψη και εκτροπή νερού) από αγροτεμάχια τα οποία γειτνιάζουν με υδατικά σώματα. Προτείνεται η εφαρμογή μετρητών παροχής σε κάθε στόμιο υδροληψίας με σκοπό τον έλεγχο των

χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων νερού.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0304
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλοι οι αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων και οι παράκτιες ΖΠΦ και κυρίως οι παραλίες Τρίνησας, Κυανή Ακτή Έλους, Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσας και Γλυφάδας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 2110, 2120, 2190, <i>Caretta caretta</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.2, B.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.2, A.1.3, A.3.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί: Α. Γενικοί όροι και περιορισμοί για όλες τις παραλίες: 1. Απαγορεύεται επί των αμμοθινών, οποιαδήποτε διάνοιξη δρόμου για πρόσβαση στις παραλίες, καθώς και οποιαδήποτε νέα διαμόρφωση χώρου στάθμευσης οχημάτων των επισκεπτών. 2. Απαγόρευση η πρόσβαση και κίνηση οχημάτων στην παραλία και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η κίνηση επί αμμοθινικών οικοσυστημάτων. 3. Η πρόσβαση σε παραλίες με αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων θα γίνεται μέσω ξύλινων

διαδρόμων που θα τοποθετηθούν κάθετα στην ακτή, σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών και τις σχετικές δράσεις που θα υλοποιηθούν.

4. Θα πρέπει να αποφεύγεται η αλλαγή του τοπογραφικού ανάγλυφου, δηλαδή η ισοπέδωση των χαμηλών θινών.

5. Απαγορεύεται οποιαδήποτε εκχέρσωση θάμνων και εκρίζωση αμμόφιλων και λοιπών ειδών που αποικίζουν τις αμμώδεις ζώνες των παράκτιων τύπων οικοτόπων.

6. Απαγορεύεται οποιαδήποτε μόνιμη ή ημιμόνιμη κατασκευή. Όλες οι κατασκευές θα συνδέονται με το έδαφος με τρόπο που σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να παραπέμπει σε συνθήκες μόνιμης θεμελίωσης.

7. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η καθημερινή καθαριότητα των ακτών (τακτική περισυλλογή των σκουπιδιών), η ύπαρξη ικανού αριθμού κάδων για τη συλλογή των απορριμμάτων και η τακτική αποκομιδή αυτών από το Δήμο και τον παραχωρησιούχο (στην περίπτωση παραχώρησης απλής χρήσης αιγιαλού).

8. Θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα από το Δήμο και τον παραχωρησιούχο (στην περίπτωση παραχώρησης απλής χρήσης αιγιαλού) για την αποφυγή αισθητικής υποβάθμισης, αλλοίωσης του περιβάλλοντος, και για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών.

9. Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς και η κατασκήνωση

Β. Όροι και προϋποθέσεις για τον καθαρισμό των παραλιών:

1. Ο μηχανικός καθαρισμός παραλιών με βαρέα οχήματα θα πρέπει να αποφεύγεται στα αμμοθινικά οικοσυστήματα με παρουσία των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43 (Τ.Ο. 2110, 2120, 2190), τα οποία κατά θέσεις αποτελούν και κρίσιμα ενδιαιτήματα του είδους *Caretta caretta*. Στις ζώνες προστασίας της φύσης, εφόσον κριθεί απολύτως απαραίτητη η χρήση βαρέων οχημάτων, αυτή θα επιτρέπεται κατόπιν σχετικής άδειας από την Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που θα οριστούν στην σχετική άδεια.

2. Η διαδικασία του καθαρισμού των παραλιών δεν πρέπει να επηρεάζει τις αμμοθίνες, τη φυσική βλάστηση και τις πέτρες που βρίσκονται ανάμικτες στην άμμο. Τα στοιχεία αυτά προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση.

3. Για τον καθαρισμό της παραλίας με μηχανικά μέσα τίθεται χρονικός περιορισμός/αποκλεισμός για το διάστημα 1 Μαΐου – 31 Οκτωβρίου εκάστου έτους, με στόχο την προστασία των φωλεών των θαλασσίων χελωνών.

4. Η απομάκρυνση νεκρού φυτικού υλικού (dead matte) Ποσειδωνίας που εκβράζεται στις παραλίες, ομοίως αυτή θα πραγματοποιείται με ήπια, χειρωνακτική και αυστηρώς τοπική παρέμβαση-αφαίρεση για την δημιουργία διόδου του νεκρού φυτικού υλικού εφόσον δυσκολεύουν την πρόσβαση των λουόμενων στη θάλασσα, ενώ το αποσπασμένο υλικό θα μετατοπίζεται σε ανώτερους ορίζοντες της παραλίας και θα παραμένει εκεί ως βιοτικό στοιχείο του αιγιαλού. Η εκάστοτε απόφαση κρίνεται κατά τόπους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή.

Γ. Ειδικά για την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας ισχύουν επιπρόσθετα οι εξής όροι και προϋποθέσεις:

1. Η παραχώρηση για απλή χρήση αιγιαλού και παραλίας επιτρέπεται σε θέσεις όπου υπάρχει νόμιμα υφιστάμενη οδική πρόσβαση και εφόσον εξυπηρετείται από οριοθετημένο χώρο στάθμευσης, νόμιμα διαμορφωμένο και εκτός αμμοθινικών τύπων οικοτόπων (Τ.Ο.: 2110, 2120, 2250, 2190).

2. Μετά το πέρας της περιόδου χρήσης θα πρέπει να απομακρύνονται τα πάσης φύσεως υλικά και εγκαταστάσεις που θα τοποθετηθούν για την εξυπηρέτηση των λουόμενων και την αναψυχή του κοινού (ενδεικτικά αναφέρονται: τροχήλατες καντίνες, ομπρέλες, βάσεις για ομπρέλες κ.α.)

3. Η χωροθέτηση και λειτουργία αναψυκτήριων θα πρέπει να γίνεται με όρους και προϋποθέσεις που να συνάδουν με τις ανάγκες προστασίας των αμμοθινικών και λοιπών φυσικών οικοσυστημάτων, του τοπίου και του περιβάλλοντος εν γένει. Η καθαριότητα και η καλή κατάσταση των χώρων των αναψυκτήριων, όπως και των παρακείμενων εγκαταστάσεων υγιεινής, αν υπάρχουν, καθώς και η τήρηση φιλοπεριβαλλοντικών κανόνων αποτελούν υποχρέωση και ευθύνη του μισθωτή παραχωρησιούχο.

4. Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, η χωροθέτηση αναψυκτήριων και λοιπών εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών (π.χ. ομπρέλες, ξαπλώστρες κ.λπ.) επιτρέπονται μόνο σε

συγκεκριμένες θέσεις, όπως αυτές θα προκύψουν από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών και τις σχετικές δράσεις που θα υλοποιηθούν.

5. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η ελεύθερη και ασφαλής διέλευση των λουόμενων μέσω των προς παραχώρηση εκτάσεων, καθώς και μεταξύ των ομπρελοκαθισμάτων και ξαπλωστρών και της ακτογραμμής.

6. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η εγκατάσταση ικανοποιητικού αριθμού χημικών τουαλετών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών.

7. Σε κάθε παραλία παραχώρησης θα τοποθετείται κατάλληλη ενημερωτική πινακίδα πληροφόρησης για την περιοχή του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 και τα στοιχεία της προστατευόμενης περιοχής.

8. Για παράκτιες περιοχές που υπάρχει θεσμοθετημένη Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), ισχύουν, εκτός των ανωτέρω, και οι όροι και περιορισμοί των διατάξεων της ΖΟΕ.

Δ. Σε όλες τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* για τη διατήρηση του είδους ισχύουν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

Δ.1 Δεν επιτρέπονται οι ακόλουθες ενέργειες:

1. Η ανασκαφή φωλιών της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, σημασμένες ή όχι, η με οποιοδήποτε τρόπο παρενόχληση του είδους κατά τη διαδικασία της αναπαραγωγής καθώς και της εξόδου των νεοσσών προς τη θάλασσα. Κατ' εξαίρεση επιτρέπονται οι επεμβάσεις αυτές για επιστημονικούς λόγους, όταν γίνονται από εκπροσώπους φορέων που έχουν λάβει σχετική άδεια από τις αρμόδιες αρχές.

2. Η τοποθέτηση φωτεινών πηγών.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η χρήση φωτεινών πηγών που χρησιμοποιούνται από το προσωπικό φύλαξης, παρακολούθησης και διαχείρισης της περιοχής. Επίσης δεν επιτρέπεται η χρήση φορητών φωτεινών πηγών από χρήστες της παραλίας. Από παρακείμενα κτίρια και άλλες υποδομές δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση προβολέων για τη φωταγώγηση της παραλίας ενώ θα πρέπει να περιορίζεται ο διάχυτος φωτισμός. Για την εξασφάλιση της σωστής διαχείρισης του φωτός προτείνεται η:

α) τοποθέτηση των φωτιστικών σωμάτων σε χαμηλό ύψος και με τρόπο που εξασφαλίζει ότι δεν είναι ορατά από την παραλία (π.χ. φωτιστικά σε στύλους μικρού ύψους, εφοδιασμένα όπου απαιτείται με περσίδες κατεύθυνσης του φωτός, παρέχουν έναν ιδανικό τρόπο ώστε να παραμένει το φως κοντά στο έδαφος και να ελαχιστοποιείται η διαρροή. Ως ιδανική λύση μπορεί να προωθηθεί όπου είναι δυνατόν, η τοποθέτηση των φωτιστικών μέσα σε εσοχές τοίχων, φραχτών κλπ. Όστε να μην είναι ορατή η πηγή τους φωτός).

β) χρήση κατάλληλης βλάστησης που θα λειτουργήσει ως φυσικός φωτοφράχτης (η φύτευση κατά μήκος της πλευράς των κτιρίων που βλέπουν την παραλία δημιουργεί φράγμα για το φως. Τα θαμνώδη φυτά ή τα χαμηλά δένδρα εμποδίζουν αποτελεσματικά τις διαρροές. Κάθε φύτευση θα πρέπει κατά το δυνατό να γίνεται σε συνεργασία με ειδικούς ερευνητές).

γ) χρήση κατάλληλων φωτιστικών σωμάτων καθώς και η χρήση καλυπτρών που πληρούν τα παρακάτω κριτήρια:

- ανθεκτικότητα στους ισχυρούς ανέμους
- υψηλή ποιότητα κατασκευής
- πλήρη αδιαφάνεια
- χρήση φύλλων αλουμινίου ή γαλβανισμένου ατσάλιου για την κατασκευή τους
- παροχή γωνίας αποκοπής του φωτός μεγαλύτερη των 90ο
- εξασφάλιση ότι το φως από τη σκιασμένη πηγή δε φτάνει ως την παραλία

3. Η τοποθέτηση κάθε είδους μεγαφωνικών εγκαταστάσεων.

4. Η κατέλκυση κάθε είδους μηχανοκίνητου πλωτού μέσου.

5. Η μετακίνηση με ζώα (όπως άλογα κ.ά.) για ψυχαγωγικούς λόγους

6. Αλλοιώσεις περιβάλλοντος, νέες χρήσεις ή νέα έργα και επεμβάσεις στην περιοχή του αιγιαλού, της παραλίας, της θάλασσας καθώς και ενέργειες που επιφέρουν στον αιγιαλό, την παραλία, τη θάλασσα, τον πυθμένα, οποιαδήποτε μεταβολή με την κατασκευή, τροποποίηση ή καταστροφή έργων ή του εδάφους ή του πυθμένα με τη λήψη χώματος, λίθων ή άμμου ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο.

7. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τον καθαρισμό αιγιαλού και παραλίας:

ι. Βαρέα οχήματα μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο πριν από την έναρξη (δηλαδή πριν την 1η Μαΐου) και μετά το τέλος της περιόδου ωτοκίας (δηλαδή μετά την 31η Οκτωβρίου). Ο μηχανικός

καθαρισμός παραλιών με βαρέα οχήματα πρέπει να γίνεται μόνο σε τμήματα παραλιών εάν κρίνεται απολύτως απαραίτητος και κατόπιν σχετικής άδειας από την Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που θα οριστούν στην σχετική άδεια.

ii. Κατά τη διάρκεια της περιόδου ωοτοκίας (Μάιος-Οκτώβριος) συνίσταται ο χειρωνακτικός καθαρισμός της παραλίας.

iii. Η διαδικασία του καθαρισμού δεν πρέπει να επηρεάζει τις αμμοθίνες, τη φυσική βλάστηση και τις πέτρες που βρίσκονται ανάμικτες στην άμμο. Τα στοιχεία αυτά προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση.

iv. Τα σκουπίδια που συγκεντρώνονται πρέπει να απομακρύνονται από την παραλία και τον περιβάλλοντα χώρο, ακόμα κι αν είναι φυτικής προέλευσης.

Δ.2 Επιπλέον όροι κατά την ενοικίαση τμημάτων αιγιαλού και παραλίας (παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού)

Ειδικότερα στις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των οχλήσεων κατά την αναπαραγωγική διαδικασία του είδους ισχύουν οι επιπλέον όροι:

1. Τοποθέτηση ομπρελών σε σταθερά σημεία και σε άξονες κάθετους προς το κύμα καθώς και εξασφάλιση απόστασης ίσης ή μεγαλύτερης των τριών (3) μέτρων μεταξύ τους.
2. Η άμμος μεταξύ των ομπρελών και ξαπλωστών δεν θα καλύπτεται από ξύλινους διαδρόμους.
3. Εξασφάλιση ελεύθερης ζώνης πλάτους πέντε (5) μέτρων στην κορυφή της παραλίας καθώς και από την ακτογραμμή.

4. Το πλύσιμο των ξαπλωστών και ο καθαρισμός του εν γένει εξοπλισμού, να γίνεται εκτός της παραλίας.

5. Συγκέντρωση των ξαπλωστών και του υπόλοιπου κινητού εξοπλισμού με τη δύση του ηλίου, σε σημείο εκτός της αμμόδους παραλίας και επανατοποθέτησή τους το πρωί. Η μεταφορά τους απαγορεύεται να γίνεται με «σύρσιμο» επί της άμμου. Ειδικότερα για τις ομπρέλες και λόγω της σταθερής βάσης τους, δεν συνίσταται η καθημερινή μεταφορά τους αλλά η χρήση ομπρελών που μπορούν να κλείνουν, ώστε στην περίπτωση δημιουργίας φωλιάς, να υπάρχει δυνατότητα περιορισμού της σκίασης του σημείου αυτού της παραλίας.

6. Δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση μόνιμων ή ημιμόνιμων κατασκευών και εγκαταστάσεων όπως κουβούκλια, κιόσκια, τέντες, κατασκευές περιορισμού αθλοπαιδιών, ή ντους στην αμμόδη ακτή. Επίσης δε επιτρέπεται η τοποθέτηση κατασκευών υπό μορφή καναπέδων ή ξαπλωστών που έχουν τη μορφή κρεβατιού και φέρουν επ' αυτών σκιάδια.

7. Αποφυγή φωτορύπανσης και εξασφάλιση πως δεν θα υπάρχει διαρροή φωτός από ιδιωτικές και δημόσιες φωτεινές πηγές προς την παραλία ώστε να μην αποπροσανατολίζονται οι νεοσσοί.

8. Απαγορεύεται η οργάνωση beach-parties και μουσικοχορευτικών εκδηλώσεων.

9. Απαγορεύεται η πρόσβαση και κίνηση οχημάτων στην παραλία.

10. Διασφάλιση εγκατάστασης ικανοποιητικού αριθμού χημικών τουαλετών για την εξυπηρέτηση των κολυμβητών όπου απαιτείται, μακριά από το χώρο ωοτοκίας της χελώνας *Caretta caretta*.

Δ.3. Πεδίο εφαρμογής ρυθμίσεων για τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*

1. GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου"
Η παραλία Ευρώτα (μήκους περίπου 13 km) καθώς και τέσσερις παραλίες στο δυτικό Λακωνικό Κόλπο συνολικού μήκους περίπου 8,4 km (από ανατολικά προς δυτικά: Βαλτάκι μήκους περίπου 1,2 km, Σελινίτσα μήκους περίπου 1,5 km, Μαυροβούνι μήκους περίπου 3,9 km και Βαθύ μήκους περίπου 1,8 km).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της χερσαίας προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.10, A.3.9
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
§ Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την ήπια αναψυχή. § Η κίνηση των επισκεπτών στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης γίνεται επί των επισημασμένων μονοπατιών και σε καθορισμένες περιοχές. § Επιτρέπεται η ξενάγηση επισκεπτών και η διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, σε καθορισμένες διαδρομές και χώρους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. § Η περιήγηση με οχήματα επιτρέπεται μόνο επί του αναγνωρισμένου οδικού δικτύου. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η κίνηση με μηχανοκίνητο μέσο εκτός οδικού δικτύου για λόγους

προστασίας των τύπων οικοτόπων, της χλωρίδας, της διάβρωσης του εδάφους και της αποφυγής όχλησης της πανίδας.

§ Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά τα όρια ταχύτητας σύμφωνα με τις σημάνσεις στους δρόμους και σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται η ανάπτυξη υψηλών ταχυτήτων, τόσο για την προστασία των επισκεπτών, όσο και για την αποφυγή θανάτωσης κάποιου είδους πανίδας.

§ Η στάθμευση επιτρέπεται μόνο στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους

§ Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση και η διαμονή σε αυτοκινούμενα τροχήσπιτα, εκτός των ειδικά καθορισμένων θέσεων.

§ Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να αποτελέσει εστία έναρξης πυρκαγιάς.

§ Εφόσον επισημανθεί κακή σήμανση ή οποιαδήποτε ζημιά σε κάποιο από τα σηματοδοτημένα μονοπάτια, προτείνεται να κοινοποιείται στην αρμόδια ΜΔΠΠ της περιοχής.

§ Θα πρέπει να διαφυλάσσεται η καθαριότητα και η αποφυγή ρύπανσης της περιοχής. Τυχόν απορρίμματα από την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να συλλέγονται από τους επισκέπτες και να απορρίπτονται σε κάδους ή σε γωνιές ανακύκλωσης (εφόσον πρόκειται για ανακυκλώσιμα υλικά).

§ Στα ποτάμια, ρυάκια και τις πηγές θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση απορρυπαντικών ή άλλων χημικών ουσιών για την αποφυγή ρύπανσης των υδάτων.

§ Θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει όχληση στα είδη πανίδας (π.χ. δυνατή μουσική, δυνατοί θόρυβοι κ.λπ.), ειδικά σε θέσεις όπου φωλεάζουν αναπαράγονται προστατευόμενα είδη.

§ Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών, η εκρίζωση φυτικών ειδών, η κοπή θάμνων και δένδρων και η χάραξη φλοιών δένδρων.

§ Δεν επιτρέπεται η θανάτωση, σύλληψη, αιχμαλωσία και οποιαδήποτε μεταχείριση των ειδών της πανίδας καθώς και η συλλογή αυγών.

§ Προτείνεται να αναφέρεται στις αρμόδιες αρχές ή τη ΜΔΠΠ κάθε παράνομη δραστηριότητα που θα πέσει στην αντίληψη των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CG0201
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής και κυρίως το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.11.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
§ Στις περιοχές που επιτρέπεται η θήρα, η άσκηση της δραστηριότητας θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, τις ετήσιες αποφάσεις των αρμόδιων Δασικών Υπηρεσιών. § Κατά την άσκηση της θήρας θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής των τύπων οικοτόπων της περιοχής. Ενέργειες που οδηγούν σε υποβάθμιση, όπως κοπή θάμνων και δένδρων, καύση κ.λπ.) δεν επιτρέπονται. § Δεν επιτρέπεται η κίνηση των οχημάτων εκτός του οδικού δικτύου § Θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή της ρύπανσης και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων, λαδιών, πλαστικών κ.λπ. § Θα πρέπει να ελαχιστοποιείται η όχληση ειδών πανίδας, ειδικά στους χώρους αναπαραγωγής ή φωλεάσματος.

§ Στην περίπτωση που κυνηγός εντοπίσει αδέσποτο σκύλο θήρας, θα πρέπει να το δηλώσει σε κάποια αρμόδια αρχή (Κυνηγετικό Σύλλογο, Δασαρχείο, Αστυνομικό Τμήμα ή τον Φορέα Διαχείρισης).

§ Με το πέρας των βολών θα πρέπει να συλλέγονται οι άδειες κάλυκες, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ρύπανση της περιοχής. Βέλτιστη πρακτική αποτελεί η ανακύκλωσή τους.

§ Πληροφορίες για καλές πρακτικές σχετικά με την άσκηση της θήρας σε προστατευόμενη περιοχή μπορούν να ληφθούν από τον Όδηγό για συμβατό κυνήγι στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Κρήτη (Κωνσταντίνος Γρίβας, 2015)

https://natura2000.crete.gov.gr/fileadmin/printmaterial/pdf_Gia%20Periferia_Kinigi/03_Odigos%20Kinigitikos%20%20GR_A5_Small_WEB.pdf

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο ως ως στόχο την δημιουργία κανονιστικού πλαισίου για την ορθή άσκηση της μελισσοκομίας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
§ Για την τοποθέτηση των κυψελών θα πρέπει να τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις. Προτείνεται η αναζήτηση θέσεων χωρίς βλάστηση (π.χ. οικόπεδα, ξέφωτα). § Δεν επιτρέπεται κάθε ενέργεια που οδηγεί σε καταστροφή της φυσικής βλάστησης, καθώς και η καταστροφή τυχόν φωλιών πανίδας. § Κάθε κυψέλη ή ικανός αριθμός αυτών πρέπει να σημαίνεται σε εμφανές σημείο και ευανάγνωστα με το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και το τηλέφωνο του ιδιοκτήτη. § Οι κυψέλες πρέπει να συντηρούνται για να βοηθήσουν τις μέλισσες στην υπεράσπιση των κυψελών τους και να αποτραπεί η διαρροή του μελιού. Ο εξοπλισμός πρέπει να διατηρείται καθαρός και σε καλή κατάσταση.

§ Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να εφαρμόζονται καλές πρακτικές μελισσοκομίας.

§ Κατά την παύση της δραστηριότητας σε κάποια θέση, όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να απομακρύνονται με ευθύνη του μελισσοκόμου και να παραμένει ο χώρος καθαρός.

§ Το κάπνισμα κυψελών, που είναι μέσα σε δάση και δασικές εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των 300 μέτρων από τις παρυφές των δασών επιτρέπεται:

A) εφόσον η ελάχιστη απόσταση του χώρου εγκατάστασης των κυψελών από δέντρα και θάμνους είναι τουλάχιστον 10 μέτρα

B) Στον χώρο των κυψελών διατηρείται ικανή ποσότητα νερού (τουλάχιστον 200 λίτρα νερού).

§ Το κάπνισμα μελισσών που είναι σε κορμούς δέντρων, επιτρέπεται εκτός αντιπυρικής περιόδου, μόνον εφόσον επικρατούν κατάλληλες καιρικές συνθήκες, έχουν ληφθεί τα προληπτικά μέτρα της προηγούμενης παραγράφου και έχει ενημερωθεί η αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία για τον χρόνο της ενέργειας του καπνίσματος.

§ Κατά την αντιπυρική περίοδο επιτρέπεται το κάπνισμα των μελισσών μόνο μέχρι τη 12η μεσημβρινή και εφόσον ο δείκτης επικινδυνότητας της περιοχής είναι 1 (μικρή) ή 2 (μέση). Σε κάθε περίπτωση ακολουθούνται οι ειδικότερες Πυροσβεστικές Διατάξεις και Οδηγίες της Πολιτικής Προστασίας για την αποφυγή πυρκαγιάς.

§ Προτείνεται να ακολουθούνται οι οδηγίες – καλές πρακτικές για την πρόληψη πυρκαγιών όπως αυτές εκδόθηκαν στα πλαίσια του ερευνητικού έργου «Συμβολή στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με τη μεθοδολογία INCA» (ΥΠΕΝ- Πράσινο Ταμείο- ΕΛΓΟ Δήμητρα). Πληροφορίες: <https://dasarxeio.com/2018/07/08/56085/>

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0306
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο έχει ως στόχο τη δημιουργία κανονιστικού πλαισίου εν γένει για τις κατασκευές έργων εντός της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.6.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
§ Δεν επιτρέπεται κάθε ενέργεια που μπορεί να οδηγήσει σε καταστροφή ή υποβάθμιση της φυσικής παρόχθιας βλάστησης των υδατορευμάτων (π.χ. καθαρισμοί των ρεμάτων με χωματουργικά μηχανήματα). Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται στις περιπτώσεις που έχουν δοθεί ειδικές άδειες κατόπιν εγκεκριμένης μελέτης για την εκτέλεση εργασιών που βεβαιώνονται από την καθ' ύλη αρμόδια υπηρεσία ή για ενέργειες που προβλέπονται από συγκεκριμένη δράση, όπως για παράδειγμα η αντιμετώπιση του μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου. § Δεν επιτρέπεται κάθε δραστηριότητα ή έργο που ενδέχεται να υποβαθμίσει το υδρολογικό καθεστώς ή την ποιότητα του νερού. Η παράμετρος αυτή θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την έκδοση περιβαλλοντικών όρων.

§ Δεν επιτρέπεται η καταστροφή της φυσικής βλάστησης στις εκτάσεις που υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Άδεια η οποία οδηγεί σε απώλεια ή υποβάθμιση της φυσικής βλάστησης θα πρέπει να παραχωρείται μόνο εφόσον έχει αποκλειστεί οποιαδήποτε άλλη πιθανότητα και δεν επηρεάζονται τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής.

§ Δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων ή η τοποθέτηση σκουπιδιών σε χώρους άλλους από τους προβλεπόμενων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο ρύπανση του χώρου γενικά. Τυχόν υπάρχοντα απορρίμματα στην περιοχή θα απομακρυνθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες και θα γίνει περιβαλλοντική αποκατάσταση των θιγόμενων χώρων.

§ Δεν επιτρέπεται η φύτευση ειδών ξένων προς τα είδη της αυτοφυούς χλωρίδας που συνθέτουν τις φυσικές φυτοκοινωνίες.

§ Στις ζώνες προστασίας της φύσης και ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση κάθε είδους διαφημιστικών πινακίδων. Στις ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων επιτρέπεται η ελεγχόμενη τοποθέτηση πινακίδων και με αυστηρή τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας. Οι πινακίδες θα πρέπει να είναι διακριτικές, καλαίσθητες, εναρμονισμένες με το τοπίο και να μην αντίκεινται στις αρχές προστασίας της περιοχής και σε κάθε περίπτωση να μην ξεπερνάνε σε ύψος τα 2,5 μ.

§ Δεν επιτρέπεται η απόρριψη κάθε είδους αποβλήτων, στερεών ή υγρών, οποιασδήποτε προέλευσης (αστικών, γεωργικών, κτηνοτροφικών ή βιομηχανικών) καθώς και απορριμμάτων.

§ Δεν επιτρέπεται η αποθήκευση, προσωρινή ή μη υλικών που μπορεί να μολύνουν τα ύδατα ή το έδαφος

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

10 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν: 1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς 2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής 3. Αγορά σκάφους για την επόπτευση του θαλασσίου τμήματος 4. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής 5. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους. 6. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του 7. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.6.1, Β.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης

Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις και απειλές στη θαλάσσια και χερσαία (περιφερειακή) ζώνη
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μεγάλη εμπειρία στην επόπτευση και φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών, τόσο σε εθνικό επίπεδο (π.χ. Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου), αλλά και σε μεσογειακό/ παγκόσμιο επίπεδο από άλλες προστατευόμενες περιοχές. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι αρμόδιοι φορείς (π.χ. λιμενικό) έχουν ήδη καταρτισμένο προσωπικό και κατάλληλα μέσα σε πολλά θέματα που χρήζουν επόπτευσης (π.χ. εντοπισμός θαλάσσιας ρύπανσης από αέρος, παράνομης αλίευσης) του θαλασσίου περιβάλλοντος και θα μπορούσαν να προσφέρουν μέσω συνεργασίας με τη ΜΔΠΠ. Τέλος, η διαρκώς αναπτυσσόμενη τεχνολογία μπορεί να προσφέρει επιπλέον μέσα (π.χ. ραντάρ, συστήματα εναέριας παρακολούθησης όπως drones) για τη βελτιστοποίηση τόσο της επόπτευσης όσο και της παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου στην περιοχή μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0209, MM25403CW0208
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Λιμενικό, Δασική υπηρεσία, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
311.700 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Ανάγκη σύναψης συμφωνητικού μεταξύ ΜΔΠΠ και αρμόδιων υπηρεσιών (Λιμενικού Σώματος, Δασικής υπηρεσίας και Επιθεωρητών περιβάλλοντος) για συνεργασία και κοινές περιπολίες, ή η παραχώρηση ανακριτικών καθηκόντων και επιβολής προστίμων στο προσωπικό φύλαξης της περιοχής αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του μέτρου. Παραχώρηση προανακριτικών καθηκόντων (θεσμικό) από τους επόπτες των ΜΔΠΠ.

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Το υψηλό κόστος της δράσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό την αγορά εξοπλισμού η οποία όμως πραγματοποιείται μόνο μια φορά και εξοπλίζει εφάπαξ την ΜΔΠΠ. Υψηλά απρόβλεπτο μπορεί να είναι και το κόστος των καυσίμων, που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία μεγάλου μέρους των περιπολιών. Παρόλα αυτά, η εποπτεία και φύλαξη μπορούν να συνδυάζονται με δράσεις παρακολούθησης καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις που θα μειώνουν σημαντικά το κόστος υλοποίησης ποικιλίας δράσεων της αρμόδιας υπηρεσίας. Το κόστος επίσης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω με την πάροδο του χρόνου και της υλοποίησης του μέτρου, λόγω της πιο στοχευμένης επόπτευσης σε συγκεκριμένες περιοχές που παρατηρούνται συχνές παραβιάσεις αλλά και της κοινωνικής αποδοχής των χρηστών με δράσεις ενημέρωσης και παραδειγματισμού μετά την εφαρμογή των διοικητικών προστίμων.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια, καθώς η κοινωνία αρχικά αντιτίθεται εν μέρει σε κάθε μορφή νέου ελέγχου και την επιβολή προστίμων. Αναμένεται ότι κατά τον 1ο χρόνος εφαρμογής θα υπάρξει δυσανεμία από τους παραβάτες. Αλλά αν η επόπτευση γίνει με σωστό τρόπο και όχι με τιμωρητικό αυτοσκοπό, σύντομα θα γίνει αποδεκτή και αναγκαία. Τέλος, η συστηματική φύλαξη της περιοχής και επιβολή προστίμων από την αρμόδια υπηρεσία αναμένεται να επιφέρει εξάλειψη διάπραξης παράνομων ενεργειών στην περιοχή ευθύνης, καθώς από τους πρώτους κιόλας μήνες εφαρμογής της δράσης, ο παραδειγματισμός θα αποτελέσει σημαντικό στοιχείο αποτροπής παραβατικών συμπεριφορών.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η φύλαξη της υπαίθρου είναι ίσως το πιο σημαντικό αποτρεπτικό εργαλείο κυρίως για τις παράνομες πράξεις. Η συνεχής παρουσία των ελεγκτικών οργάνων στο πεδίο πέρα από τον εντοπισμό και την δίωξη των παράνομων πράξεων δημιουργεί και ένα αίσθημα ύπαρξης ορίων και νόμων στους χρήστες γης με αποτέλεσμα την αποτροπή κάποιων πράξεων. Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν:

1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές, και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς
Είναι ουσιαστικής σημασίας να υπάρχει κάθε μέρα (και τα Σαββατοκύριακα) τουλάχιστον μια ομάδα επόπτευσης και φύλαξης ανά περιοχή σε τουλάχιστον μία οχτάωρη βάρδια. Το προσωπικό φύλαξης θα πρέπει να εποπτεύει την περιοχή με περιπολίες σε καθημερινή βάση, και να ελέγχει τυχόν παραβάσεις ή/και καταγγελίες που γίνονται στην περιοχή. Οι περιπολίες θα πρέπει να προγραμματίζονται σε μηνιαία βάση με τρόπο τέτοιο ώστε να καλύπτεται το σύνολο των περιοχών. Πέραν τούτου, θα πραγματοποιηθεί ταχεία προτεραιοποίηση των περιοχών που θα εντοπίσει περιοχές που χρήζουν αυξημένης επόπτευσης με κριτήρια όπως συχνότητα παραβιάσεων και εκτέλεσης παράνομων δραστηριοτήτων, ευαισθησία προστατευτέου αντικειμένου, ευκολία προσέγγισης περιοχής, ανάγκη νυχτερινής επόπτευσης, ενδιαφέρον παρακολούθησης προστατευτέου αντικειμένου και δραστηριοτήτων κ.ά.) σύμφωνα με την οποία θα επιλεγούν περιοχές που χρήζουν συχνότερης επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης, και τα σημεία τοποθέτησης κλειστού κυκλώματος καμερών ή ραντάρ. Ο προγραμματισμός των περιπολιών πρέπει να μην είναι προσβάσιμος στο ευρύ κοινό. Μετά το πέρας της περιπολίας θα πρέπει να γράφεται μια σύντομη ημερήσια αναφορά όπου θα αναφέρονται ποιες περιοχές επισκέφτηκε το κλιμάκιο, τυχόν στοιχεία που προέκυψαν από την διαδικασία επόπτευσης και συνομιλίες με χρήστες γης και τυχόν παραβάσεις που εντοπίστηκαν. Είναι σημαντικό οι επόπτες να έχουν καλή επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό και να έχουν διαλεκτικές ικανότητες.

2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής, ειδικά εξοπλισμένο και για τη μεταφορά ειδικού σκύλου φύλαξης
3. Αγορά σκάφους για την επόπτευση του θαλασσίου τμήματος, το οποίο δύναται να χρησιμοποιείται και για την καταγραφή/ παρακολούθηση των χερσαίων δραστηριοτήτων (π.χ. κατάδυση) οι οποίες θα πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της τυπικής ημερήσιας επόπτευσης της περιοχής
4. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής
Βασικό θεσμικό πρόβλημα είναι η απουσία προανακριτικών καθηκόντων από τους επόπτες των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, γεγονός που δυσχεραίνει ιδιαίτερα το έργο τους που συχνά επιτελείται σε απομακρυσμένες περιοχές όπου η επέμβαση άλλων αρχών με ανακριτικά καθήκοντα είναι αδύνατη. Στην αρμοδιότητα των μηχανισμών ελέγχου και επόπτευσης της περιοχής (προσωπικό επόπτευσης και φύλαξης της Μονάδας Διαχείρισης) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η έναρξη διοικητικών διαδικασιών στις αρμόδιες αρχές (π.χ. καταγγελία) που δύναται να καταγγέλλει ο φορέας για διετέλεση παράνομων δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν ή απειλούν το προστατευτέο αντικείμενο, ακόμα και αν αυτές λαμβάνουν χώρα εκτός της περιοχής αρμοδιότητας. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν οι επόπτες δεν έχουν προανακριτικά καθήκοντα πρέπει να έχουν συνεχή διάλογο επικοινωνίας με τα αρμόδια προανακριτικά όργανα. Συνίσταται οι περιπολίες θα λαμβάνουν χώρα είτε αποκλειστικά από το αρμόδιο προσωπικό φύλαξης, ή μπορεί να συμμετέχει και άτομο από την αρμόδια υπηρεσία (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι κυρώσεις εφαρμόζονται αντικειμενικά, με τη σύμφωνη νομοθεσία και με διαφανή τρόπο σε όλους τους παραβάτες ανεξαιρέτως. Μέχρι η αρμόδια αρχή της προστατευόμενης περιοχής να αποκτήσει τα δικά της μέσα επόπτευσης, προτείνεται ο αρμόδιος φορέας της προστατευόμενης περιοχής να συνεισφέρει σε καύσιμα στις αρμόδιες αρχές για την συντέλεση περιπολιών στην περιοχή.
5. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) σε περιοχές που εντοπίζονται συστηματικές παραβιάσεις για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους.
Οι κάμερες θα εκπέμπουν στα γραφεία της προστατευόμενης περιοχής, και των αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να υπάρχει έγκαιρη ειδοποίηση όλων των αρμόδιων υπηρεσιών για την παράβαση και τον εν δυνάμει κίνδυνο του προστατευτέου αντικειμένου και συνεπώς έγκαιρος βαθμός ενεργοποίησης και δράσης των σχετικών μηχανισμών. Οι κάμερες δύναται να χρησιμοποιούνται και για τις δράσεις παρακολούθησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αριθμός επισκεπτών που προσεγγίζουν μια περιοχή, αριθμός σκαφών σε μαρίνες κτλ.) ή οικολογικών και βιολογικών παρατηρήσεων που αφορούν το προστατευτέο αντικείμενο (π.χ. μετακινήσεις ειδών, χρήση ενδιαιτήματος). Το οπτικο-ακουστικό υλικό που συλλέγεται από τις κάμερες και αποτελεί υλικό οικολογικού ενδιαφέροντος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού (προβολές στα περίπτερα ενημέρωσης, διαφημιστικά σποτ, ντοκιμαντέρ, έντυπο υλικό κτλ.).
6. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του.
Ο εξοπλισμός με κατάλληλα συστήματα εναέριας παρακολούθησης αποτελούν μια σχετικά χαμηλού κόστους επένδυση για την επόπτευση της περιοχής σε μεγάλο εύρος. Απαιτείται κατάλληλη εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού ΜΔΠΠ για τον χειρισμό και τη χρήση του που πιστοποιείται από συναφείς πιστοποιήσεις. Το κόστος περιορίζεται στην αγορά εξοπλισμού και εκπαίδευσης των πιλότων, ενώ το πλεονέκτημά του είναι η συνεχής κάλυψη μεγάλων εκτάσεων προσφέροντας ευρεία επόπτευση σε πραγματικό χρόνο. Τα συστήματα εναέριας παρακολούθησης μπορούν επιπλέον να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής μελέτης, ενώ μπορεί να ληφθεί επιπλέον κατάρτιση του προσωπικού του ΜΔΠΠ για την ανάλυση εικόνων (π.χ. χαρτογράφηση οικοτόπων, παρακολούθηση πληθυσμών, εξέλιξη φαινομένων ρύπανσης κτλ.). Η χρήση τους παρόλα αυτά πρέπει να γίνεται με φειδώ και επιστημονικά τεκμηριωμένη γνώση για την αποφυγή όχλησης του προστατευτέου αντικειμένου όπως η ορνιθοπανίδα και τα θαλάσσια θηλαστικά.
7. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή

προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.

Το μέτρο αποτελεί τμήμα των Δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκθαλασσώσεων και τραυματισμών πανίδας), όπου και περιγράφεται αναλυτικά

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός περιπολιών 2. Αριθμός αναφορών 3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν 4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθηκαν 5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε